Hüseyin Şimşek

KIZIL ÖTESİNİ İSTİYORUM

YÖN

(Roman)

Hüseyin Şimşek • KIZIL ÖTESİNİ İSTİYORUM

Hüseyin Şimşek

KIZILÖTESİNİ İSTİYORUM

(Roman)

Hüseyin Şimşek'in Yayımlanan Kitapları:

Ayrımı Bol Bir Yol
Roman/1988/Belge Yayınları

Hapiste Doğanlar
Röportaj/1990/Belge Yayınları

Eylül Şifresi
Roman/1990/Belge Yayınları

Sömürge Kentlerin Aysız Geceleri
Şiir/1991/Alan Yayıncılık

KIZILÖTESİNİ İSTİYORUM

(Roman)

Hüseyin Şimşek

Yön Yayıncılık
Cağaloğlu Yokuşu, Evren Han 29/30 Cağaloğlu-İst.
Tel: 511 79 16 Faks: 511 06 26

Yön Yayıncılık: 071
Roman Dizisi: 05

Baskı Tarihi: Mart 1994 (Birinci Baskı)

Dizgi : H. Şimşek
Baskı : Yön Matbaacılık-Ramiz İmrak
522 44 97 Metin Kurt
Mazlum Varao

Cilt : Umut Mücellit - Serkan Yavuz
577 46 35

Kapak Filmi: Optimal Grafik-Erhan Yılmaz
522 92 29

Yaşamanın koşulu sayılan şifreleri unuttuklarına
inanmışken, kendi ürettikleri bilmecelerin
anahtarını bulma uğraşında farkında
olmadan filizlenen Fidanlara.

I

HER UZUN DÜŞ ROMAN OLSA

Birkaç yılda birikmiş notları, çalışma masasının üstüne yığmış, tek vücut haline sokmak için, aylardır cebelleşiyordu. Masada, her zaman öyle bırakıldıkları gibi duran, oysa ona, sürekli savruluyorlarmış duygusuyla hep tedirginlik yaşatan yüzlerce sayfayla boğuşmanın sonuna gelmişti. Şimdi dönüp baktığında, uzun mu uzun bir düş kurduğunu görüyor. Düşünü, bir sona bağladığını düşünemiyor. Ancak, bu konuda artık tek satır dahi yazmayacağından, yazmaması gerektiğinden emin.

Neydi yazdıkları? Ne yapacaktı?

Masanın üzerine dağılmış yüzlerce sayfayı, sıraya koyup, özenle dosyaladı. Kalkıp, büyük koltuğa uzandı. Ertelenemez bir özlem gibi içini kavuran yeni bir duygu; "her uzun düş roman olsa".

Olsa, ne yapardı? Her şeyden önce, önsöz yazması gerekecekti. Ama farklı bir önsöz; hem okura itirafını içeren, hem de aradaki ilk köprü olan... Gözlerini yumup, kendini masanın başına dönmüş ve yazıyor varsayarak, mırıldanmaya başladı:

bu uzun düş roman olmuş. Oturmuş önsöz yazıyorum sevgili okur. Sabrın nasıl da taşacak. İşte, hemen gözümün önüne getiriverdim kızgın yüzünü. İlk bir kaç sayfasını okuduğun kitabı bırakıveriyorsun bir kenara ama, bunu kimbilir kaç kez tekrarlayacaksın. Benim için haftalar, belki aylar sürecek bir serüven! İşime gelmeyen hiçbir davranışın olamaz. Senin için, okudukça kızdığın ya da üzüldüğün ve yine kimbilir sevindiğin, yer yer coştuğun bir roman yazmış olmak.. uzun bir düş kurmak!

Ne gelebilirdi ki elimden? Öylesine -sonsuz denecek kadar- çeşit

çeşit, kısım kısımsın ki hangi halinin suyuna gitsem nafile.

Yazmak.. düş kurmak, bana sorarsan, hoş bir şey değil, ya da olamıyor. Hep mutlu bir yaşam bulmak, düşlemek mümkün mü? Mutlu yazar, mutlu düşbaz yoktur. Her yazma eylemi bir huzursuzluktur çünkü. Romanı her eline alan, uzun düşümün frekanslarına her dalan, pembe tablolar ummasın, sık sık siyah kareler bulacaktır. Her adımda bir kara delik! Pembe, mutluluğun rengiymiş.. yalan! Kim kovabilmiş siyahı, hangi mutluluk tablosundan? Karasız bir düş kuramadım. Kurulduğuna da inanmam.

Kendime inanmak istiyorum sevgili okur; seni kandıramam.

Nurdem, bu romanın temel direği. Düş içinde bir düşbaz! Ona sorarsanız, kendisine sığınarak ben kendimi anlatmışım. Yazarlar, düşbazlar farklı isim, farklı maskeler altında kendini anlatır, kurar dururlarmış. Hayır; Nurdem'in peşinden koşarken, her defasında kendimi yakaladığım saçma! Çoğunluğun ona inanacağını kestirebiliyorsam da içinizdeki bir avuç aklı selime güveniyorum.

Düşüme henüz girmediniz. Ben yine de başından söyliyeyim; düşün "en sonu" umamıyacağınız bir yerde. Ben de henüz ulaşamadım. Sona yaklaştıkça başa dönüyorum. Onun düşü hep aynı, ben altüst oluyorum.

Siz kuruntu diyebilirsiniz, bence mütevazi bir düşbazlık: Radyonun düğmesini çeviriyorum, "arkası yarın" başlıyor. Masada dosyalanmış duran düşümü, radyoya uyarlamışlar. Hem de Nurdem kendi rolünde! Kendi hikayesini, düşünü beni anlatıyormuş, beni kuruyormuş gibi, ondan dinliyorum... Önce efektler; bir ayak sesi, açılan pencerenin gıcırtısı ve bir genç kadın sesi: "Ölmek bana zor gelir". Fon müziği başlıyor, ilgisiz buluyorum.

Bunun, asıl filmi çekilmeliydi. Radyonun yeni mırıltısına kadar, yazdıklarıma dönebilsem... düşümün frekanslarına artık girebilseniz, kurtarsanız beni bu büyük yükten...

II

ÖLMEK BANA ZOR GELİR

Daracık odamın küçük penceresinden, komşu evin arka cephesini ve bahçesini izlerken, aklım, bugün o evden cenazesi çıkan ihtiyarda. İçimde garip bir duygu, adını tam koyamıyorsam da sanki bir korku var: Çılgınca düşler kurarken, eceliyle ölmek gibi bir şey. İhtiyarlığımı gözümde canlandırmaya çalışıyorum. En başta, mekanlar değişmiş olurdu. Tek, en fazla çift katlı gecekondu ya da müstakil evlerde değil, her katı birkaç daireli yüksek apartmanlarda yaşanıyor olacaktı.

Serinlemek için, pencereden iyice sarkıyorum. Bu yaşımda, şehrin ağır yaşamından, kirli havasından, boğucu kalabalığından yaka silker hale geldiğimi farketmem, gözümü korkuttu. Biliyorum, bugüne kadar yüzlercesini gördüm; her ihtiyar bir kent yorgunudur. Yaşamım, onlarınkine benzeyecekse, benim sonbaharım da her merdivende bir trabzan mahkumluğu olacak. Kuşağımın ihtiyarlarını, biraz da bütün merdiven boşluklarının kabus alıcıları gibi düşlüyorum. Bu, üç katlı ortaokul binamızdan ve onun bir eklentisi olarak gördüğüm ihtiyar temizlikçiden kalma bir çağrışım. Hep korkutucu buldum onu. Cenazesi kaldırılan komşu ihtiyarda ise, korkutucu gelmiş pek bir şey anımsamıyorum. Anımsamadığım bir şey de, ölülere bakmaya, ne zaman böyle özel bir merak sardığım. Dün gece, kadınların çığlıkları, dövünmeleri arasında ihtiyarı izlerken, bütün organlarımdan bağlandığımı, kanının donduğunu, sonsuza kadar öyle alıkonacağımı sanmıştım. İhtiyarın değil, ölümün korkusuydu bu. O an, önümdeki ölü ihtiyarı nehirler alsın istedim. Alıp, koyaklarda dinlendirsin, yılan eğrisi ömrünün tüm bitkinliği, yüzünün bentlerinden boşalıp karışsın iğri, asi sula-

ra.

Farkında olmadan mırıldanıyormuşum: Öldüğümde, en sevdiğim elbisem giydirilip, en yakın büyük nehrin sularına bırakılmak isterim.

Bu kez, ölüm sonrası aklıma takılıyor. Komşu ihtiyarın gerçeğine dönüyorum. Ölüm haberi, yeni muhabbet dizilerine yeni bölüm olmuştur şimdiden. Ondan geriye kalan ne varsa, paylaşımın en acılısıyla omuzlanmaktadır sözde. İhtiyardan yana, kendi omuzlarımda hiçbir şey hissetmeyişime üzülüyorum. Oysa başkaları, onun bıraktığı sayısız çağrışıma tutunarak, ihtiyara son bir kez anlaşılma şansı veriyor olabilir. "Kıymeti bilinmemişler" listesi, bir isim daha almıştır. Bence bu kesin.

Ağları, düşsel açık denizlerden toplayıp, yakın menzilde, kıyılara yaydım. İhtiyarlığımı, ufuk çizgimin ötesinde bırakıp, adım attığımın, gençliğimin muhtemel haritasını çizmeliyim. Anne karnından kurtulup, sayısız yoksunluklarla yarım bir çocukluğu geride bırakarak, onsekizinden sonra özgürlüğüne kavuşma dileğiyle çıkılan bir yol mudur gençlik? Uzun, ince bir yolun en hızlı, en heyecanlı, en fazla iz bırakan kısmı mı yoksa? Bütün suratsız gerçeklere rağmen, ben yine de farklı tanımlar yapmak isterim. Kendimden önceki kuşakları dikkatlice izlersem, onsekizinden sonraki yolun yarısı, ortası ve sonunu, kendim için bir muamma olmaktan bir ölçüde çıkarabilirim belki. Ancak bir sorun var; bundan, yarardan çok zarar umuyorsam neden yapayım ki? Kendi gençlik umutlarımın da üstelik tümüyle, acımasız bir fırtınada kırılarak miadını dolduracağını öngörmem marifet mi ki? Bunlar, varılmayacak sonlar değil. En iyisi, önce uygun abi ve ablalar bulayım izlemek için.

Ortaokul bitmiş, "hangi lise" bekleyişimin son günlerini, ummadığım bir sıkıntı içinde yaşıyorum. Bir saat önce eve döndüğümde, beklediğim haberi veren olmadı. "Bu bekleyiş ne zaman bitecek" sorusuna yanıt bulamamanın çaresizliğiyle odama çekildim. Kendimi, bir külçe gibi yatağa bıraktığımda, "ölmek bana zor gelir" cümlesini, kimbilir kaçıncı kez tekrarladım. Zihnimde derin, kara kuyular açılmaması için, hemen uyumak istedim. Bu boğucu sıcakta, uyumanın mümkün olmadığını çabuk anladım. Pencerede, büyük bir özlemle güneşin batışını bekliyorum. Serinlemek uğruna, karanlığa gönül verilir mi verilir...

Kümelendiğimiz yer sofrasında, kimsenin tek sözcük konuşmaya niyeti yok. Gördüğüm kadarıyla, herkes sadece yediğiyle ilgili. Farkında olmadığımız bir tavır birliği! Şu bunaltıcı havada, yemek yemek de ağır iş sayılabileceğine göre, sofradaki suskunluk anlaşılır bir şey. Kimsenin gözü, ek iş yapmayı kesmiyor... Bu açıklamalarım yeterli mi, gerçeğimize ne kadar uygun? Bilemiyorum. Kesin olan bir şey varsa o da şudur; her akşam sofrasındaki suskunluğun perde arkası, ilerleyen saatlerdedir.

En küçük ve tek erkek kardeşimiz Ünal'la, sık sık gözgöze kalıyorum. Gözleri fıldır fıldır. Onu, "Kardelen" diye çağırmaya başlayalı, sadece birkaç ay oldu. Bir de kaygı türedi: ona, çocuk olduğu için böyle hitapedebildiğimi düşünüyorum. Büyüdükçe, önce bütün diğer abiler, sonra da babalar gibi, "başımıza erkek kesileceğini" üzülerek kaçınılmaz buluyorum.

Tatsız düşünceler, iştahımı kaçırdı. Elimdeki küçük ekmek parçasını, Ünal'ın önüne bırakıyorum. Onun gözleri, hala fıldır fıldır. Emin olamamakla beraber, bir şey söylemeye hazırlandığını seziyorum.

Sofradan, sessiz sedasız kalkıldı. Babam, televizyonun karşısına kuruldu. Plastik gırgırla halıya dökülen kırıntıları alırken, Ünal'ı yanıbaşımda buluyorum.

"Sana mektup var. Annede."

İçimi kaplayan heyecanı gizleyemiyorum. Tam mutfağa fırlayacaktım ki durdum; sınav bildirimi olsaydı, annem hemen vermez miydi? Bir arkadaş mektubudur öyleyse. Düne kadar, aynı heyecanı onlar için de duyardım. Sınav bildirimi, nicedir her şeyi geri plana itti.

Benim yerime, Ünal soluğu mutfakta almış, zarfı hemen kendisine vermesi için, annemi sıkboğaz etmekteydi.

"Anne..."

Sorumu bildiğinden, sözümü tamamlamadan yanıtlıyor.

"Ablan aldı kızım."

"Mektup muydu peki?"

"Pek mektup zarfına benzemiyordu."

Sokağı, bir koşuda çıktım. Esra'nın evi çok uzak sayılmaz. Yaptığına kızmadan edemiyorum. Kapıyı çalmadan daldım içeriye. Gazetenin sayfalarına gömülmüş Esra, korkuyla ayağa fırlıyor. Bildirimi anımsamış olacak ki, "ne oluyor" korkusunun yarattığı

heyecanı, çabucak söndü. İşi ağırdan almaya karar vermiş olmalı.

"Önce ve hemen şimdi müjdemi isterim."

Müjde olarak, ne isteyebileceğinin üstünde durmuyorum bile. İlerde alacağıma dair bir dizi söz verip, bir çok yemin sıraladım.

"Yatılı hemşireliği kazanmışsın."

Haykırmak istedim, çığlık çığlığa hoplayıp zıplamak istedim. Sonra, kendimi tortop edip Esra'nın kucağına fırlatmak. Yapamadım. Esra'nın yüzünde, ele vermek istemediği bir kaygı yakalamıştım. Bir anlık, bütün çabama rağmen onu görmezlikten gelemedim. Neydi, bu kaygının altında yatan? Aklım karışmaya, sabrım taşmaya başlamıştı ki, Esra devamını getiriyor.

"Baba, 'göndermem' dedi."

Sevincim, tamamıyla dondu. Zarfı almadan, tek söz etmeden, kendimi dışarı attım. Bu nasıl olurdu? Neden olsun ki? Gitmek istediğim bir yer ya da kimse yok. Şuursuz yürüyorum. İçimden sürekli tekrarladığım soru şu: Bunu yapabilir mi? Dönüp, Esra'ya sormak istiyorum. Çünkü, "yapamaz" yanıtına olan ihtiyacımı, yüreğimin kararmaya yüz tutan en derininde hissettim.

Söylene söylene, mahallede bir tur atmış, Erikli Sokak'a dönmüştüm. Yine de eve gitmeye hazır değilim. Durmak da istemiyorum. Durursam, etrafımda hemen biri ya da birileri peydahlanacak, "hey sen ne bekliyorsun orda" diye çıkışacaktı sanki. Yürümeye devam ettim. Bir süre sonra, farkında olmadan, kapımızın önünde buldum kendimi. Merdivenleri çıkmaktan son anda vazgeçip, sokak turunu yeniliyorum. Düne kadar, hemşire olmak gibi bir idealim yoktu. Neresinden olursa olsun, ama bir yerinden sinemayı tutmalıydım ben. Makinistliğe bile varım. Hemşirelik, hiç hesabımda yokken karşıma çıktı. Çok fazla ölçüp biçmeden, "neden olmasın" dedim.

Artık, bugünden sonra durum çok farklı. Her geçen dakika daha da netleşen bir gerekçe yakalıyorum: Beni sıkboğaz eden bu ortamdan uzaklaşmak! Bu nedir? Karşı koyma gücü bulamıyorum. Boyun eğmektense, çekip gitmek en iyisi. Kurtulmanın bir başka yolu.. ya baba, gerçekten bırakmazsa?

Tekrar Erikli Sokak'a girdim. Gerekçemin sağlamasını defalarca yaptım. Yoksulluk benim suçum değil. Annemin suçu da değil. Hatta babamın suçu da yok bunda. Ama artık dayanabileceğim bir şey de değil. Yaşıtlarımla ilişki kuramıyorum. Esra, "ergenlik döne-

mi böyle" diyor. Bunu inandırıcı bulamıyorum. İlkokul yıllarım, bana karşı çıkıyor. Tartışılmaz kanıt oluyor: küme düzenlemesinde, yalnız derslerdeki başarı gözetilmemişti hiç de. Tembel değildim ama, zengin tembel Jalelerle aynı kümeyi paylaştım. "Ama bu büyük haksızlık" diye mırıldanırken, birden durdum. Sonra, akşam karanlığını korkutucu bulup, hızlı adımlarla yürüdüm.

Kapımızın önüne geldiğimde, tekrar tur atmaktan son anda vazgeçip, merdivenleri önleyemediğim bir tedirginlikle çıkıyorum. Dış kapının koluna çok hafif yüklenip ardımdan açık bırakmışçasına, aynı hafiflikte kapadım.

Dergah'a geldiğinde, vakit öğleyi buluyordu. Gölgeye, duvar dibindeki masalardan birine oturdu. Mahmutpaşa yokuşunu, neredeyse koşar adım çıkışını, kendi düşüncesizlikler hanesine kaydetmesi gerektiğini düşünüyor. Sığındığı gölgede bile serinlemek mümkün görünmüyorken, uzunca ve dik yokuşu tırmanmanın akla uygun açıklamasını bulamadı. Çay mı, soğuk bir maden suyu mu? Ne içse iyi olacağına karar veremiyor. En iyisi mi, garson burnunun dibine gelene kadar bu sorunu gündeminden çıkarmaktı.

Sabahtan beri tavırlarındaki abartıyı, kapıldığı evhamları, bugünkü buluşmayı çok önemseyişine birer kanıt saymalıydı. Çalışmaya başlayabilse, kesin kanat vurup uçacaktı. Yokuşu, neredeyse soluklanmadan çıkmış olmasını, bu konuda bir ipucu sayabilirdi belki. Bir anda kendini Kapalıçarşı'nın labirentlerinde bulmuş, nerede olduğunu çözemeyip afallamıştı. Çıkışı bulana kadar, her dönemeçte önüne gelene sorup durmasını, sevimsiz bir çaresizlik olarak anıyor şimdi.

Birkaç adım ötede, taş duvarın dibinde, mışım mışıl uyuyan kediyi farketti. Birileri ona, çocukların uyurken daha da güzelleştiğinden sözetmişti bir zamanlar. Bir yanılsama olasılığını gözardı etmeden, uyumakta olan kedinin gülümsediğini düşündü. Kedi gerçekten gülümsediği için mi böyle düşünmüştü? Yoksa bu, uyurken daha da güzelleşen çocuk imgesinin ürünü bir yanılsama mıydı? Soruların üzerinde fazla durmadı. Artık aklını kurcalayan, kedinin uyurken neden gülümsüyor olabileceği idi.

Ola ki kedi güzel bir düş görüyor. Öyleyse, uyandırmamalıydı onu.

Gözünde, gönlünde durduraksız bir gazetecilikten başka hiçbir uğraş yok. Son birkaç aydır, bu kavurucu isteğin sarhoşluğunu ya-

şıyor gibiydi. "Bu iş olmaz" sözleriyle karşısına çıkılıp sabrının taşırıldığı noktada, zoraki akıtıldığı bu mecraya lanetler yağdırmaktan başka ne kalacaktı geriye? Yatağı değiştirilmiş, bağlantıları ve eski kıyı dünyasının bütün varlıklarından koparılmış, gür bir dere; başka bir hendeğe doluşmak için, ucuna bağlandığı bette birikip duruyordu. Mecburi akış, onu her geçen gün daha fazla kahretmekte. Yedek bir olasılık niyetine, "kastetmeyi" de arada bir aklına getirmiyor değil. Kendisiyle barışık tek yaşam biçiminin eksiksiz formülü şuydu: Çok gezmek, iyi görüp, doğru yazmak! Yaklaşık sonuçlar verebilecek başka formüllerle bir seçenekler hanesi oluşturmak bile, onun için korkunç bir şey. Yakın geçmişiyle ilgili aşırı tepkilerle doluydu. Ticarete atılmanın, yaşamdan atılmakla eş bir anlam kazandığı son bir yıl, tam bir kabustu.

Gülümsediği sanısında yanılma payını gözardı etmemesi gerektiğine göre, kedinin kabus görmekte olduğunu varsayamaz mıydı? Neden olmasın?!

Ola ki kedi, korkunç bir kabus görüyor şu an. Öyleyse, hemen uyandırmalıydı onu.

Ayağını sertçe yere vurması yeterli olabilirdi bunun için. Ayağını kaldırdı ama usulca indirdi. İşin bu kadar zor olacağı, aklının ucundan geçmezdi. Bir kez daha denemeliydi. Ayağını yerden kesmesi bile mümkün olmuyor. Kediyi uyandırmanın başka bir yolu geldi aklına; yanındaki boş sandalyelerden birini devirmek! Biraz riskli bir yol olacaktı, çünkü, bu kalabalıkta onun üzerine çevrili bir çift göz mutlaka vardı. Hem belki...

Ola ki kedi, ne güzel bir düş, ne de kabus görüyordu. Öyleyse, günahı boynuna.

Garson, henüz burnunun dibine kadar sokulmuş değil. Hatta ortalıkta bile yok. Safiye'nin bir kezcik de olsa, randevuya erken gelmeyi başaramayacağından emin. Beklemenin bu kadar sıkıcı gelmesi, yeni başlangıçlar öncesinin o bildik sabırsızlığı yüzündendi. Safiye, ondaki korkunç isteği gören, anlayan, değer veren birkaç kişiden biri.

Kedi uyandığında ne yapacaktı?

Kedinin uykusu karanlık kuyu gibi. Giriş kapısını gözlemek, daha umut vericiydi. Hesapta dalıp gitmek, garson hala ortalıkta yoktu. Burnunun dibine kadar sokulmuş, merakla onu izliyor Safiye. Az zamanları olduğunu anımsayınca, boş sandalyelerden bi-

rine oturuveriyor. Gecikmiş bir refleksle ayağa fırladı öteki.

Kedi uyanmış ama yerinden kımıldamamıştı.

"Hep tetikte olman gerektiğini söylersin. Her fırsatta da dalıp gidersin."

Şaşkınlığını çabucak savuşturamadı. Safiye'nin, hafif alaylı bulduğu sorusunu da yanıtsız bıraktı. Baygın bir edayla sitem etti:

"Bir gün olsun, benden önce gel."

Kedi, istifini bozmamakla yetinmemiş, telaşlanacak bir durum görmeyip, tekrar uykuya dalmıştı. Kenan, hiçbir şey içmekten yana dağil.

"Kalkalım mı?"

İlk kez ödeme yapmadan çıktılar Dergah'tan. Medresenin önünde, alacalı kalabalığa katıldılar. Safiye, dar ve kalabalık kaldırımda sık sık geri kalmamak için, Kenan'ın koluna giriyor.

"Gençlik dergisini aldın mı? Sinema yazın yayınlanmış."

Bunu duyduğuna çok sevindi Kenan. Yayınlanmış ilk yazısını, kimbilir kaç kez tekrar tekrar okuyacağını düşledi. Safiye, kolunu sıkıp sıkıp duran genç adamın tarifsiz sevincini, gözlerinden okudu.

"Ne dilersen dile benden. İnan doğru Safiye..."

"Sorun o değil ama."

Güzel duyguları, yeni kaygıların işgaline uğratacağının sıkıntısını yaşamaktaydı Safiye. Kendi kendine soruyor; peki sorun neydi? Kenan'ın, gençlik dergisinde sürekli çalışması uygun görülmemişti. Yirmi yedi yaşını, birkaç ay sonra geride bırakacak birinin genç sayılmamasının haksız bir yanını bulamıyor. Ardından, hemen bir karşı çıkış gerekçesi yakaladı; gençlik dergisinde, ille de gençler çalışmaz ki! Bilim köşesini, yetmiş yaşındaki profesör hazırlamıyor muydu?

Çemberlitaş'ta, yaşlı çingenenin turistler için ayı oynattığını gördüler. Kocaoğlan, önce hamamda bayılıyor, sonra ayılıp göbek atıyordu. Yeni emir gelene kadar dikilip, sanki izleyicilerinin insafına sığınıyordu. Görüntü, Kenan'ın içine sıkıntı verdi. "Bu sıcakta o kocaman gövdeyle" diyor içinden. Yokuşu soluk soluğa çıkışını anımsıyor. Sonra, uyuyan kediye gidiyor aklı. Geri dönüp, Kocaoğlan'ın kulağına fısıldamak istiyor: "Aklına şaşayım senin, ayı olacak ne vardı?"

Cağaloğlu'nun arka sokaklarından birini, yüz metre kadar yü-

rüyüp, büyükçe bir hanın kapısından içeri girdiler. Kenan'ın içi kıpır kıpır. Henüz kabına sığamayacak kadar olmasa da kabardıkça kabarıyor. Bodrum katta uğuldayan matbaa, garipsediği biçimde yine sarmaladı onu. Kendini rahatlıkla, eli yüzü yağ, pas içindeki matbaa işçilerinin, çıraklarının yerinde gördü. Kulağı, Safiye'nin söylediklerinde.

"... burası, Siyasal Gerçekleri Açıklama Platformu'nun yeni faaliyete başlayan basın merkezi. Bir ay içinde, haftalık bülten yayınına başlanacak. Bülten, insan hakları haberleri ağırlıklı olacak. Muhabir kadrosunda ben de varım. Tekrar söylememe gerek yok, onlara gerçekten ve en az benim kadar güvenebilirsin."

Kenan, üçüncü kata geldiklerinde Safiye'yi geçip, yüzüne baktı: Kanter içindeki çehrede bir farklılık vardı. Safiye'nin gözlerini kül rengi, ölü toprağından arınamamış olarak tanımlardı hep ve bunu sadece kendi bilirdi. Şimdi o gözlerde şıkır şıkır saydam bir yeşillik akıyor. Kurnaz aşığın, sevgilisinin çarpık bacaklarını sütun gibi görmesi benzeri, bir yanılsama mıydı bu? Safiye, böyle anların tadını çıkarmadan duracak biri değildi. Yaptığının karşısındakinde yarattığı hoşnutluğu, büyük bir zevk içinde izler, başarısıyla övünür. Başarısı, karşısındakini şaşırtmışsa, onunla dalga geçmeyi bile ihmal etmek istemez. Bunu, sakıncasız ve doğal bir tepki sayar.

Safiye, son katta nefes nefese zile basarken, oldukça canlıydı. Öteki heyacanlı olduğu kadar gergin. Safiye'nin bırakacağını bilse, hemen geri dönecek kadar rahatsız.

Bundan sonraki yaşamımda bir çok şeyin değişeceğini sezdikçe, tedirginlik duymam, çoğu belirsiz korkulara kapılmam için, yeterli nedenlerin birikmekte olduğunun da ayırdına varıyorum. İşin en kötü tarafı ise, kendimi, sorunlarla boğuşmaya yeter özgüçten hayli uzak bulmam. Önümdeki engellerin sürüsüne bereket! Daha da vahim olanı, onlarca yıl geçse de değişmeyeceğinden korktuğum bir şey var ki beni için için kemiriyor. Ömürboyu kurtulamayacağım bir bela! Birkaç yıllık mazisi olan bir saplantı bu: Kimsenin beni sevmediğini düşünüyor ve her düşündüğümde tüylerim diken diken oluyor. Bu sanım, bütün ilişkilerimin her boyutuna yansıyacak kadar güçlü. Başkalarının bana yaklaşımındaki bir çok ayrıntıda, gelip beni buluyor. Bugüne kadar, kimseye belli etmemek için büyük çaba gösterdim, ki başarılı da oldum. İlişkilerim, görünürde oldukça iyi. Fakat, ortaokul ikiden beri kendini göstere göstere birikip gelen iç huzursuzluk, bugün önemli değişimlerin eşiğindeyken, dayanılmaz bir hal almakta.

Esra'dan döndükten sonra, dış merdivenlere, Ünal'ın yanına oturdum. Ünal, elindeki kuru dal parçasını yontmakla ilgili. Birbaşına ve tatlı bir meşgalenin tadını çıkarıyor. Bir de bozuk bir ıslık tutturmuş. Onunla laflamayı düşünürken, kalkıp sokaktaki akranlarının yanına seyirtti. Büyük bir hınçla ayağa fırlayıp, "seni pis bücür, sen de görmüyorsun beni haa" diye bağırdım. Hemen ardından, bu kızgınlığımı çok saçma buluyorum. Bir an önce odama kapanıp uyusam iyi olacak.

Uyandığımda, odamın içi kapkaranlıktı. Kızgınlığımın hala geçmediğini çabuk farkediyorum. Salona girdiğimde, babamı televizyon izliyor buldum. Onun uzay filmlerine olan düşkünlüğünü an-

lamanın, en azından benim için mümkün olmadığını, bir kez daha tekrarlıyorum içimden. Tabak seslerinden, annemin mutfakta olduğunu anlıyor, direk oraya geçiyorum. Ünal, ekmek içine bir şeyler tıkıştırmış, yine sofra öncesi atıştırmakta.

"Beni neden kaldırmadın?"

Ufaklık, ağzındaki lokmayı tuttu. Sanki ona, "çiğneme şunu" demiştim.

"Kaldır demedin ki!"

Ufaklığın bir anlık ezikliği karşısında, yüz görünümümün hemen yumuşadığını anlayıp, içimden geçenleri anlamsız bulduysam da, mutfaktan çıkarayak mırıldanmadan edemiyorum:

"Beni sevmen, bunu yapman için yeterliydi.

Tekrar odama dönüp, yatağa kapaklandım. Sevilmediğime göre, yemek yememe gerek yoktu. Hatta, evden hemen çıkıp gitmeliydim... Bunları düşünürken, yatılının benim için ne kadar önemli bir fırsat olduğunu, bir kez daha anladım. Ordakilerle ilişkiler sıfırdan başlayacaktı. Şimdiki aklımla, daha sağlıklı ilişkiler geliştireceğimden kuşkum yok. Gerçekten, yepyeni bir başlangıç olacaktı. Kendi elimle, çabamla önüme getirdiğim bu fırsatı kaçırmamalıydım. Yatakta ters dönüp, sonra yarım doğruluyorum. Kararlı bir yüz hayal edince, rahatladım.

Yatılıyı, bu kadar ısrarlı istememin, -kendimce- asıl gerekçelerini, anne-babama söylemeyecektim. Babamın karşısına, şu "asıl" dediğim gerekçelerle dikilirsem, bunun, ısrarımın aleyhine olacağını biliyorum. En azından, sıraladığım gerekçeleri pek anlayamayacağı için, büyük bir olasılıkla, annem tavırsız kalırdı. Israrımın ana gerekçesini, berbat ekonomik durumumuzun üzerine oturtmalıyım.

Yatılıyı kazanalı beri, yemeklerin sessiz sedasız yenmesi, yerleşik bir kural halini aldı. Eviçi iletişim de büyük kavgalı dönemlerdeki gibi, en alt seviyede. Bu hava içinde, konuyu açmak, iki taraf için de günden güne zor bir iş halini alageldi... Babam, akşam yemeğinden sonra, yaklaşık bir saat kadar aysonu hesaplarına gömüldü. Ben, tekli koltuklardan birine gömülmüş, televizyon izliyorum. Annem, soyulmuş elma ve kabuğuyla dilimlenmiş portakalları büyük sehpanın üzerine bırakıp, televizyonun dibine kadar sokulmuş Ünal'ı yanına çağırdı. Gözleri, kan çanağına dönmüş ufaklığı, bir kez daha azarlamanın faydasızlığını kabullenmiş olarak, başını sallamakla yetindi. Akşam yemeğini yemeyen benim

üstüme gelmeyi ise, bir tartışmaya yolaçar korkusuyla, göze alamadı diye düşünüyorum.

Aysonu hesaplarının yapıldığı bu akşam, konunun açılmaması için yaptığım dualar, kabul görmedi. Babam yatmazdan önce, kesin tavrını tek cümleyle bana da açıkladı.

"Yatılı matılı yok."

Kendimi, süt dökmüş kedi gibi hissettim. Kararlılık göstermekten umudumu kesti keseceğim; içimde, köşeye sıkıştırılmış olmanın dayattığı bir hırçınlık farkettim ve üstümdeki ağırlık, yavaş yavaş kalktı.

"Başka türlü okuyamam. Gitmek istiyorum."

En büyük azarlama, babamın bakışlarında toplanmıştı. Bakışlarımı, ayaklarımın ucuna kadar indirdim, dondum kaldım.

"Kime sordun da sınava girdin. Gözümüzün önündekilerin hali ortada. O kalın duvarların içinde olup bitenleri tahmin etmek, hiç de zor değil. İyi kötü ama birlikte, gözönünde olalım."

"Okumak istiyorum baba.

Babam, hızla ayağa fırlamıştı ki, annem, yavrusunu kollayan ceylan tezikliğiyle, onun önünde dikiliverdi.

"Bu yaştan sonra, onu döveceğini söyleme. Seni önce ben terkederim."

Babam, yerine geçti. Karısının kınayıcı bakışlarından kurtulmak için, televizyon izliyor gibi yapıp, söylenmeye başladı.

"İşlemlerini yapmam. Ne de velin olurum. Gidebiliyorsan git bakalım..."

Ağlamamak için, büyük bir çaba göstermekte olan ben, "ilk adım atıldı" diyorum içimden. Kıyamet kopmamıştı. Sonrası ise, büyük olasılıkla bundan kötü olmayacaktı. Babamın, yumuşadığını düşündüm. "Yardımcı olmama" tehdidi, aradan çekilmenin açık bir belirtisiydi...

Sonraki haftanın, her akşamı tartışmalı geçti. Kısa, ama kırıcı sürtüşmeler dizisi!.. Evde huzur kalmamıştı. Babam, fiili bir harekette bulunmamış ama, aklıma durgunluk veren, sonu gelmeyecek gibi görünen bir pervasızlık içindeydi. Düne kadar en çok sevdiği ben, artık sadece bir "fitne"ydim. Bu sıfat, bana karşı birkaç kez kullanılınca, adeta beynime kazındı. Baba-kız, bir hafta içinde, inanılmaz derecede uzaklaştık birbirimizden. Ürkütücü sezgilerimle diken üstünde gibiydim; benim için her yeni tavır, her yeni bilgi,

babamdan daha da uzaklaşmanın bir basamağı mı olacaktı? Birkaç yıl içinde, aramızdaki her şeyin biteceğini bile aklımdan geçiriyorum. Şimdiki kızgınlığımla, böyle bir sona üzülmeyeceğimi de rahatlıkla söyleyebilirim.

Vapurdaysanız eğer, denizde her zaman göreceğiniz bir gökkuşağı vardır. Belki inanılır gibi değil, yine de, güneşin tanıklığında bir bakın. Belli mi olur?

Haydarpaşa Garı'ndaki hayratın önünde, su içmek için sıranın kendisine gelmesini bekliyor. Rana ile kısacık buluşmalarının üzerinden, tam dokuz gün geçmişti. Kafasının içi, hiç olmazsa durulmuş bile değil. Günlerdir, onu kutsamakla lanetlemek arasında gidip geliyor. Kurtulamadığı, o eski garip duygu, akşam akşam yine yakasına yapışmıştı; dillere destan aşk söylencelerine sığınma isteği! Belki tam böyle değil, buna benzer bir şey.

Etrafındaki insanlara bakmak, onlarda aleni ve gizli olanı görmeye çalışmak, daha iyi değil miydi? Daha inandırıcı, daha somut, elle tutulur...

Sağdaki musluk için sırada olan -kitapları koltuğunda- üniversiteli kıza göre aşk, yaşamın büyülenmiş yanı olabilir miydi? Yanaklarında, genç kız romantizminin yangınını taşıyordu. Su içtiğinde, şu hayrattan da mutluluğu için medet umınaz mı? Sabah sabah canını burnuna getiren, Fatih Vergi Dairesi'ndeki o memura ne demeli? Dairenin ikinci katı, giriş kapısının tam karşısındaki masada yazıp çizen bay memura göre aşk, yaşamın kenarıydı belki. Eğer, sık sık evrakların yaprakları arasına, "mütevazi" miktarda paralar sokuşturuluyorsa.. doğru veya yanlış, bu onun bir gerçeği. Buradaki yasadışılığa, aşk yaftası asılacak değil ama bu eylem, bay memurun öbür -hissi ve cinsi- kaçamaklarına nasıl yansıyor olabilir?

Öyle ya, aşk yaşamın kenarı.. evrak aralığı!

Baştan ayağa, beşikten mezara büyülü ya da her zaman, her yerde, hep katıksız bir somutluk, elle tutulurluk... İkisinin de çok

tatsız olacağını algılama sürecindeydi.

Maviyi, liseli aşkının gözlerinde sevdi. Sonra, ağır bir fidayda esintisi, ki o, başkentte tam bir şıpsevdi. Hızlı yaşıyor ama nedense bir türlü ölmedi! Ardından, bir "Balkan gülü"; ürkekliği, varolan kurallarla beslendi, büyüdü, korkaklığa vardı. O kaçmakla, bunu kesinlik derecesinde kanıtlamış oldu. Sırayı, bir kara iklim kumralı aldı. Kumrala iki bahar, bir de yazını verdi. Çok daha fazlasını haketmişken, mevsim alımını durdurdu kumral. Ansızın!

Sonra...

Vapurdaysanız eğer, denizde her zaman göreceğiniz bir gökkuşağı vardır. Ama güneşin tanıklığında bakın lütfen.

Çalışır halde, kalkış saatini bekleyen banliyö treninin ön vagonlarını hızla geride bırakıyorken, arkasından seslenildiğini farketti. Durup, bir an emin olmak istedi. Aynı ses, adını bir kez daha ünledi. Son geride bıraktığı vagonun penceresinden sarkmış, el sallayan Nurdem'i gördü. Hiç aklında yokken Nurdem'le karşılaşmak, onun için hoş bir sürpriz oldu. Aklı, Nurdem'in burada ne aradığına takılı, geri dönüyor.

Nurdem, oturduğu yeri hemen başkasına bıraktı. Kenan'a da yer bulamayacaklarına göre, çaresiz ikisi de ayakta gidecekti. Bu karşılaşmanın verdiği sevinci gizlemeyi gereksiz görüyor Kenan.

"Sen ne arıyorsun bu yakada?"

"Halama gidiyorum. Kapalıçarşı'ya takılınca geç kaldım."

Kenan'la, yıllar önce eski semtteyken, Esralarda tanışmışlardı. Nedim'in, kendisi gibi okulu ikinci sınıftan terk eden fakülte arkadaşı. Kenan, "işletmeyi bitirip milleti işletseydik daha mı iyi yapardık yani" diye espri yapardı. Zamanla, eniştesinden daha yakın bir dostluk kurdu onunla. Ancak, Kenan çok uzun aralıklarla uğradığı için, onunla sohbeti özlüyordu.

"Karşılaştığımıza ne kadar sevindim bilemezsin.

"Tabi geç kaldığın için değil mi?"

"Yoo değil. Beni gideceğim yere bırakmanı isteyeceğimi mi düşündün hemen? Aşkolsun!"

"Hayır hayır... Sadece takılıyorum."

Az önce vapurdan inerken, eski semtlerinden de bir tanıdık gördü Nurdem. Farkedilmemek için büyük çaba harcamış, başarılı da olmuştu. Eniştesi tutuklandığında, akrabalarının kendilerini adeta tecrit etmesini, ömrü boyunca unutamayacağından emindi.

Onların, hiçbir sevgi gösterisine yüz vermez olmuştu. En çok da kendisinin hala çocuk sayılmasına kızıyordu. Onu ciddiye almıyorlar. Yoksa, ailesiyle selamı kesenler, kendisine neden farklı davransınlardı ki? Eski semtlerindeki akrabalardan bir tek hala kalmıştı kadir bilen.

"Biliyoruz, lunapark günleri geride kaldı. Ama Kenan abimiz, ayda yılda bir kere de olsa, örneğin bir sinemaya, tiyatroya götüremeyecek kadar, bizden uzaklaşmış demek ki."

Sitemi, karşısındakini Nurdem'in ummadığı derecede etkilemişti. Nedim ile Esra, Kenan'ın geçmişten kalma, korunabilen sayılı ilişkilerinden bir çiftti. İletişimlerinin biçimi bir hayli değişmiş ve dillerde bir kırıklık yok değildi. Fakat hiç olmazsa, hala birbirlerini dinleyebiliyor, arayabiliyorlardı.

Kenan, cuntadan sonraki günlerde sırra kadem basmıştı. Başka bir ilde yakalandı, yattı ve çıkıp geldi günün birinde. Nurdem, çocukluk günlerini geride bırakmıştı. Yeniden buluşma ortamına, yepyeni bir havada, biraz da kendiliğinden katıldı. Tabi bir eksikle; Nedim aralarında değildi.

Tren, alaca karanlık içinde, istasyonları birer birer geride bırakıyor. Boşalmak bir yana, işçi semtlerine yaklaştıkça doluyor. Oturmayı akıllarından çıkarmışlardı. Geçmiş, kapağını henüz aralamaya başladıkları bir kutu onlar için. Kenan, ayrıtılarıyla anımsıyordu. Kısa sohbet, Nurdem'in de bir çok şeyi unutmadığını ortaya çıkardı. Kenan, bu kadarını beklemiyordu. Şaşkınlık, hesapta olmayan bir sevincin karışmasıyla, esrikliğe dönüştü onda... İlçede, "8 Mart Gecesi"nin hazırlıklarına, üç hafta önceden başlanmıştı. Küçük partinin ilçe binasında, hummalı bir çalışma sürüyordu. Koro, halk oyunları, tiyatro vs. Tiyatroda rol alan Esra, çoğu zaman Nurdem'i de beraberinde getirirdi. Her çalışmaya ara verilir verilmez, Nurdem, Kenan'ı arar bulur, önemli işi yoksa, lunaparka ya da deniz kıyısına kaçamak yaparlardı. Delikanlı oluşuna pek aldırış etmeyen Kenan, afacan değil ama, ne de olsa biraz çocuktu. Yönetim odasında, ilçe başkanıyla koyu bir sohbetteyken, Nurdem içeri girmişti. Onu görünce, elindeki gazeteyi, başkanın masasına bıraktı Kenan. Başkan, gazetede partinin Genel Başkanı'nın röportajında altı çizilmiş yerleri, seslice okumaya başladı: "Partimizin Maocuların eline geçtiği yalandır. Daha düne kadar da 'Alevi Partisi' spekülasyonu yapılıyordu..."

O gün, salıncakların bulunduğu kumluğa girdiklerinde, bir çocuk deryasının içinde kalıverdiler. Kumluğa doluşmuş çocuklar bir karmaşa, bir curcuna halindeydi. Nurdem'in elini sıkıca avuçlayan Kenan, hepsine gülümseyerek bakıyordu. Öylesine afacandılar ki birbirlerine çarpmadan, düşürmeden, birbirlerini ağlatmadan oynayamıyorlardı. Aralarından biri ötekine elini değdirir değdirmez, haydi bir kovalamaca! Kimi sağa, kimi sola kaçışıyordu. Bazan büyüklerden gelen uyarılara uyup, koşuşturmaktan vazgeçiyor, seslerini kısıyor ya da tümüyle kesiyorlardı. Peşpeşe takılıp salıncakların etrafında usulca toplanıyor, küçücük gözlerini büyüklerin ağızlarına ve kulaklarını gelecek direktifler için dikiyorlardı. Ta ki yeni bir kargaşa koparmaya fırsat bulana kadar.

Onlar, toplanmış çocukların dışında durdular. Çocukların, yeniden dağılmasını bekleyecekler. Salıncaklara başka türlü ulaşmaları olanaksız. Kenan, hala yumurcaklara için için gülüyordu. Bir ara Nurdem, elini onun avucundan kurtarıp, çocuklara sokulmuş, Kenan izlemekle yetinmiş, müdahale etmemişti. Çocukluğunu bir yerlere koyamamıştı Kenan. Belirgin bir özelliği, gidişatı yoktu. Ya da o anlık bulamadı. Nurdem'inki ile kendi çocukluğunun en ufak bir yakınlığını görememişti.

Kenan, içinde birikenin, özlenen bir şeye kavuşma duygusu olduğunu düşünmekte. Kavuşulan neydi? Çok aramasına gerek kalmıyor; kavuşulan, bir genç kızın gözlerindeki parıltıydı. Nurdem'in gözlerindeki parıltı, şimdi daha göz kamaştırıcı, afacan ama daha güçlü. Yol alındıkça, bir takım şeyler, daha net olarak yerli yerine oturuyor. Rana'nın gözlerindeki parıl parıllığı, bunun kendisinde yarattığı heyecanı düşünüyor. Bu heyecan, öncelikle Rana'nın eseri değilmiş! Asıl sahibi, dünün çocuk Nurdem'i. Bu çocuğun parıltılı gözlerinde, yıllar önce çocukluğunu aramaya çıkmış, bulamamıştı. Yıllar sonra, kendi kuşağından Rana'nın parıltılı gözlerinde gençliğini aramaya çıktı, yine bulamadı.

Rana ile ciddi, uzun bir beraberlik düşlemişti. Hesapsızlığı, genç kadını da cesaretlendirmişti. Her şeyden önce Kenan, karşısındakine "ya yürümezse" korkusu yaşatmamayı başarıyordu. Rana'nın da aradığı buydu. Ömür boyu sürdürülmek istenecek beraberliklerde gözü olmayan biri. Gönül verdiği, sendeleyen bir Kenan'dı. Ancak aslı, verdiği bu görüntüden çok farklı çıkacaktı. Yarım ağızla, başka birinden de hoşlanabileceğini söyleyince, Kenan ipleri ko-

parmıştı. Kendisinden beklenmeyen bir hırçınlıkla, lanetler okumuştu Rana'ya. Kenan şimdi kabullenmiş durumda: Rana ile gençleşmek olacak şey değil. Yaşadıkları son kaçınılmazdı. Ancak kendine yediremediği bir şeyler var. Rana bir çok sonuçsuz, doyumsuz ilişkinin bozgun ve yozluğunu taşımaktaydı. Gözlerindeki parıltı sahteydi. Çocukluğunun parıltısını, Nurdem'in gözlerinde aramak ise, artık yersizdi. Onda şimdi, bir genç kız endamı var. Dost, kardeş, sevgili.. öyle yada böyle, gençlik Nurdem'in gözlerindeydi. Rana, ilk beraber olduğu kadındı; ilk ilişkilerin romantizminden uzak, fazla gerçekçi bir beraberlik! Hiçbir dolaylılığı olmayan, kestirme bir yönelim. Kısacık bir flört dönemine bile tahammülü olmayan, hızlandırılmış hazlar tufanı. Sonra her şey birden bire silindi. Süregiden ruhsal, duygusal bozgun günleri başladı.

Kenan, düşündüklerini saçma buluyor. Nurdem, henüz çocuk; genç kız endamı yalan! Gözlerindeki parıltıda gençliğin dirhemi yok. Kendine kızgınlığından çatlayacak gibi oluyor. Bu işler, bu kadar zıvanadan çıkarılmamalıydı! Rana için, "cinselliğimde çığır açan kadın" türü geçmiş tanımlamalarını, şimdi "pis" buluyor. Yeni sofralara konmak için, yıkanmış bir bulaşıktı o.

Tren, Nurdem'in ineceği istasyona girmek üzere. Aşağıda, lunaparkın ışıkları parıldıyor. Işıklar, ürperti veriyor Kenan'a. Bir de yalnızlık duygusu doluyor içine. Perondaki ilk lambanın önünden geçtiklerinde, Nurdem'e bakıyor. Çocuksu yüz, ışığın altında bütün gereksiz gölgeleri almıştı. Güzelim pırıl pırıllığıyla, bir an bile masumiyetini yitirmiyordu. Tuhaf bulduğu bir düşünce musallat oluyor Kenan'a. Böyle güzel bir kızı olsun istiyor.

İtile kakıla inip, alt geçide akan kalabalıkta eridi Nurdem.

Yıllar önce, bir çocuk olarak taht kurmuştu kalbinde. Gıyabında sık sık andı. Hiç çıkmadı anılarından. Şimdi büyümüş, genç kız olmuştu. Çocukluğunu arayamazdı ama, onda gençliğinin peşine düşmek de tehlikeliydi. Bulaşıklığa davetiye çıkarmak olabilirdi bu. Sevimli ve akıllı çocuk imgesini, bu genç kızda yakalamak olanaksızdı. Yeni karanlıklar için şafağa uyanmayacak, kendini hep geride tutup, şafağı hep kaçırmış olacaktı.

Kenan, öğle üzeri kuşağındandı, ikindilere uzanabilir ama şafaklara dönmemeliydi.

Öğle yemeğini biraz önce yediler. Esra, bulaşıkları yıkamaya koyuldu. Burak, halının üstüne serpiştirdiği oyuncaklarla ilgili. Günlük gazeteyi çabucak gözden geçirdikten sonra, boşta kaldı. Kalkıp teybe bir kaset koyuyor. Kısa bir bekleyişten sonra, oryantal melodi yükselmeye başladı. Mutfaktan gelen tabak sesleri duyulmuyor artık. Burak, oyuncaklarını halının kenarına doğru toplayıp, halasına dikkat kesildi. Bu kaseti koyduktan sonra, ne yapacağını kestirmek Burak için hiç de zor değil. Neşeli, coşturucu müzik salona yayıldıkça, Nurdem de yavaş yavaş hareketleniyor. Burak, bir koşuda annesinin odasından eşarp alıp döndü. Dansa girişi yapan halası, ona sevgiyle gülümseyerek, eşarbı sarkacak biçimde kalçasına doladı. Oynadıkça, eşarbın simlerinin her biri iç içe girip çıkan parıltılar oluşturmaya başladı.

Müzik kesildi. Giriş faslı bitmişti. Kalabalık bir topluluk karşısındaymış gibi, Burak'ı selamlıyor.

"Size sonsuz eğlenceler dilerim bayım."

Küçük izleyicisi, gülerek alkışlıyor onu. Müzik tekrar başlayınca, yeğenini de içine alan bir daire çizdi Nurdem. Müzik hızlandı. Daha kıvrak hareketler, sık dönüşler... Burak koltuğa çekilip gözlerini kısmış, düşlere dalmış gibi. Eşarbın simleri bir çoğalıp, bir azalıyor, parlak toz bulutundan bir çember görünümü veriyor.

Müzik yine ağır, dokunaklı havaya girdi. Yavaşlıyor, duruluyor... Dönüşler ağır çekimli, dipten gelen dalga misali sarsıntıyı kalçalarından başlatıp omuzlarına doğru yükseltiyor, gerdan kırarak hareketi tamamlıyor. Hızlanan müzikle, ok gibi fırlıyor birden. Kolları, bir yelpaze gibi açılıp kapanıyor. Omuzlarını, kalçalarını

titreterek dönüyor dönüyor...

Esra, mutfaktan çıkmış, bir süredir onu sessizce izliyordu. Mutsuz olduğunu anlıyor. Nurdem'in sıkıntısını atmak için oynadığını, en iyi o bilirdi. Hem güzel oynamayı, hem de ne zaman oynaması gerektiğini, kendisi öğretmişti çünkü. Söylediklerini eksiksiz anımsıyor Esra: "Sadece uçacak kadar sevinçliyken değil, patlayacak kadar sıkıntılıyken de dansedebilirsin. İyi gelir."

Omuzlarını titreterek geriye doğru eğiliyor, eğiliyor... Alnını koltuğun ön kısmına değdirerek, köprü kuruyor. Yavaş yavaş doğruluyor sonra. Devamı ağır tempoda. Tam burada, gürültülü bir alkış patlattı Esra. Zınk diye durdu öteki. En yakın koltuğa yığıldı.

"Kayıt için bir sürü formalite beni bekliyor. Baba, engel olmak için, önüne gelen hiçbir fırsatı kaçırmak istemiyor. Annenin ise yapabileceği hiçbir şey yok."

Esra, kardeşinin soluk soluğa yaptığı konuşmayı kesti.

"Ve canın burnunda bana geldin."

Ne yapmalı ki gerçek bu. Kocaman bir çaresizlikle, tekrar ablasına koşmuştu. Bir çok işte elini uzatan Esra'nın, şimdi yardımını esirgemesi için hiçbir neden görmüyor. Yine yüzünü güldürebilir, yine sevindirebilirdi. Tıpkı sık sık kitap aldığı günlerdeki gibi. Yine içi içine sığmaz olacaktı.

"En az iki-üç gün koşturmak gerekecek. Bu kadar zamanı, aralıksız ayıramam."

Onun, görüş günleri, Burak'ın işleri vs. dolayısıyla zaman sıkıntısının yakın tanığıydı Nurdem. Yine de Esra'nın söylediklerini, asıl gerekçe olarak içine sindiremiyor. Bir isteksizlik sezmişti onda. Düş kırıklığını oldukça yakında görüyor. Belki de baba tarafından, yeni bir işten daha sorumlu tutulmaktan korkuyordu? "Elimden geleni yaparım" diyemez miydi? Bari bunu söylese!..

Nurdem, bu noktadan sonra yapabileceği hiçbir şeyin kalmadığına inanmak istemiyor. Esra'ya söyleyecek sözü de yok.

"Babayla bir daha barışmam mümkün olmaz."

Sezgilerinin doğrulanışı, Nurdem'i iyice soluksuz bırakıyor. Ablası, "beni karıştırma" diyordu.

"Kenan, akşam bana uğrayacak. Onun zaman sorunu olmaz. Henüz işe başlamamış. Yardım edebileceğini sanıyorum."

Bunaltan yalnızlık ve çaresizlik zırhı, parçalanır gibi oluyor. İlk kez bir başkası, onun yaşamında Esra'nın önüne geçiyordu. Ne-

dense, kendini dilenirken düşledi. Onunkisi, elbette farklı bir dilenme! Para, eşya istemiyor, yardım diliyordu. Avucuna para sıkıştırmadan, ellerini uzatsınlar.

Nurdem, akşam uğrayacağını söyleyip kalktı.

Esra, Nurdem'in bugünkü sıkışmışlığı üzerinden eskilere uzandı; kendi zor günlerine. Koşup Nedim'e sığınmıştı. İyi anımsıyor, o gün yaptığına tam da "sığınma" demişti. Çepeçevre saran, her yanından çekiştiren sorunlar içinde boğulacak gibiyken yaptığı, gerçekten bir sığınmaydı. Nedim, sımsıkı sarılacak, "canım" diyecek, sevdiğini defalarca tekrarlayacak, her şey kısa sürede değişecekti. Boğuntu veren her şey, gerisin geri kaçacaktı... Evi terketmişti. Soluğu, Nedim'in işyerinde aldı. Yüreği pırpır, heyecanla olayı anlatıyor, kaygılarını sıralıyordu. "Şimdi ne olacak" sorusunu, Nedim yanıtsız bıraktı. Onun korktuğunu düşündü Esra. Sorduğu sorunun ağırlığını, yeni yeni farkedip adeta bir erken doğum sancısına tutuldu. Bir çok şeyi kestirememekle yüzyüze kalıp, aynı şaşkınlığı paylaştılar: "Şimdi ne olacak?"

Yaşayıp gördüler. Esra, "bütün olup olacak buydu işte" diyor içinden. O zaman Nedim onu yanlış anlamıştı. Onu yanıltan ise, bir anlık sığınma güdüsüydü. Esra her şeyiyle ona yüklenecek diye tedirgin olmuştu. Ev yok, Esra'nın işi yok, o gün gizlenmişti ama bugün açıkça söylenmeli ki para yok. Karşı karşıya gelinecek aileler var... Nicedir evlenme kararlarını bir türlü uygulayamayışları, Nedim'i yıldırmıştı. Ona sığındığı gün, Esra'nın da umudunu kırmış, onu itmişti: "Tüm olumsuzluklar senin taraftan geliyor."

Esra, canını sıkacak bir benzetme yapıyor. Şimdi Nurdem, kendisinin o günkü durumunda, kendisi de Nedim'in tavrındaydı. Aile içi sorumluluk almaktan korkar olmuştu.

Burak, sokağa çıkmak için izin istiyor. Esra, bu pazar için verdiği gezinti sözünü anımsadı. Gizlemeye çalıştığı bir telaşla ayaklanıyor.

"Giyin de parka gidelim ha."

"Yaşasıınn!"

Cağaloğlu Süt-İş'in arkada kalan havuzlu bahçesinde, yorgunluk çayı yudumluyorlardı. İkinci günün sonunda, sadece vekil işi kaldı. Kenan, buna uygun olmadığını söylüyor.

"Vekil işini, akrabalarınızdan halledin."

Nurdem, yeni bir tıkanma karşısındaymış gibi ürperiyor.

"Aklıma kimse gelmiyor."

"Hep büyütürsün sorunları" der gibi bakmıştı Kenan. Nurdem, sürekli çaresizlik sergilediğini düşündü, utandı.

"Sanırım Esra bulur."

Oysa, Esra'ya hiç iş çıkarmamaya karar vermişti. Azarlanma ihtimaline karşı söylemişti bunu. Kenan'ın tepkisi yumuşaktı.

"Ha şöyle. Biraz olurundan bak işe."

Garsonu çağırıp hesabı ödedi.

"Cuma günüü... cuma günü, Sihir Cafe'de buluşalım. Saat on olabilir. Hiçbir evrakını unutmuyorsun tabi."

Nurdem, Sihir Cafe'yi anımsadı ama, o ara sokağı bulabileceğinden kuşkuluydu.

"Şeyy... Orayı bulamayabilirim."

İki gündür koşturup, bir kez bile usanç getirmeyen Kenan, bu kez gerçekten kızdı.

"Bir de İstanbul doğumlusun. Ara bul.

Nurdem, nankörlük ettiği duygusu altında eziliyor. Tam bir acuze gibi. Duraklara indiklerinde, cesareti olsa ve bir hiç olarak, kendini arabaların altına atacaktı. Elini sıkarken, gözlerinin içi gülüyordu Kenan'ın. Belli ki kırıcı olduğunun farkında değil.

III

HEP PAZARTESİ GÜNÜ MÜ BAŞLANIR OKULA?

Herkes ve hep bir pazartesi günü mü başlardı okula? Yanlış anımsamadığımdan kesinlikle eminim, ilk ve orta okula bir pazartesi günü başlamıştım. Bu kural -gelenek de diyebilir isteyen- yatılı lisede de değişmedi. Pek bir gerekçe bulamıyorum ama nedense böyle oluşuna üzülüyorum. Üzüntümün, başlangıçların hep bir pazartesi günü yapılışından mı, hep aynı gün zorunluluğundan mı kaynaklandığını bilemiyorum. Üç başlangıcın da salı ya da çarşamba gününe denk gelmiş olduğunu varsayarak, soruyorum kendime; değişen ne olurdu? Değişen bir şey olacağını sanmıyorum. Antipatimin, haftanın hangi günü olursa olsun, başlangıçların hep aynı gün yapılmasından beslendiği sonucu çıkıyor. Bir de oldum olası, cumartesi gününe sempatim var. Üç başlangıcın da cumartesi günü yapılmış olmasına, "eh" diyebilirdim.

Yine sorun var, o da şu: günlerden cumartesiyi, sayılardan yediyi severim. Cumartesili başlangıçlara "eh" diyebilir olmam, bu sevginin eseri mi gerçekten? Yoksa, "nasıl olsa cumartesi günleri resmi açılış olmaz" fikriyle, bir yadsıma oyunu mu?

Haftanın her günü, ayrı bir çiçek rengi ve tatlılığına bürünmüş, yakamı bırakmıyor. Pazartesi leylak olarak, çarşamba yasemin kılığında ve cumartesi gül allığında görünüp yitiyor. Sanki her biri, başlangıçları tek başına kapma yarışından zaferle çıkmak için, ordan oraya savrulup durmakta. Laleyi geçiyorum, çünkü pazar günü olmazdı. Salı ve perşembeye ise, hiçbir çiçeği yakıştıramadım. Üç başlangıcı, keyfimce pay ediyorum; ilk okula, gerçekleştiği gibi bir pazartesi, orta okula çarşamba günü başlamış oldum. Yatılı liseye ise, cumartesi başlamak vardı!.. Terslik yine bitmiyor. Liseye

cumartesi başlamak, başlamamak demekti. Oysa, özellikle de yatılı okuyacağım için çok istekliyim. Yaptığım bölüşüm canımı sıkıyor. Bu arada, liseyi bitiremeyebileceğim düşüncesini kolayca defetmek mümkün görünmüyor.

Bütün bunları, küçük bir kalabalıkla yatakhane koridorunu geçiyorken kuruyorum. Çoğu öğrenci, en az bir yakınıyla gelmiş. Merasim, beklediğimden çok kısa sürdü. Aileler dışarda bırakılarak, hepimiz içeri alındık. Merasimin kısalığı, bir ölçüde rahatlamamı sağlamıştı ama, hoşlanmadığım başlangıçlar zincirinin son halkasına gelmedik henüz. Birazdan yatak odam, yatağım, dolabım gösterilecek.

İlk kez tanıdık bir yüzle karşılaşıyorum bu arada. Alev ile kayıt işlemleri için koştururken tanışmıştık. Ne hemşire olmak, ne de yatılı okumak istediğini daha başından belirtmişti. Üniversiteyi kazanamıyacağından da eminmiş.

İki samimi arkadaş gibi kucaklaşıyoruz. Alev de bizimle yürüyor. Birkaç odayı geçtikten sonra, önünden geçtiğimizi gösterip, "işte benim odam" diyor. Bir an yürümeyi bırakıp, Alev'in gösterdiği odaya sığınmak istedim. Onunla karşılaşma sevincim, ayrı odalara düşmenin kederiyle gölgelenmişti. Okuldaki tek tanıdığımla bu ilk ayrılık, içime oturdu. Aynı sınıfta olabileceğimiz yeni bir umut kapısı olarak aralanmasa, ağlayacaktım. Hemen soruyorum:

"Alev hangi sınıftasın?"

Aldığım yanıt yüzümü güldürdü. Aynı odaya taşınmanın da bir yolunu bulacağımızı düşünmeden edemiyorum.

Kapısının üzerinde 68 rakamı yazılı odaya girdik. Bir anda bir kapışma oldu. Alt katlardan birini gözüme kestirip, valizimi yatağın üzerine bıraktım. Her ranzanın baş ucunda, duvara yanaşık çelik dolaplar duruyor. Aynı ranzanın üst katına yerleşmeye çalışan kız, çok şişman. Dolabın hangi gözünü kullanmak istediğimi soruyor. Benim için farketmediğini söyleyebildim sadece. Komşu ranzadakiler aradan çekildi. Eşyalarımı kabaca dolaba tıkıştırıp, odayı terkediyoruz Alev'le. Koridoru sonuna kadar yürüyüp, ön bahçeyi çaprazdan görebileceğimiz pencerelerin dibine kadar sokulduk. Öğrencilerin büyük bölümü, ön cephedeki beton alana dönmüştü. Çoğu tanıdık birini arıyor, kimi, hemen gruplaşmış olmanın heyecanını yaşamakta. Hiç konuşmuyor, bir büyüyü

bozmamanın tedirginliğiyle dışarıyı izliyoruz sadece.

Etrafı, iki buçuk-üç metre yüksekliğinde beton duvarla çevrili okulun bu manzarası, şimdiden içime sinmedi. Dünkü bu zamana gidiyorum. İçimdeki sıkıntının, yalnızlık duygusu olamayacağına inanmak istiyorum. Fakat bu olup biten, terk edilmişliğin ta kendisi değil mi? Herkesi biri ya da birileri getirip okula bırakıp gitti. Dosdoğru böyle; bırakıp gitti! Yoğun bir hüznün altında ezilmekte olduğum ortada. Ne oldu, başlamazdan önceki canlılık, sarhoş etmeye aday o serüven hevesi, nereye sıvıştı? Daha dün dolup taşıyordu, şimdi, neden böyle boşalmış gibi içim?

İlk yatılı gece.

Yarım yamalak duyumlarla, bu iki sözcüğün gündemime soktuğu öteki uğursuz çağrışımı, hemen kovuyorum aklımdan. Birkaç kişi ranzalarında için için ağlıyor. Ben de ağlasam, rahatlayacağımın farkındayım. Ağlamayanların içinde yer almak, güçlülük sayılacağı öngörümle, dişimi sıkıyorum.

Herkesin dikkatlerini üzerinde kilitlemeyi, şimdiden başaran biri var aramızda. Hareketli, fıkır fıkır. Belli ki odada sivrilecek. Daha ilk gecede, odanın hakimi havasına girmiş bile. Kaygılar üşüşüyor beynime; pek çok kararı o alacak, onun istedikleri olacak... Sinirlerim bozuluyor. Böyle bir gelecek düşleyince, onunla yıldızımızın barışmayacağına kesin gözüyle bakıyorum.

Ertesi günün, birçok ilk dersi boş geçti. Gelen birkaç öğretmen de gelenek olduğu üzere, zamanı tanışmakla doldurdu. Sınıfımızın rengi kısa sürede belirginleşecek gibi görünmüyor. Hiçbir konuda ne yapmam gerektiğini kestirecek durumda değilim. Yeni yürümeye başlamış bir bebek kadar, önüme çıkacak her tutamağa muhtacım.

İkinci gece.

İletişimi nasıl hemen sağladıklarına akıl erdiremediğim bir grup oda arkadaşım, "Çalıkuşu"nu oynadı. Ranzalar ağaç sayıldı. Kızlardan birkaçı kuş oldu. O fıkır fıkır kız, beni şaşırtmayarak erkek, yani Kamuran rolünü üstlendi. Feride'yi oynayan oda arkadaşımı cılız ama, güzel ve sevimli buldum. Tam rolünün kızıydı o; güzel ama mahcup ve emre amade! Aslında oyunu mecburen izlemeye başlamıştım. Bir süre sonra, kendimi kaptırdım. İzledikçe, kıkır kıkır güldüm. Ne zaman dikkatimi oyundan çektiysem, içimdeki sıkıntı hemen kendini duyurdu. Hiç ama hiç kimsenin

benimle ilgili olmadığıyla uğraştım bir süre. Erken bir saplantı mıydı? İkinci gece ve ben odada kimseyle iletişim kurmuş değilim. Geride bıraktığımız bütün teneffüslerde, sadece Alev'le dolaştım, sohbet ettim. Alev, beni bu odadan hep uzak tutacak bir çekim merkezi mi olacak yoksa? Bugünden böyle bir şeyin yarar ve zararını kestirmem, olacak iş değil.

Birinci hafta geride kaldı.

Benim için en önemli gelişme, Alev'in umduğumdan daha fazla sorunlu biri olduğunun ortaya çıkması. Her tavrında, tutunacak bir dal arayışı var. Bu ilişkide bana kol-kanat geren rolü biçilmesine tahammül edeceğimi sanmıyordum. Böyle bir sonu bugünden engellemek sorunuyla karşı karşıya gelmek, müthiş canımı sıktı. Acilen çözmem gerekiyordu. Bir hafta içinde, ona kapanmakta az sayılmayacak kadar yol aldığımın farkındayım. Bazen, ilişkimizin zihnimdeki tanımlanışının daha masum olması gerekteği sonucuna da varmıyor değildim. Alev'in sorunları vardı, benim ise paylaşmaya ihtiyacım.

"Acil sorunum"un çözümüyle ilgili, Alev'i ürkütüp kırmadan, yol yordam arayışına vermiştim kendimi. Ancak, daha fazla kafa yormama, hiç umulmadık bir şekilde gerek kalmadı. Alev okulu bıraktı. Bu umulmadık gelişmenin hoşnutluğunda yüzüyorum sanki. Esrik gibiyim. Üzerimden bir yük kalktı.

YENİ MÜDÜR NASIL ÇIKACAK?

Eskisinin başka okula tayin edildiği, biz öğrenciler tarafından henüz öğrenilmeden, yeni müdür atandığı haberi bir çırpıda duyuldu, iki şaşkınlık birarada yaşandı. "Yeni müdür nasıl çıkacak?" Herkesin cevap bulma uğraşına girdiği en gözde soru bu. Aynı soru etrafında her kafadan bir sesin çıkması doğal. Yeni müdürün, karşımıza çıkması iki günü buldu. Dış kapı önünde sıraya dizilmiş bizlere, hazır bulunan öğretmenlere ilk konuşmasını yaptı. Orta boylu, siyah ve düz saçlı, çok ciddi görünümlü ama konuşması yumuşak, yüzü gergin ve hep asık da olsa espriler sokuşturan bir yönetici.

Öğrenciler arasında, yeni müdürle okulun canlanacağını, eskisinin iyi ama uyuşuk olduğunu söyleyen çok oldu. İlk izlenimlerimi kendime sakladım. İçimdeki canlanma isteğinin, çiçeklenecek bir ortama kavuşmasını diliyorum. Düşlerimde, düşten de öte daha yakın tasarılarımda, solan hiçbir şeye yer ayırmak niyetinde değilim. İçimde, yıkılmış bir kentin, bana yabancılaşmış mekanlarını terketmişim gibi bir göçmenlik duygusu belirdi. Gelenek, görenek, kural ve ödevlerin soykırımından kaçmış, şaşkınlık içinde dolaşan yüzlerce genç göçmene katılmıştım okulda. Şimdiden yatılı okulu, eski ortamın onlarca cenderesinden kurtarılmış bir bölge olarak düşünebileceğimden kuşkuluyum.

Yeni müdür, "eğitim her şeyden önce terbiyedir" demekle, asıl neyi kastetmişti?

İçimdeki başkaldırı kuvvetlerinin iğdiş edilmesi, sövüp saydıklarıma dönüş, benim için tam bir çöküş olurdu.

Müdür okuldaki ikinci dersi dolayısıyla bizim sınıfta. Öğ-

leden önceki son kırkbeş dakikayı, dozunu kaçırmadan şenlendiriyor. İzlenimim, bu ders için daha olumlu; ince espirili, hoppalak değil ama yaşam dolu, ağırbaşlı fakat gözlerinden belli ki cin gibi bir insan.

Beklemediğim bir anda bana yöneltilen soruyu sıradan, verdiğim yanıtı ise anlamsız buluyorum. Canım sıkıldı. Fakat Müdür Bey'in son söyledikleri, havayı tekrar değiştirip, beni az buçuk neşelendiriyor.

"Senin gibileri severim. Böyle konuşkan ve atak olanları."

İletişimdeki beceriksizliğini başbelası bilegelen ben, Müdür Bey'in yanıldığını düşündüysem de gizil bir gururlanmada hiçbir sakınca görmedim. Ağırbaşlı ama uyanık ve bir çok yaşıtından daha akıllı olduğumu düşünürdüm. İlk kırkbeş dakikada kararımı verdim: "Bu müdür harika ve bir çok şey istediğim gibi olacak."

Birkaç haftadır birbirini izleyen önemli değişiklikler, okulun oturaklı, durgun günlerini erteleyip duruyor. En önemli gelişme, kalabalık ve son sınıf bir öğrenci grubunun, okula nakil gelmesi oldu. Üçüncü sınıfa devam etmekte olan okulun ilkleri, "ilk mezunlar" olma şansını, böylece yitirdi. Yeni gelenler, çoğu zaman şaşkınlıkla izleniyor. Özellikle birinci sınıfların hayreti, fısıltı gazetesinin en gözde manşeti: "Ne kadar da kocamanlar. Hepsi birer kadın gibi!.."

İdarenin en iyi diyalogu, bu "ablalar"la kurduğunu göstermeye, ilk birkaç ay yetti. Alt sınıf öğrencileri arasında türlü kaygılar büyümekte, okul yaşamına, uğursuz bir dönemin ağırlığı çökmekteydi.

Öğle yemeğinden sonra yapacak başka bir şey bulamayıp, ilk dersin notlarına gözatmaya karar verdim. Sağa sola takılmadan, derslik koridorunu hızlı adımlarla geçiyorum. Sınıfı umduğumdan fazla kalabalık buldum. Kalabalığa rağmen, ortamdaki durgunluk, her yeni gün artan gerginliğin ifadesi sayılabilir. Notlarımı karıştırmaya başladım. Daha ilk sayfada, ilgim azalıyor, birkaç dakika içinde onları tümüyle unutuyorum. Üzerimdeki tembelliği, neye bağlayabileceğimi düşünmeye koyuldum.

"Ablalar"dan biri, sınıfa davetsiz ve gürültüyle dalınca, herkes bütün dikkatini onun üzerinde topladı.

"Akrep, yengeç ya da oğlak burcunda olanınız var mı?"

Damdan düşer gibi, ilk söylediği bunlar oluyor "Abla"nın. Ağır yürüyüşü, alaycı bakışları, sesindeki çatallanma beni ürküttü. "Abla", hiç de tanışma havasında değil. Yoklama ya da sorgulamaya gelmişti sanki. Sınıftakilerden sadece ikisi, onlar da isteksizce burcunu mırıldandı. Fakat "Abla", bunların üstünde durmadı, başka konuya atladı.

"Bize, 'abla' diyeceksiniz. Söylediklerimize karşı gelmeyeceksiniz. Yatılı okumanın kuralıdır bu."

Konuşma, hayret içinde dinleniyor. Asıl geliş nedeninin bu olduğunu yeni yeni anlıyorum. Korkulduğu gibi, "Abla" davetsiz konukluğunu uzun tutmadı. O gittikten sonra, önce kısa bir sessizlik yaşandı. Diğerlerinin de benim gibi, şaşkınlıklarını savuşturma çabasında olduğundan eminim.

İlk Tülay konuştu. Odanın fıkır fıkır, gözde kızı Tülay. İlk akşamki eğlencede, Kamuran rolünden dolayı, ona karşı gelişen antipatim, son günlerde daha da artmıştı.

"Çok güzel bir kızdı, değil mi arkadaşlar?"

Sivrilmek isteyen Tülay için, "Ablalar"dan dolayı, durum pek de parlak değildi. Biraz zorlanarak sesli düşündüm.

"Kocaman, kadın gibi 'ablalarımız' varken, sana meydan kalmaz. Ama üzülme, odamızın kahyası olursun sen de."

Pek ilgili olmadığı birinden, böyle sert bir tepki alınca, çok şaşırdı Tülay.

"Şuna da bakın! Kızım senin tipinden belli, ancak fitnelik yaparsın. Çatlak! O abla da benim gibi yengeç burcundan. İyi ki burcumu söyledim."

Belki de ilk kez burcumu bu kadar önemsedim. Yengeç burcundan oluşuma, müthiş üzüldüm. Ama, kimse bilmiyordu. Önemli olan, bundan sonra kimseye söylememem. Daha fazla konuşursam, kavga çıkaracağından korktuğum için, sınıfı terkettim.

Tülay, bir çok "Abla" ile dostluğu ilerletti. Kaç akşamdır, odadakiler çok istiyormuş gibi, "Burççu Abla"sını anlatıp duruyor. Burçlar, onun uzmanlık alanıymış. Tülay, "kendisi akrep burcundanmış" derken, farkında olmadan, ilk gün, "Abla" ile aynı burçtan olduklarını söylemekle yanıldığını açıklamış oldu. Kimsenin bu ayrıntıya takılmadığını düşünmüş, kendine gü-

venen bir edayla, konuşmaya devam etmişti: "Yengeç burcundakileri çok severmiş."

Resmen yasak olmasa da bütün idareciler ve personel, gazetesini bize kaptırmamak için büyük özen gösterir. Bu, herhangi bir biçimde, herhangi bir öğrencinin eline, bir gazete parçasının geçmesine engel değil elbette.

Neredeyse sınıftaki bütün öğrenciler, burçların yeraldığı bir gazete parçası peşine düşmüş. Hafta sonu iznine çıkar çıkmaz, ilk işimin gazete almak olacağı hesabını yapıyorken, buna gerek kalmadı. Yavaş yavaş yakınlaştığım Emel, burçların da yeraldığı bir gazete parçasını katlayıp cebine saklamış olarak, okul bahçesinde tur atıyormuş. Kimseye göstermeyecek, sadece bana okutacakmış. Zil çaldığında, beni kantinin önünde yakaladı. Güzel haberini, kulağıma dikkatlice fısıldıyor. Çığlık atmamak için kendimi zor tuttum. Ben de Emel'in kulağına eğiliyorum.

"Sonraki teneffüsü beklemeyelim. Gel tuvalette okuyalım hemen."

Emel, bu talebimi hemen geri çevirdi. Kaşlarını çatarak, kararlı olduğunu göstermek istiyor. Ben, tam "küs" diyecekken, yapmak istediğimi çocukça bulup vazgeçtim. İki arkadaş, kolkola ve pek kimsenin farketmediği bir kuruntuyla sınıfa girdik.

Geride kalan, en uzun kırk beş dakika olarak anımsanacaktı. Zil çalar çalmaz, okulun arka bölümünde, dış duvarın dibine yakın gittik. Emel, kat kat gazete parçasını cebinden çıkardı. Sevincimden yerimde duramıyorum.

"Her birini ezber edip, Tülay salağıyla dalga geçeriz."

Emel, bunu benimsemedi.

"Canımıza okur valla!"

Önce, oğlak burcunu okumaya başladı. Bu, Emel'in hakkıydı. Sonra da benimkini, yengeç burcunu. Yengeç burcundakiler yumuşak başlı, romantik, duygusal, sakin, yönetilmeyi seven insanlarmış...

Okunanları kendimle karşılaştırmayı bırakıp, gazete parçasını, arkadaşımın elinden çekip aldım. Akrep burcunu okumaya başladım: Kıskançlık, nefret, sevgi duyguları çok keskindir, acımasız diktatör yöneticiler bu burçtanmış...

Bütün neşem kaçmıştı. Akrep burcundan olan "Abla"nın,

yengeç burcundakileri neden sevdiğini çözmüş gibiydim. Birkaç cümleyle, Emel'e anlatmaya çalışıyorum. Zil yine çaldı. Koşar adım geri dönüyoruz. Elimdeki gazeteyi küçük parçalar halinde yırtarak savurdum. Soluk soluğa, arkadaşımı tembihlemeyi de unutmuyorum.

"Bunu kimseye söylemeyelim."

IV

GÖRÜŞ ŞEHİRDEN GİTMEKTİ

"Görüş, şehirden gitmekti; görüş sonrası, aynı şehire dönmek."

Güneş, ışıklarını kentin üstüne germeden kalktı. Güneş ışıkları, çatıları ve kimi sokakları sardığında, evden çıkmıştı.

Sabahın erkeninden ısıtmaya başlayan yaz güneşi, kimbilir, şehre kendinden neler neler veren aynı ışıklarını, her akşam milyonlarca iplikçik gibi çekip alırken; İstanbul sokakları, ikinci kez bayram yerine dönerdi. Bu, milyonlarca kapıdan çıkıp, milyonlarcasından girmenin ve iş bitiminde, aynı işlemi tersinden yapmanın, alışılmış dar pratiğiydi. Sokak araları, otobüs, minibüs ve taksi durakları... vapur iskelelerinde, kovanını terketmiş arı topakları gibi yığın yığın insan! Koca şehir, milyonlarca ok saplanmış bir ejderha gibidir. Günboyu, binbir türlü uğuldar, homurdanır durur. Sabah, sokağa dökülen her insan, her araç bir oktur. Her ok, yerini buldukça, ejderhanın uğultusu çoğalır. Akşamki sokaklara dökülüş ise, saplanan okların bedeni terketmesidir.

Okun çıkışı, daha beter acı verir.

Ya en sancılı an?!

"Sokakların kısmen gölgelendiği an" denilebilir belki. O an, homurtu en yüksek perdededir; can çekişirkenki gibi. Alacakaranlıkla beraber, iniltiler azalır. Azalma, bütün gece boyu devam eder. En düşük inilti, gecenin kaçında? Bunu bilmek, zor olmanın ötesinde, olanaksız. Ejderha, hep can çekişir ama ölmez.

Her geceki can çekiş, sonraki sabah yeniden dirilmek içindir.

Bugün de artık kanıksanır olunan, görüş yasağı ile kar-

şılandı. Ziyaretçilerin bekleme yeri çayevine uğramadan, Safiye ile biraz ilerdeki minibüs duraklarına yürüdüler. Kadirlerin görüş yasağı bitmiş ve Safiye, yüreğinin kuytuluklarında üç haftadır biriktirdiği hasreti, az da olsa gidermişti. O hasret ki, yıllardır kimi aradaki camın saydam zerrelerine yedirilerek, kimi karşılıklı telörgülerin karelerine bölüştürülerek hafifletilmeye çalışılır.

İlkokulun önünden geçerlerken, bahçedeki manzaraya ilgisiz kalamıyor. Bahçe kapısına fırlayan öğrenciler, mahallenin ara sokaklarına dağılıyor, ama çoğunluk, hala bahçede ve kocaman bir uğultu halinde. Karalara bürünmüş, yüzlerce minik! Beyaz yakalıkları, minik bedenleri saran karanın kapağı gibi algılıyor. Kara, gelip gırtlağa dayanmış ve ancak orda durdurulabilmiş.

Okulu geride bıraktılar. Bakışları, bu kez caddenin karşı tarafına kayıyor, fakat sürekli orada tutamıyor. Kaldırımın yürümekte oldukları bölümü, kimbilir kaçıncı kez kazılmış, tamir edilmeden, öyle tümsek-çukur bırakılmıştı. Caddenin karşı tarafında ve yola paralel, telörgü uzanıyor. Telörgünün gerisinde, belli aralıklarla nöbetçi kuleleri var. Daha da geride, dallarla kamufle edilmiş tanklar, türlü askeri araç ve malzeme duruyor. Sonra, tek katlı geniş binalar... Hapisaneyi sınırları içine alan garnizondu bu. İçinden geçeni, gayri ihtiyari fısıldıyor.

"İşlerini biliyorlar."

İki adım kadar önünde, adeta çukurlarla boğuşarak ilerleyen Safiye, onu duyınamıştı. Bu yoldan, kaç yıldır gelip giderler. Şu ikide bir gözattığı manzarada değişen bir şey görmek çok zor. Kulede dikilen, telörgünün kıyısınca voltalayan nöbetçiler... Ama bir ayrıntıyı, sanki ilk kez yakalıyordu: Voltalayan nöbetçilerin kasklarına takılı dallar! Yanılıyor olabileceğini düşünmedi değil, ama sanki ilk kez görüyordu.

Safiye, Edirnekapı durağında otobüsten indi.

O, önce SİGAP basın merkezine uğrayacak, Kenan'la görüşecekti. Kenan'ı iş yerinde bulamadı. Beyazıt'ta bir deri dikimevinde çalışan mahalle arkadaşı Hale'ye uğradı. Kenan'a, buradan telefonla ulaşmayı planlamıştı.

Köprü altındaki birahaneye geleli, beş dakika oluyor. Kenan, henüz ortalıkta yok. Telefonda, "elimdeki yazıyı teslim edip geleceğim. Bir terslik olur da gecikirsem, fazla bekleme" demişti.

Deniz tarafında, boş bir masa bulamamış, camekanın dibine oturmuştu. Bu durum, Kenan'ın gecikmesiyle beraber, canını hayli sıkacağa benziyor.

Ufak tefek bir kadındı. Onu tanımayan biri, otuzuna merdiven dayadığına kesinlikle inanamaz. Yedi yıllık evli. Nedim, evliliklerinin üçüncü ayında tutuklandı. Dava dosyasının yargıtayda oluşu, onlar için yine ve yeni bir bekleyiş, farklı bir umut süreci. Cezanın onanması durumunda, kocasının daha yatması gereken yılları, hesaplamak bile istemiyor. Dönüp baktığında, "ne çabuk geçti" diyebiliyor, bir yanıyla buna sevinebiliyor. Zaman, Nedim'in cezasının bitimine doğru akmıştı. Öte yandan üzülüyor ve kimi zaman içi öylesine daralıyordu ki, kendini, yaşamın çekilmez olduğu noktada buluveriyordu; ayrılık, en güzel yılları alıp götürmüştü. Arnavut bir ailenin en büyük kızı olarak onun için, Arnavutluk tam bir düş ülkesiydi. Bildiği ayrıntılar, büyükbabanın anlattıklarıyla sınırlı da olsa. Sosyalist Arnavutluk tarihiyle ilgili bilgiler ise, nedense ülkesi ile arasındaki ilişkiye, fazla bir özgünlük katmıyor. Nedeni, belki bu bilgilerin, "Arnavut olmanın değil, sosyalist olmanın eseri" biçiminde algılanması.

Kıyıda boş masa bulamamış olmaya ek olarak, Kenan da gelmek nedir bilmeyince, canı sıkılmaya başlıyor bile.

Çocukluğundan beri, ülkesine büyük yolculukların hayalini kurup durmuştu. Yıllarca, Kadare'nin romanındaki yerlerin düşünü tazeledi. Adriyatik kıyılarının, görülmemiş büyüleyiciliği ona ait bir varsayımdı. Büyükbabanın, sonu gelmeyen Balkan öykülerinin esiri olmuştu. İhtiyar, her defasında çok iyi bir masal anlatıcısı olduğunu, yarattığı gerilimle kabul ettirmesini bilmişti. O, dinlerken bazen korkudan tir tir titrerdi. Dinledikleri, sık sık rüyalarına girer, kaskatı kesilmiş olarak uyanır uyanmaz, hıçkırıklar içinde kendini, anne ve babanın yatağına zor atardı; sığınırdı. Sabah, düş ülkesine büyülü yolculuğun özlemini, bir kenara bırakmış olurdu. Hatta, bütün yolculuklardan vazgeçerdi. Annenin etrafında pervane olup, "hiçbir yere gitmeyeceğim. Büyüdüğüm zaman da. Hiçbir zaman" der dururdu. Anne, şaşkın şaşkın kızının yüzüne bakakalır, olup bitenin, ihtiyarın anlattıklarıyla ilgisini kuramaz, yavrusunu anlayamamanın burukluğuyla kıvranırdı. Beş yaşına

kadar nazlı büyütüldü. Ne zaman ki Nurdem oldu, durum önceleri biraz biraz, sonra bir hayli değişti.

Düğün-dernek, resmi nikah yapmadan, Nedim'le birlikte yaşamaya başladı. Ailesiyle ilişkisi tümden koptu. Nedim tutuklanınca, kendilerine yaklaşımları daha iyi olmamasına karşın, bir süre onun ailesinin yanına yerleşti. Sadece Nurdem'le görüşüyor, eve uğramıyordu. Ama bu küslük, annesi ile umduğundan da kısa sürdü. Anne, onu eve çağırttı. Babanın da olup biteni kabullenmekten başka çaresi olmadığını anlamış görünmesine, çok şaşırdı.

O ayrılıktan sonraki ilk görüşmelerinde, annesinin söylediklerini düşünüyor: "Hep büyük yolculuklar düşler, sonra kalkıp, 'hiçbir yere gitmeyeceğim' derdin."

O gün bugündür, bu ayrıntı sık sık kafasını meşgul eder. Anımsadıkça, istemediği bir yoğunluğa savrulur hep. Annesine, eskiden neden "gitmeyeceğim" diye tutturduğunu açıklamıştı ya, artık o eski nedenin hükmü yoktu. Gidemeyişinin yeni nedenini, sadece kendine sordu, kendi yanıtladı. Büyük ve büyülü yolculuk özlemi, yine öne çıkmıştı. O düş ülkesini, hala özlüyordu. Gidemiyordu; büyükbabanın yarattığı korkuları, çocukluğuna bağışlayalı yıllar oldu, ama onu alıkoyan, yeni bir canavar vardı: Nedim hapisteydi.

İçinden, Kenan'ın daha fazla gecikmemesini diliyor. Garson yaklaştı:

"Birini bekliyorum. O da gelince söyleriz."

Garson, saygılı bir baş hareketiyle geri çekildi. Sigarasını yakarken, içinden tekrarladı: "Tam yedi yıldır, hayal kurmaktan vazgeçmedim." Yaşanan dönemde ve onun gibi bir kadın için, tartışma götürmez bir özellikti bu. Büyük denizlerin, en azgın dalgalarına kafa tutmanın bir yolu olduğuna, hala inanıyor olmasını kim küçümseyebilir? Uçsuz bucaksız sualtı ormanlarına sürülse bile, orda balık olup kardeşçesine yaşamanın düşünü kurabilmek!..

Haliç, yavaş yavaş alacakaranlığa bürünüyor. Kıyı masalardan birine oturabilse, demir kenarlıklara dayanıp koyun sularına katabilseydi, belki o zaman kendini, gerçekten büyük denizlerde sayabilirdi. Son görüş anında yoğunlaşıyor. O hafta sonu Safiye ile birlikte, Fitaş'ta izledikleri filmden kimi kareler,

Nedim'le arasına girip girip çekilmişti. Filmi izlemeye başlar başlamaz, Nedim'le Bill arasında bir ortaklık kurdu. Nikahlı karısından uzak, iki çocuğunu da yanına almış, sevgilisiyle birlikte yaşıyordu Bill Carney. Boşanma davaları sürerken, kaza geçirip belden aşağısı felç oldu. Çocuklarının velayeti Bill'e verilmedi. Genç baba, ağır bir bunalıma sürüklenip, hep yanlış insanlarla savaşmaya başladı. Öfkesi, kini ilk elden sevgilisine yöneliyordu. Kendisi gibi, tekerlekli sandalyede yaşayan avukatı, Bill'in çıkmazını, çok acımasızca yüzüne vurdu. Engelleniyor olmanın yarattığı düş kırıklığı ve kahroluştur bu; "eskisi gibi kalkıp tuvalete gidebileceğini, banyo yapabileceğini, eskisi gibi sevişebileceğini sanıyordun değil mi?.."

Gerçekten de Bill Carney, eskisi gibi yaşayamayınca, her yönden yıkıcı oldu. Sevgilisine yol gösterdi, temyize gidilmesine aldırmadı, kazanabileceklerine dair en ufak bir umut bile beslemek istemedi. Yıkıcı ve kötümser; işte, onu tanımlayan bir çift sözcük! Ama davayı kazandılar. Çocukları, Bill'e neden verildi vs. bir kenara; sonuç, engelli ama yine yaşıyor olmaktı. Umut etmek, sevmek, sevişmek, kazanmak... Hepsi, engelli yaşamlarda da varolabiliyordu.

Nedim'in, Bill'den farkı neydi? Kendilerininki de engelli bir yaşam değil miydi? Hem de kimi noktalarda, bin beter; doyasıya konuşmak, sarılmak sabahlara kadar, sevişmek delice... Oysa, duygu dünyaları budanmıştı: Korku, inat, sevgi, kompleks, güven, kapris, arzu... kimi, daha yoğun yaşanır, kimi yarım yamalak ve kimi, tamamen engelli. Seks, bazen bir çok şeyin önüne geçer gibi oluyorsa, ilk akla gelen, engellenenlerin iradesizliği mi olmalı? Kızıl Tugay tutuklularının mahkeme salonlarındaki geyik sevişmeleri, bir yaratıcılık değil miydi? Sadece birkaç dakika ve yeni bir yaşam için sevişmek! Geyiklere değil de, kimi balıklara özenebilirlerdi. Neden olmasın; her şeyi dudaklarda başlatıp ve öylece bitirmek.. kimi balıklar gibi. Ama onlar, geyikçe seviştiler. Belki kimi balıklara özendiler de, ama keçilere hiç değil. Arzuyu, şehvet düşkünlüğüne vardıran, adını bulur. Teke, tanrı bile sayılsa, boynuzlu ve dört ayaklı tasvir edilmekten kurtulamaz. Tanrıları yaratmakla insan, kendinde olması ve olmaması gerekenleri tanımlamıştı.

Aklında, büyükbabanın hükümsüz kalan korkulu öyküleri,

önünde Nedim engeli; her şeye rağmen ve bir anlamda gerçeklerine aykırı, o tükenmeyen büyük yolculuklar düşü! Dinmeyen merak; kimbilir, ne güzeldi Adriyatik kıyıları ve yeşilin kaç tonunu sayacaktı ormanlarda... Bu yaşına kadar, serüvenci yanının kaybolmayışına seviniyor. Onu böyle dirençli tutan, biraz da bu değil miydi? Her görüş, kabinlere gençliğini taşımış, Nedim'in kulaklarında zil çalma hevesi hiç kırılmamıştı.

Elindeki sigaranın dumanıyla boşluğa not bırakıyor:

Sevgili Kenan;

Çok bekledim ve sen bir kez daha gelmedin. Alacağın olsun. Esra.

Sigarasını söndürüp kalktı. Nedense, Kenan'ın artık gelmeyeceğine, erken karar verdi. Bir an önce gidip uyumak için, can atıyor. Durağa yaklaştığında, yolcu almakta olan otobüsü kaçırmamak için koşmaya başladı. Ağlamasını ertelemek için, hep yaptığı gibi mırıldanıyor:

"Görüş şehirden gitmek, görüş sonrası, aynı şehre dönmektir. Görüş..."

Deniz, vapurun aktığı uzun, ince çizgide çağıl çağıl bir ırmak gibi.

Hava çok soğuk, rüzgar sert. Önceki gün deliren lodos, vapur seferlerini aksatmıştı. Dünkü dev, bugün sadece soluyor ve bu da insanların iliklerini dondurmaya yetiyor. Sakinleşmiş sayılan denizde, arada bir şahlanacakmış gibi olan vapurun her sallantısında yolcuların yüreği hopluyor, kısa ama tiz çığlıklar etraftan korku dolu bakışlar toplamaya yetiyordu.

Korkular dahil, her şey dün yaşanamayan, göze alınamayan ama umulanın devamı gibi.

Kenan, gelmediği randevudan bir gün sonra, cumartesi sabahı Esra'ya telefon etmiş, telefona Nurdem çıkınca çok şaşırmıştı.

"Ne o okulu kırdın mı yoksa?"

Tabii ki böyle bir şey olmamıştı. Nurdem, ilk ev iznine çıkmıştı.

"Esra yok mu? Benden istediği dosyayı ulaştırmak istiyorum."

Nurdem Kenan'a, pazar günü görüşebileceklerini, kendisinin de onu görmek istediğini söylemişti.

"Kadıköy'e kadar gelmeyi göze alıyorsan olur. Benim oraya gelmem imkansız."

Bütün boş yerleri geçip, kıç tarafındaki açık bölüme yürüdü. İçindeki uçarılık, kapalı mekanda kalmayı çekilmez bir sıkıntıya çeviriyor. Sallantılar cesaretini kırmaz ve soğuğa direnebilirse, vapura kuyruk olan ırmağı izleyecekti. Üst kat merdivenini siper edip, dikildi bir süre, sonra gidip, korumalıklara yaslandı.

Deniz, pervaneyle biçildiği yerinden çağıl çağıl bir ırmaktı, ama ona, "çağıldamak" sözcüğü yeterli gelmiyor; akmak da değil sanki. Esmekti bu! Yeterli bulduğu tanımlama tam da buydu; pervanenin ardı sıra esiyordu deniz. Esmek, kendini bildi bileli onun için hep revaçta olan bir sözcük. Sayısızca sohbette, defalarca tekrarladığını anımsadı: "İnsan" diyordu, "hep esmelidir. Her şeyiyle hem de, çünkü yaşam esmektir."

Yarım saat kadar sonra görüşeceği Kenan'ın özlemi daha bir hissedilir olmuştu. Daha sonra en erken ne zaman görüşebileceklerinin bilinemeyişine canı sıkıldı. Zor anlarında onu yanında varsaymak değil, hemen yanında bulmak isterdi. Hayal kurmak çekici gelmiyor. İçinde biriken yakıcı isteği bastırmak olanaksız ve yapmak istediği de bu değil.

O kadar hemcinsinin, yaşıtlarının içinde, orda olmayan ve çok farklı yerlerde durduğuna inandığı Kenan'ı, kendine bir dayanak addetmişti.

Boyacı çocuk, sandığını merdivenin en alt basamağına bırakıp, korumalıklara yaslanıyor. İskeleden beri vapuru izlemeye başlayan martıların çoğu, çoktan geri döndü. Çocuk, cebinden çıkardığı simit parçacıklarını, vapuru izlemeye devam eden birkaç martıya, adeta bu ısrarlarının ödülü olarak savurmaya başlıyor. Susamlı parçacıklar, Nurdem'in umduğundan çok daha kısa sürede bitti ve çocuk sandığını kapıp gitti. Artık, en yakın zamanlı ve gerçekleşme olasılığı bir hayli fazla olan umudu, o boyacı çocuktaydı; simit alıp dönecek, martıları karşı iskeleye kadar taşıyacaktı.

Boyacı çocuk gelmiyor. Simit alıp, ondan beklediğini kendi yapmayı göze alamıyor Nurdem. Denizin bağrındaki ırmağa dönüyor. Kalan birkaç martı da vapurun peşini bırakıp, rıhtıma kanat vurdu. Boyacı çocuğun geri gelmesini istemiyordu artık. Gelip, denizle arasına girmemeli, denizli düşlerini bozmamalıydı. Sıcak hayaller kurmalıydı ki direncini kırmaya başlayan soğuğa dayanma süresini uzun tutabilsin ve düş gücünü yeni boyutlara sıçratabilsin... Karadeniz'in karanlık sularını ürkütücü buldu, takılıp kalmak istemediyse de Şile kıyılarının büyülü dalgalarını gözünün önünden silemedi. İlk ve tek aşığı, Mert'i anımsadı. İkisinin de ayakları bileklerine kadar kavrulmuştu kumda. Kum taneciklerinden dönen yakıcı güneş ışık-

ları, gözlerini kamaştırmış, onları hükümsüz gölgeliklere sığıntı yapmıştı. Mert, korkularını bir kenara bırakıp bir türlü açılamamış ve o uzun kıyı yürüyüşü de sessizce tamamlanmıştı. Hatta, ayakları kuma gömülü olarak çakılıp kalmış yaşlı atın üstündeki turist kızın kırılan hevesi, nasıl da yeni bir kötümserliğe vesile olmuştu Mert için! Yaşlı at ve turist kız için, "ikisi de kendince haklı" demişti Nurdem. Mert'i kırmamak için, ona aşık olmadığını söylememişti, ama kendileri için her şeyi çok erken buluyordu.

Bütün bedeninden bir titreme dalgası geçti. Merdivenin kuytuluğuna çekilmek zorunda kaldı. Bırakıp gidenlerin yalnız martılar olmadığını düşündü. Boyacı çocuğu, elinde simitle geliyor görme zannıyla, uzanıp kapıdan içeri baktı, kapalı bölümde sadece üç yolcu gördü; son çıkan olmamalıydı. Hızla yürüdü, inmekte olan dört-beş kişiyi geçti. Garip bir duyguyla ürperdi, rıhtıma ayak basmış olmayı, bataklığa konmak biçiminde algılamıştı. Mırıldandı; "Şile'deki o birkaç gün, Mert için kendince esmekti ve bayağı da iddialı". Kalabalığı önüne almış olmanın verdiği hoşnutlukla, kimselere çarpmadan balıkçıların önünden duraklara doğru yürüdü.

"Çok mu acıktın?"

"Gelmeyeceğini düşünmeye başlamıştım. Otursana, sandalyeni çekmemi mi bekliyorsun?"

Nurdem, geciktiğinin farkında değilmiş gibi saatine bakıyor.

"Yirmi dakikayı gecikmekten mi sayıyorsun?"

Kenan, ona da balık söyledi. Bir de duble salata istedi. Beklerken, son dönemde peydahlanan korkularına kafa yormuştu Kenan. Rana, Ankara'da olmasına ve hiç görüşmemelerine rağmen, aklını sık sık meşgul eder olmuştu yine. Kenan'a göre, o İsa sevmez bir Meryem'di. Sever gibi yapar ama en çok kendine aşıktır. Arsız bir ana ve tanrısız inanır, sık sık kendini kutsar. En büyük hayali bir İspanyol gitarı. Bir korkuyu saklar gibi de kendisine aşık; en yoğun yaşadıkları günlerde bile, her an terketmeye hazır ve tedirgindi.

"Anlat bakalım demsiz Nur."

"Neyi anlatmamı istersin?"

Kenan kısa bir süre onu izledi. Önceki ikili sohbetlerinden kimi kesitler geldi gözünün önüne. Yaşamı, keşfetmek olarak

değil, esmek olarak tanımlamak gerektiğini yineleyip duran körpe bir filozoftu Nurdem.

"Nice aptal trajedinin kaynağını..."

Pek bir şey anlamamış, sessiz kalmıştı Nurdem. Kenan, şunu sormak istedi: "Bundan yetmiş yıl önce, o sihirli sözcüğün, altıyüz yıl sonraki geleceğinin kaygısına düştü diye, Zamyatin'i kınayabilir miyiz?"

"Sözkonusu olan sen, sevgili Kenan da olsan, beni fazlasıyla bilmeni, her şeyimle çözmeni istemem. Her insanın her zaman keşfedilmeyi bekleyen bir çok Amerikası olmalı diyen, sen değil miydin?"

Nurdem şaşırtmıştı.

"Ne kadar anlatsan, geriye bir değil, her zaman çok şey kalır."

Gerekçesi konusunda çok net bir fikri yoksa da, daha önce planladıklarını anlatmaktan vazgeçmişti Nurdem. Oysa, sıkıntısını paylaşmak istemişti. Hep o konuşacak, Kenan sadece dinleyecekti. Tam tersi oluyor. Kenan'ın kendisini zorlama niyetinde olmadığını bilmek, rahat davranma olanağı veriyor.

Kenan, Rana'nın aynı anda ikinci bir kişiye aşık olmasına artık şaşırmadığını söyledi. Ona göre bu, pek çok zaman ve pek çok insanda varolan bir durum. Ama, ezici çoğunluk bunu bir sır gibi yaşar, ikinci dünyasının esrarı olarak gizli tutar, böylece bir çeşit ikiyüzlülük sürüp gider. Rana'nın, bir başkasına karşı engelleyemediği duygusal eğilimini, gelip, bir yıla yakındır çıktığı Kenan'a aşikar etmesi, dürüstlüğünün kanıtı sayılmalıydı... Kenan'ı dinlemek bile yorucu geliyor. Nurdem'e göre, kendisine anlatılacak şeyler değildi bunlar.

Okulda hissettiği kuşatılmışlığın içinden çıkamıyacağı sonucuna vardığı gün, Kenan'la konuşmaya karar vermişti. Dinlediklerinden sonra, artık hiç konuşmazdı. Herkesin önce kendi derdine düşmekte olduğu, böylece, onun açısından da kesinlik kazanıyordu. Umduğu bu değildi.

Kenan, yaklaşmakta olan garsonu görüp susuyor. Bir bira daha istedi. Nurdem, kola bardağından sadece birkaç yudum alabilmişti. Buradaki ilk görüşmelerinde Esra da vardı. Nurdem o gün bira içmişti. Bardağı diplemek zorunda olmadığı hatırlatıldığında, Kenan'ın önüne sürmüştü birasını. Bugün te-

lefonda, "birbuçuk bira içmek istiyorum, geçenki yerde buluşalım" demesi de bundandı Kenan'ın. Şafak, "bu kez bardağın dibini getireceğim" demiştiyse de, yanıtını şimdi düşününce canı sıkıldı. İçerse, dilinin çözüleceğinden korkmaktaydı. Kola bardağını, bira dolu varsayarak kaldırdı ve herkes nasıl içer bilmiyordu; o, önce ağzını doldurur, boğulacak gibi olmaya ramak kala yutkunurdu.

Sorunları değil, sorunlar karşısındaki tıkanıklığını anlatacak gücü toplamış sayılırdı.

"Yatılı yaşamı, sağlıklı bir şekilde ele alıp düşünmekte zorlanıyorum. Çözümlediklerimi ise, anlatmakta güçlük çekiyorum. Şu an öyle güçsüz ve isteksizim ki anlatamam sana. Zorlamak da doğru değil, çünkü o zaman, anlattıklarım anlatmak istediklerim olmuyor ve..."

"Anlatmak istediklerin olmayacaksa sus. Kendi sessizliğinde yaşa. O an, patlamak istediğin an gelene kadar. Ara bir durakta kalakalmış yolcu değilsin. Kaçırdığın bir tren ya da otobüs göremiyorum. Böyle şeyler uydurmana gerek yok."

Nurdem, sabırsız biri olduğunu, ama sorunun beklemesini bilmekle sınırlı olmadığını söyleyemedi. Bugün, konuşmama kararını bozamayacağını bir kez daha kesin olarak anlamıştı; sustu.

V

TOPLUM SOĞUK BİR KIŞ ODASI

Uyandıklarında, saat onbire geliyordu. Dışarda, pırıl pırıl bir güneş vardı. Yorganın dışına çıkardığı kolu üşümeseydi, yazın ortasında olduklarını düşünebilirdi. Ocak ayının, işe gitmediği üçüncü cumartesi sabahına uyanmıştı oysa. Bütün hafta, "Balkanlar'dan gelen soğuk hava dalgasının etkisi altında", geride bırakılmaktaydı.

Yataktan çıkıp, boy aynasının karşısında kültür-fizik yapmaya başladı. Yorgan ve battaniyenin altında giyinmeye çalışırken, "her tarafım tutulmuş yine" demişti. Ne zaman banyo yapsa, ne kadar sıkı giyinirse giyinsin, bu baş belası ağrılardan kurtulmayı pek başaramazdı.

Nedim, onu aynada izlerken, derin düşüncelere dalıyor. Her olur olmaz yerde, sevgilerinin katıksız olduğunu, rahat bir havayla tekrarlar dururdu. Nedim'e sorulsa, tek bağlayıcı unsuru sevgi olan bir beraberlikti onlarınki. İlişkileri, tartışmasız değildi kesinlikle. Esra, yaşamı bir bütün olarak düşünmek gerektiği savıyla ona karşı çıkar, çoğu zaman baskın çıkagiden çirkin yüzü değiştiremediklerinde ısrar ederdi. Hatta, sadece beş gün önceki bir konuşmada, "katıksız dediğimiz sevginin, yaşamın çirkin yanına masumane bir peçe olduğunun sıkıntısını çekmeye başladım" demişti. Ne kadar, "mutluluk adacıkları yaratabiliyoruz" denilirse denilsin, çirkinliklerle bezenegidiyordu yaşam.

Bu kadar yoğun sevgisizlik ortamında, gerçek bir sevginin asgari ölçüsünü kestirmek, hiçbir zaman mümkün görünmezdi Esra'ya. Nedim'in de ayrıntılara indikçe kafası karışıyordu. Sık

sık aynı duruma birkaç açıdan yaklaşmayı denerdi. Bunu hep bir oyun havasında yaptığı için, bir keresinde bile sahiciliği yakalayabilmiş değil. Açılar arasında fark bulmakta da zorlanırdı. Esra'yı izlerken, yine kendine saklayacağı birkaç soru sıralıyor: Her güzel beraberliğin, ancak bir çirkinlikler deryasında mı değeri, anlamı olurdu? Sevgi, sevgisizliklerle didiştiği, çirkinlikleri göğüslediği oranda mı değerleniyordu?..

Nedim'e yaptığı, "kalk artık" çağrıları sonuçsuz kalan Esra, yatağa geri döndü. Sıcaklığına sokulup, Nedim'i sıkıca kucakladı. Ağzından öptü sonra. Nedim'deki isteksizliği sezer sezmez, sırtını döndü. Dışardaki pırıl pırıl güneş, yatakta kalmayı zorlaştırsa da tek başına kalkmak istemedi.

"Dışarısı yaz havasında, içerisi buz gibi."

Hiçbir tepkide bulunmuyor Nedim. Düşlediklerinin ardını bırakmak istemiyordu. Tavanı camdan bir çatı katında olduklarını düşlüyor önce. Gözlerinin önünde bir film sahnesi; pencereye yakın yatakta, sadece kafaları dışarda kalmış bir çift! Onlar, sıkı sıkı yorgan ve battaniyeye sarılmışken, dışarda pırıl pırıl bir güneş var görüntüde. Bu sahne, bütünden kopuk olarak, bir dizi insana izletilse, kimbilir ne çok, farklı yorumlar alınır.

"Yönetmen, soğuk bir odada yatak sahnesi görüntülenirken, dışardaki yaz güneşini unutmuş. Çekim anlayışının ne kadar ciddi olduğunu gösterir bu..."

"Yaz ortasında, kış sahnesi çekilirse böyle olur. İnsan hiç olmazsa kapalı bir günü bekler. Ya da güneş doğmazdan hemen önce veya henüz batmışken çekim yapar..."

"Tüm dikkatim yataktaki çifte yoğunlaştı. Pencerenin dışını anımsamıyorum. İkisinin de bakışları çok sıcaktı. Bedenlerinin kor gibi olduğunu düşündüm. Yine de ancak yatakta ısınabilirlerdi, oda çok soğuktu..."

Nedim, üçüncü yorumda düşsel röportajı noktalıyor. Son yaklaşım, biraz önceki düşüne geri götürdü. Toplum, soğuk bir kış odası. Yatak, sığındıkları adacık. Mutluluk da, güzellik de yorgan ve battaniyenin altındaki sıcaklıkları. Fakat hep yatakta kalamazlardı! Toplum dışı olmak imkansız. Bataklıkta açan gül, elbette dibini beğenmez. Bataklıktan bir şeyler kaptığı ise mutlak. Hatta bataklık, biraz da orda açan gülün içinde değil midir?

İkinci film sahnesi: Bata çıka bataklığı yürüyen genç, uzun boylu bir erkek. Önüne çıkan birkaç çiçeği koparıp alıyor. Bataklığın bitişinde, bir tepeciğe savuruyor onları.

Nedim, bunun bataklık çiçeklerine iyilik olmadığını düşünüyor.

Ve üçüncü sahne: Esra'yla Sahil Park'ta gezinirken, ansızın uzay gemisinden inen yaratıklar onları da alıp havalanıyor. Az sonra, aya inmezden önce, onları uzay boşluğuna bırakıyorlar. Bunun da kendilerine iyilik olmayacağını düşündü. Bir an önce yatağı, odayı, evi terkedip, sokağa çıkmayı özledi.

"Hadi kalkalım."

"Önce sen diyor" Esra.

Önce, Nedim çıktı yataktan. Mutfağa uğrayıp, ocağa çay suyu koydu. Banyoda, ellerini suyun altına tutar tutmaz, yüzünü yıkama isteği kırılıyor. Sadece, gözlerini ıslatıp kuruladı. Bu yoksunluklarla, bu şehirde kış mevsiminin ayrı bir güzelliğinin olamıyacağını düşündü. Bahardı İstanbul'un en iyi mevsimi. Sonra da sonbahar. İkisi de ne dondurur, ne bunaltır. Belki ilki heves açar, ikincisi açılan hevesi soldurur.

Yatak odasına döndüğünde, dışardaki güneşten eser kalmamıştı. Henüz yataktan çıkmayan Esra'yla gözgöze geliyor.

"Sahile inelim diyecektim. Sanki içimden geçeni anladı da sıvıştı güneş."

Nedim'de yine ses yok. Bu sabah, konuşmama kararı almış gibi. Komodinin çekmecesinden yumuşak fırça tarağı alıp, aynanın önüne diz çöktü. Taranırken, Esra'nın aynadaki görüntüsüne takılıyor. Örtülü beden yok gibi. Yatakta, kesik ama capcanlı bir kadın başı! Bu soğuk ve korkunç düşünceden hemen kurtulmak istiyor.

"Biz de kendi güneşimizle ineriz" dedi.

Esra, yataktan fırladığı gibi, onu ensesinden öptü. Ensesindeki gözbebeklerinden bir ışık selinin aynaya düştüğünü, kendi görüntüsünü sildiğini sandı Nedim. Öteki, yüksek perdeden bir şarkı tutturarak, çıkıyor odadan. Her defasında, sesinin güzel olmadığı düşüncesi, çabucak susmasına neden olurdu. Yine öyle yaptı. Banyoya adımını attığında, üçüncü dizesinde kesti şarkıyı. Bütün güzel şarkıları söylemek için, güzel ve güçlü sesi olsun isterdi. Nedim'in, "aslında sesin güzel

ama müzik kulağın yok" deyişlerini, inandırıcı bulmazdı. Ancak, kendince bulduğu çözümden gayet memnundu: "Ben de yüksek sesle başladığım şarkıyı hemen keser, içimden sürdürürüm. Öyle daha iyi..."

Esra, banyonun küçük aynasında suratını, abartılı bir şenlik havasında gördü. Soluğuyla aynayı bulandırıyor. Düşlere benzeyen bir görüntüydü elde ettiği. Düşlere benzeyen görüntüyü, içinden hala sürdürdüğü, şarkının dizelerine kattı. Suratındaki abartılı şenlik havasını, şarkıdaki hüzünle, gerçek ölçülerine çekilmiş sayabilirdi artık. Tabloya, musluktan akıttığı soğuk su da eklenince, şenlik havası iyiden dondu. Lavaboya düşen birkaç saç teli, dikkatini diğer kirlere de çekiyor. Buna canı sıkıldı.

Yatak odasına döndüğünde, Nedim işlemeli örtüyü düzeltiyordu.

"Senden önce kel olacağım. Korkum, sence anlamsız mı Nedim?"

Nedim, aynı konuda daha önce de söylediğini, benzer bir biçimde tekrarlıyor.

"Her genç kız, kısmeti uğruna ne kadar papatya yolmuşsa, saçı da o kadar dökülürmüş."

"Dünyaya tekrar gelme şansım olsa, o işi, papatya yolmadan yapacağım."

Sustular. Papatya yolma günleri uzaklarda kalmıştı. Bugüne taşınan, bir dizi anı. Kimi, unutulamamış olsa da hatırlanmak da istenmiyor. Yalınkat olamadı hiçbir şey.

Kahvaltıyı çabuk, sessiz yaptılar. Nedim, teyp açmayı zaman kaybı saydı. Televizyona ilişmedi Esra.

Apartman kapısından çıkar çıkmaz, yüzlerine çarpan soğuk rüzgar, bir an duraksattı ikisini de. Yüksek, bahçesiz yapıların arasında, içine büyükçe yarıklar açılmış yekpare kayadan bir dağın labirentlerine sıkışmış gibi kalakaldılar. Kaldırımlar da, yol da çamura belenmişti. Kazı üstüne kazı! Sokakların da tadı kaçırılmış.

"Bu şehir bir gün övülmeye layık olacak mı dersin?"

Esra sorusuna yanıt beklerken, Nedim apartman önü merdivenleri inmeye başlıyor. Köşedeki kuru yemişçiden kabak çekirdeği alıp, sokağı iniyorlar.

"Nasıl da unuttum, akşama Nurdem gelecek!"

Nedim yine suskun, sadece düşünüyor. O Eylül'de dönmüştü. Nurdem de Eylül'de dönüyor ama okula. Yani gidiyor.

Kıyı, kalabalık değildi.

Kendimde gelişmeler keşfediyorum. Özel bir sorunumu, Esra dışında, ikinci bir kişiye ilk kez açtım. Geride kalan bir yıllık yatılı yaşamın sonunda, kimsenin beni sevmediği saplantısı, hala önemli bir sorunum. İçimden bir türlü söküp atamadım. Arkadaşlığa layık görülmediğim düşüncesi, bütün yıl boyunca, beni için için yedi durdu. İşte ikinci yılın daha ilk haftalarında, bu saplantı, yatılı yaşamındaki eğretiliğin kaynağı olmaktan çıkıyor gibi. Birkaç gündür, kendimde göze çarpan bir şeyler buluyorum. Gözalan bir şeyler!

Mine, ilk günlerden beri bana ummadığım derecede yakın. Yaz tatili boyunca, sadece birkaç telefon görüşmesi yapabilmiştik. İlk bir yıl boyunca aynı sınıfta olmak, ikimizin özel ilişkisi bakımından bir işe yaramamıştı. Her şey çok hızlı gelişiyor. Mine bana karşı o kadar çekingesiz, öylesine girişken ki! Önce, dayanılmaz derecede geveze bulmuştum. Gerçi gevezelik tanımımı halen de kaldırmış değilim ama bu, yeni en yakın arkadaşımı sevimsiz kılmıyor. Her gün biraz daha sevmeme engel olmuyor.

Canımı sıkan tek şey, Ayla'daki ikinci yıl değişikliği. Yanıt bulamadığım, akıl erdiremediğim bir şey var. Sınıfta, süt dökmüş kediye çeviren neydi onu? Mine'ye açıldığım için mutluyum, Ayla'nın esrarengiz havasına bir açıklama bulamadığım için buruk. Burukluğumun ilerde suçluluk duygusuna dönüşebileceğini sezdiğim için de biraz tedirginim.

Ayla'nın süklüm püklüm halinden uzak durmakta kesinlikle kararlıyım. Mine'nin coşkusuna katılmak istiyorum. Bu Karadenizli durduraksız kız, ilk hafta, köyde geçirdiği bir ayı an-

lata anlata bitirememişti. En büyük heyecanı, Kaçkar doruklarının çiçeği komarı anlatırken yaşardı Mine. Baharda, Kaçkarların dorukları bir çiçek denizi olurmuş. Yeşil yamaçları bir pembelik sararmış. En yükseklerde açan çiçeğin adı ise difin; Kaçkar'ın sarı renklisi.

Zil çaldı. Başlayacak kırkbeş dakikayı, nedense çekilmez buluyorum. Nedeni, teneffüs boyunca kantinde Ayla ile tadına doyum olmayan(!) sohbetimiz belki. Ne asıl sorumu sorabildim, ne ben sormadan, o yanıtlamaya kalktı.

Yıldırım Bey, İngilizce ders hocamız. Ama bir çok dersinde olduğu gibi, bu derste de bizlerin din bilgisine katkıda bulunma inceliğini gösterınede ısrarlı. Konuşmaya başladığında, bir çoğumuz kendini sırat köprüsünün eşiğinde düşünür. El kol hareketleriyle desteklediği kutsal sözcüklerin etkisi, başkalarını tam kestiremiyorum ama beni şok derecede sarsıyor. Yıldırım Bey'in kaçıncı tekrarı, bilmek mümkün değil.

"Kirlenmiş beyinler, mutlak surette temizlenmelidir!"

Sanırım herkes, bu sözler bana mı hesabı ve korkusu içinde. Kimileri ise, Yıldırım Bey'in ağzından çıkan her sözü, tılsımlı birer kılavuz olarak kapıyordur. Bu yılın ilk haftasında mescidimiz hizmete açılmıştı. Fakat nedense, son günlerde namazı ranzalarında kılmaya özen gösterenler var.

Yıldırım Bey, Ayla'nın güldüğünü farketti. Cümlesini tamamlayıp, aralıktan onun sırasına, içlere doğru yürüyor. Ayla, çoktan bakışlarını indirip, önündeki kitapta kilitledi. Bir gerideki sırada, dikenler üstündeymişim gibi kıvranıp duruyorum. Yıldırım Bey'in, Ayla'yı tokatlayacağını düşündüm ama beklediğim henüz olmadı. Bir adım ötemdeki öğretmenin yüz ifadesine pür dikkat kesilmiş, ne yapacağını kestirmeye çalışıyorum. Yarım eğilerek, yumuşak bir tonla Ayla'nın kulağına mırıldandı.

"Teneffüste öğretmenler odasına gel."

Ayla, başını kaldırmaya bile cesaret edemedi. Tehlikeyi, şimdilik savuşturmuş olmanın verdiği güçle;

"Olur hocam" diyebildi.

Yıldırım Bey, o gün öğretmenler odasında Ayla'ya neler söyledi? Günlerdir hepimizin merak konusu bu. Henüz merakını giderebilen olmadı. Ben ise, yakın arkadaşı olarak, Ayla'nın bir

cümlelik açıklamasını, hiç de inandırıcı bulamıyorum. "Bana, 'senin annen-baban namaz kılmaz mı?' diye sordu" demişti Ayla. Kaç gündür tekrar tekrar üsteliyorum, aldığım yanıt hep aynı. Onu rahat bırakmam gerektiğine karar verdim.

Ayla, hafta sonu ev iznine çıktı. Döndüğünde, bana çok soğuk davrandı. Bunu, bize ve olaya olan kızgınlığının henüz geçmediğine yordum. Birkaç gün içinde, her şey eskisine döner nasılsa.

Pazartesi sabahı Ayla erkenden kalktı. Oysa, bugüne kadar onu yatağından çıkarabilmek için, yapmadığım kalmazdı. Bir keresinde işi su dökmeye kadar vardırdığım için, günlerce küs kaldık.

Ayla, abdestini alıp, mescide indi.

Günlerdir, aramızdaki ilişkinin birden dumura uğratılışını, kahrolarak ve sadece izlemek zorunda kaldım. Ayla, gözümün önünde solan bir çiçek gibi. Ağırbaşlı, düşünceli, dalgın biri olmuştu. Namaz kılmasını, tartışma konusu bile yapmıyor ama beni, aynı şeyi yapmadığım için karşı tarafta bir yerlere koymasını hazmedemiyorum. Yine de onun o sıkıştırılmış kedi hırçınlığı, beni ısrarlı olmaktan uzak tutuyor. "Namazı kıl ama dostum kal" dememe fırsat olmuyor. Başı, yeni arkadaşlarıyla oldukça kalabalık. Mine de olmasa, bu gelişmeden bana, zor bela kurtulduğum yalnızlık kalır.

Pazartesi gününden başlayarak, ranzamın baş tarafındaki yatay demire, her yeni gün için bir çizik attım.

Otuzdördüncü çiziği attığım gece.

Çok sevimsiz bulduğum bu işlemi her gün tekrarlamamın nedeni, sonu 5 ile ya da 0 ile biten bir rakamda, Ayla'yı bir sabah yatağında uyur bulacağım umudu. "Namazını kıl ama dostum kal" olmamıştı, olacağına inancım kalmadı. Geldiğim nokta, onu bir sabah yatağında uyur görmek. Hiçbir çabam yok, her şey dilemekten ibaret.

Ellibeşinci sabah uyandığımda, Ayla'yı yatağında uyur buluyorum. İnanamıyor, hasta olduğunu düşünüyorum. Sonra, uyanamadığı geliyor aklıma. Kimse gürültü etmese de uyumaya devam etse. Tam ellibeş gündür sabahın ilk kazası mı? Bir ara, düş gördüğümü bile düşündüm. Daha fazla dayanamazdım. Eskisi gibi, sarsarak uyandırıyorum Ayla'yı. Uya-

nır uyanmaz, ranzalara gözattı. Tülay yoktu, diğer ikisi de. Şimdi gelip yakasına yapışmazlar mıydı? Onun korkusunu ben mi yaşıyorum?

Göz göze kalıyoruz. Bakışlarında umut bulamıyorum.

"Annem başka. Babam da. Ben istemiyorum. Uyumak istiyorum, günlerce..."

Tıkanıyor. Ne diyeceğimi kestiremiyorum. Ne söylesem yanlış anlayacak korkusu, yakamı bırakmıyor. Boğazıma bir yumru gibi oturuyor. Önceki bir yıl içinde, kızını sık sık ziyarete gelen annesini düşünüyorum. Tertemiz bir yüz, henüz pürüzsüz ve nur akıyordu sanki. Güler yüzlü, sevecen bir kadın. Ayla'ya annesine çok benzediğini söylemiştim. Günlerdir yalnız beni değil, annesini de terketmişti o. Anımsadıklarım bunlar. Sanki anımsamalarımda bir terslik var kuşkusu beliriyor içimde. Ayla'ya anne olarak, komşumuz Esma Teyze'yi daha uygun buluyorum. Kapkara bir suratı vardı. Yaz tatilinde, bir gün yine yoluma çıkıp, beni azarlamıştı.

"Cehenneme direk olacaksın! Bak ben kızımı örttüm. Şu kollarına, bacaklarına bak soykanın!"

Ayla giyinmişti. Odadan çıkmakta tereddüt gösteriyor gibi. Koluna girmek için can atıyorum. Ancak cesaretim yok. Sık boğaz etmemeliydim. Belki benimle görülmek istemez henüz.

Önce ben çıkıyorum.

Beden eğitimi dersindeyiz. Öğretmenimiz, son on dakikaya girilince, bizi serbest bıraktı. Kimi koşup oynuyor, kimi yakındaki birkaç ağacın gölgesinde sohbette ya da dinlenmede. Ben Ayla ile yanyana oturmuş, onun sıkıntılı halinin süreklilik kazandığını düşünüyorum. O sabahtan sonra, mescide bir daha inmedi. Tülaylarla da konuşmuyor artık. Garip bir şekilde, kendi alemine dalmış gibi. Şuracıkta yanyana oturmuşuz ama suskunluğumuzu bozacağımız yok.

Yeni biçimler alan bunalım, ayları buldu. Her şeye rağmen, Ayla'nın en çok da bana karşı hala duyarlı ve bunun bir küs hali olduğunu ummak istiyorum. Kendimi tamamıyla inandıramasam da, böyle bir sezgiyi güçlendirmeye çalışıyorum. Onu yeterince anlayamadığımı düşünüyor, fırsatını bulup, "ne olur daha açık ol" demeyi planlayıp duruyorum. Fırsat, bir türlü önüme gelmedi.

Ötemizdeki ağacın dibinde Nuran, Ümmü, Aslı, Zümrüt ve Sevim, koyu ama alçak sesli bir sohbette. Hepsi de ramazan başladığında kapanan öğrenciler. Sınıfımız, ikiye bölünmüş durumda. Bir çok arkadaşlık tuz-buz olurken, yeni ilişkiler, çok farklı temeller üzerinde gelişmekte. Sevim'le, birkaç gün öncesine kadar aram hala iyiydi. Ama uyum kuralı işliyordu. O da kesti merhabayı. Sevim oldukça güzel, cazibesi olan bir kız. Çarşamba günü sınıfta kendiliğinden alevlenen son zıtlaşmada söyledikleri, yine kendiliğinden karşı tarafta kalıveren herkesi çok şaşırtmıştı. O konuşmayla, hazmetmem zor bir çirkinliğe büründü gözümde.

"Çalışmak kadını küçültür."

Bütün söylediklerinin içinden, bu cümlesini cımbızla alıp, beynimin en dokunulmaz, güvenli bir yerine asmış gibiyim. Hiçbir başka söylenen, onu derin kıvrımların görünmez bir yerine sürükleyemeyecek. Sevim, Ayla'nın etkisiyle bana yakın durmaya başlamıştı. Ailece uzaktan tanışırlarmış. Ünlü konuşma, içine kapanmış Ayla'yı bile tartışmaya çekmişti.

"Annen, bir fabrikada işçi. Bunu nasıl söyleyebiliyorsun Sevim?"

İtirazlar, yeni sorular birbirinin ardı sıra yağmış, tartışma uzayıp gitmişti. O gece, gözüm bir damla uyku görmedi. Sabah olur olmaz, üçüncü sınıf öğrencilerinden ve yeni yeni ısınmaya başladığım Elif'e sığındım. İlk sözüm şu oldu: "Sevim kafayı kötü bozdu. Çalışıyor diye, annesini günahkar ilan etti."

Sürekli ve farklı kitaplar okur Elif. Etrafındakileri çok kolay etkiliyor. Kendisi bunu fazlaca önemsemiyor gibi. Ufak bir yönlendirme çabası bulmak mümkün değil. Son bir aydır odamıza sık sık uğruyor, çoğu hesapta olmayan konular üzerinde uzun sohbetlere dalıyoruz. Kimseyi, çene çalmanın dışında bir beklentiye sokmuş değil. Yakınımdaki ardaşların onu çok da sevmemesini, buna bağlıyorum.

Beş gün önce, yeni bir kitap almıştım ondan. Son evci çıkışında getirmiş. Üç büyük dinin kadına bakışını, şok edecek çıplaklıkta sergileyen kitabı okudukça, dehşete düştüm. Bu ruh halimle, iki gün önce bir dehşetengiz açıklamayı da Bekir Bey'den dinleyince, beynimin çapraz ateşler arasında parçalandığını görür gibi oldum: "Erkekler köpek gibidir."

Bir erkek, bunu neden söylüyordu? Kesin olan bir şey varsa, o da, güzel bir alışkanlığımın daha elimden alındığıydı. İnsanları baştan ayağa süzmek, özellikle yüzlerini incelemek, benim için büyük bir zevkti. Yüzlerinden, o an neler düşündüklerini, hatta geçmiş yaşamlarını bile tahmin edebileceğimi düşünürdüm hep.

İçime sinmiyor, mantıklı da gelmiyor ama erkeklerin aşağılık olduğu sonucuna varacağımdan korkuyorum şimdi. Baba, abi, amca, öğretmen, soför, satıcı... Bakmamak gerekiyordu yüzlerine. Bakan gözler kirlenir. Dine de bakmamalı. Birkaç ayetlik

kusur olduğuna umut bağladım önce. Kitabı bitirene kadar, benzer ayetlerin sonu gelmedi. Yeni bir savunma yolu buldum kendimce; bu kurallar o dönemler içindi. Bence Tanrı var ama adil olamayabiliyor. Ya da iyilik anlayışı, biz kadınlardan farklı, erkeklerin yararına. Bazen her şey gülünç gelmeye başlıyor. Sanki farkında olmadan, gencecik yaşamımın traji-komikliğini çok erken açığa çıkarmaktayım.

Okulda artık açıktan yürütülen dini seferberlik, çok az sayıda öğrenciyi, ortak tepkiler etrafında grup havasına sokmakta. Grubun içinden biri olarak, ummadığım derecede ters bir tepki sergilelemekten kendimi alıkoyamıyorum. Ortaokul yıllarında, üç yaz tatili boyunca, Kur'an kursuna gittim ben. Annem, komşulara över, hoca olacağını söyler durur, ben de alçak çatıların bacalarına çıkar vaaz verirdim sık sık. Üç yıldır, ilk kez bu ramazanda oruç tutmadım. Hayır derneklerinden, vakıflardan dönerler, muhallebiler yağdı okula. Tülin öğretmenin okuyup üflediği helvalar, oruç tutan öğrencilerin masalarından eksik olmadı. Sayısı hızla yükselen türbanlı öğrenciler, okul dışındaki dini seminerlerin, çeşitli toplantıların müdavimleri arasına girdi. Üniversitelerde, türban yasağına karşı açılan imza kampanyasına destek için imzalar toplandı...

"Memeleriniz sallanıyor. Utanmıyor musunuz ip atlamaya!"

İp atlamakta olan gruptan hiç kimse, nereden çıktığını anlayamadı ama işte Tülin öğretmen yanıbaşlarındaydı. Az önce düşündüklerimi anımsayınca, suçluluk duygusuna kapılıyorum. Öyle ya, andım ve geldi.

"Hepinizi disipline vereceğim. Görürsünüz!"

Her zamanki gibi, kesinlikle ses tonunu yükseltmemişti. En sert uyarıları, kınamaları bile hep şaşırtıcı bir sakinlikle yapar. Biraz ikircikli, hatta sanki şaka yapıyormuş gibi konuşur.

Tülin öğretmen, önce bize sonra tüm alana gözatıp, hızla uzaklaşıyor. Belli ki dersin öğretmenini aradı. Görmeyince, kendinden emin adımlarla, dershane binasından içeri aktı.

VI

ÇİRKİN KADINLARDIR Kİ ÇILGINCA SEVİLİR

Üç duraklık yol için otobüs beklemekten vazgeçip, kestirmeden yürümeye karar verdi. Ara sokakları hızla geçip, Ankara Caddesi'ne çıktı. Birkaç saat sonra caddeler, sokaklar her akşamki gibi bayram yerine dönecek; kaldırımlar yayalara yine yetmez olacak, sayısızca araba tespih taneleri gibi ardarda dizilecekti. Dörtyolun sağ üst ucundaki kalabalığa katıldı. Kırmızı, sarı ve yeşil ışıklar arabalara ve yayalara göz kırpıp duruyor. Kontrol noktasındaki trafik polisi, arada bir ışıklara uymayan yayaları uyarıyor. Silahlı olan diğer polis ise, makinanın namlusunu yayalardan sakınmak için, İran Baskonsolosluğu'nun bahçe duvarına yapışmış gibi.

Yeşil ışık yanınca, rengarenk giyinmiş kadın-erkek turistleri de arasına alan kalabalık, caddeye döküldü. Turistlerden kimi, seline kapıldığı yabancı kalabalıktan birinin dokunuşuyla, kaygı örülü refleksler gösterirken, kimi utangaçca dönüp gülümsüyor. Bu gülümseyişlerini, çarpan tarafın "zararı yok" diye anlayıp anlamadığından, çoğu belki de emin değildi.

Birkaç dakika gecikmeyle vapuru kaçırdı. Turnikeleri geçip, bekleme salonuna tıkılmak istemedi. İskelenin yan tarafındaki boş alana geçip, yanaşacak vapuru gözlemeye başladı. Az ötede, iki teknede ekmek içinde balık satılmaktaydı. Bakışları, korumalıklara asılı uyduruk tuz kabına takılıyor. Bir Şaşal kabıydı bu. Kafası uçurulup, tam belinden yuvarlak demire bağlanmıştı. Girip çıkan parmakların sayısını kestirmek olanaksız.

Denize dönüyor. Rıhtımın altından kesik balık kafaları görünüp görünüp kayboluyor. Perde perde açılan su, toparlanıp uslu bir dalga olarak rıhtıma vurdukça, kesik balık kafaları, de-

nizin dibinden havalanıyormuş duygusu uyandırıyor. Mavisi çalınmış, yağlı, katran karası bir deniz bu. Kirlendikçe ağırlığı artan bir yoğunluk. Tıpkı, Değirmen Dere'nin küçük ölü gölcükleri gibi. Dere temiz, ölü gölcükler lağun dipliydi. Ufacık bir taş bırakıldığında, dere suyunun dibinden yükselen hava kabarcıkları, tersine yağan bir yağmuru çağrıştırırdı. Önündeki denizde ise, böyle bir olayın düşünü kurmak bile zor.

Deniz kirli, ya güneş? Güneş de sanki bayat. Işıklarını isteksiz, sevgiden yoksun salıyordu şehrin üstüne. Işık demetleri, kirli havayla yükleniyor, kalınlaşıyordu. "Ama orda farklı" diyor içinden. Orda ışık demetleri taptaze, inceciktir. İnsanların yüzünde, giysilerinde takılıp kalmaz; gözbebeklerinden, teninin her zerresinden içine içine yayılır.

Aklına, Laç Deresi öyküleri gelince ürperdi. Gözünün önündeki manzaraya döndü hemen. Balık kafaları, yağlı parıltılarla katransı yoğunluğun renk cümbüşüne dalıp dalıp çıkıyordu hala. Bu renkler, yakıt artıklarının infilak etmiş gökkuşağıydı. Bazen birbirini kucaklayıp yeni ilginç renkler oluşturuyor, sonra tekrar dağılıp, renk karmaşası yaratıyordu.

Komşu iskeleden kalkan vapurun ardından, bir süre daha denizi izledi. Sonra, kalabalığın arasından iskeleye doğru süzüldü. Turnikeler çok ilerde kalmış, kalabalık açık alana taşmıştı. Sağ çaprazında galeta çubuklarını kıtırdatan çocuklara imrenerek bakıyor. "Vapur çayı ile de iyi gider" diye düşündü ama dönüp galeta almayı gözü kesmedi.

Uzun ayrılıktan sonra, birkaç günlüğüne İstanbul'a gelen Rana, Kenan'ı arayıp görüşmek istemişti.

"Aramızdakinin aşk olduğuna seni inandıramadım bir türlü. Şimdi, beni özlediğine inanamıyorum Rana."

Kenan, telefonda görüşmekten yana isteksiz olduğunu söylerken, bunları da eklemişti. Yüreğinde, ardına kadar açmadan kapatmak zorunda kaldığı aşk kapısının ezikliğini taşıyordu hala. Kadife yosunların altından, deniz kestaneleri gelmişti ellerine. Avuçlarının, o günden beri kaç diken hesabına göre kanamakta olduğunu bilemez durumdaydı. Hüznünü hala yaşadığı, en somut ama en kısa ilişkinin kahramanına gidiyordu.

Rana, Kenan'ın sesindeki öfkeyi, bütün gizleme çabalarına rağmen sezdi. Bir zamanlar söz dinletemediği kadına hala kız-

gındı Kenan. Öteki, böyle karşılanabileceğini beklemiyor değildi ama her şeyi göze alarak, görüşmeden dönmek istememişti. Geçmişte de, en kırıcı olduğu durumlarda bile, onunla olan ilişkisini tümüyle kesmeyi düşünmezdi. Rana'ya göre, kıyılmış duyguların sahibinden aşırı tepkiler, anormal karşılanmamalıydı.

Kenan'da bir öfke sezmesine sezdi ama, o eski fırtınalardan bir yenisinin daha gelmekte olduğunu gösteren, başka güçlü belirtiler yoktu. Ağır akışlı, duru bir derenin, kumluk yerlerde belli belirsiz bulanması gibi bir öfkeydi şimdiki. Hepsi bu kadar değil izlenimlerinin. Kenan'ı görünüşte durgun ve kötümser buldu. Baharı çalınmış, yaza erken yakalanmış bir genç ömrün durgunluğuydu görünen. Hafif baygın vs. Rana elinde olmadan, Kenan'ın yeni arayışlarının izini sürmeye koyuldu. Önce bunun sadece bir merak olduğu konusunda kendini ikna etti. Fakat bu, ayrılıktan sonra içine düşen kaygının, şu an debelenmeye başladığını gizlemeye yetmedi. Kaygısının ikizi gibi bir de kızgınlığı vardı Rana'nın: Kenan'ın her defasında, tutkulu bağlanışlarının sonu nereye varırdı? Duygusal arkadaşlıklarının hemen hepsinde, kantarın topuzu kaçıktı.

Eski iskelenin karşısındaki bahçeli büfenin, on kadar masası var. Boş masa kalmadığını farkeden Kenan, fazla oturduklarını düşündü.

"Dalgakırana yürüyelim mi?"

Çiçekçileri, iskele parkını, kitap kulübü standlarını, karakolu konuşmadan geçtiler. Dalgakıranın ucundan döndüklerinde de sessizdiler. İkisi de kendi iç sularının derinliklerine atmıştı ağını. İkisi de bekliyordu. İkisi de diğerine inat, "daha derine daha derine" parolasına kaptırmış kendini. Kulakları uğuldayan Rana, iç denizinin en dibinde olduğunu düşündü. İçinde, git gide artan bir dalgalanma başlamıştı. İç deniz, yükselecek yükselecek ve taşacaktı. Oysa, yeni bir fırtına istemiyor.

Sessizliği Kenan bozdu.

"Seni gerçekten sevdiğime inanabilseydin..."

Boşuna nefes tüketmemesi gerektiğini anımsamış gibi sustu. Buluşmayı, kısacık tutmak için bir an önce noktalamaktan başka şey düşünmemeliydi. Karakolu tekrar geride bıraktıktan birkaç adım sonra, ansızın durdu Rana.

"Sen de bütün içtenliğinle, 'güzel değilsin ama seni seviyorum' diyebilseydin..."

Gözlerini kocaman açan Kenan, devamını bekliyor. Rana'nın, birlikte yaşıyorken sık sık tekrarladıklarını anımsadı: "Güzel değilim. Bana güzel olduğumu söyleme. İkiyüzlülük bu. Yalan bu! Hepiniz böylesiniz işte... Bir keresinde de La Bruyere'nın söylediklerine aynen katıldığını söylemiş, nereden ezberlemişse onun ilginç bir cümlesini tekrarlamıştı: "Ancak çirkin kadınlardır ki çılgınca sevilebilir."

Kenan, hala devamını bekliyor. Rana, onu gözbebeklerinden yakaladı. Gözlerinde bir çığlığa mı katıldı, hıçkırığa mı tutuldu, ağlamaya ramak mı kaldı?.. Kenan ne olacağını kestiremiyor.

"Sen var ya... sen, 17. yüzyılda yaşamış bir Compte de Rouci kadar olmadığını kabul etmelisin. Onun nişanlısına yazdığı gibi, 'pek çirkinsiniz ya, gene de sizi delice sevmekten kendimi alamıyorum' diyemedin sen. Hep aynı hikayeyi uydurdun durdun. Güzel olan sevilir, beni sevdiğine göre, güzel olduğuma hem kendini hem de beni inandırman gerekiyordu. Kabuğumu parlatıp durman, biraz daha gözalıcı, yumuşacık tanımlaman, bende bir fark yaratmadı, yaratamazdı canım. Önce dürüst olmalıydın. Gerisi kolay."

Kenan her "dünya güzeli sevgilim" dediğinde, Rana çileden çıkmıştı. "İçimden geliyor söylüyorum" yollu açıklamalar, Rana'nın tepkisini önlemezdi hiçbir zaman. Çünkü, kendisiyle dalga geçtiğini de düşünürdü.

Rana'nın niyeti, geçmişe fazla dalmadan, birkaç saatini Kenan'la paylaşmaktı. Ancak yine sınır koymayı başaramamışlardı.

Sağındaki küçük boşluğa, şişman bir yolcu oturdu Kenan'ın. Yemekten yeni kalkmış olacak ki geğirmeleri, hala zincirleme gidiyor. Koltuğa daha rahat yerleşebilmek için, iki yanındakilerin biraz daha aralanmalarını beklivor olsa gerek. Çünkü geğirmelerine bir de gerinme eklenmişti. Kenan, yine karşıtlık oluşturma oyununa sığındı. Dişlerini daha az sıkarak ya da patlamadan, ortamı çekilebilir kılmaya çalışacak. Şişman adamı lanetlediği oranda, karşısındaki bayanı yüceltiyor. Her zaman, güzelliği veri almak gerekmediği doğruydu. Örneğin, karşısındaki bayanın gençliği vardı. Bir çeşit denkleştirme oyunu da de-

nilebilir. Övgü ve sövgüleri denkleştirme! Taraflar buna müsait olmasa da.. oyun kurucu, ihtiyacını esas alan bir keyfilikle hareket eder.

Bu kadar yoğun duygular yaşadığı, bir başka vapur yolculuğu anımsamıyor. Bunda Rana'yla buruk ve kırgın ayrılmalarının payı büyüktü. Karşısındaki bayanın yerine, Rana'yı getirtip oturttu. Keyfilik bu ya, gözlerini kısarak baktığında, genç bayan Rana'nın ta kendisi oldu. Gözleri parıl parıl, tıpkı Rana'nınkiler gibi yağmur ışıltılı. Birden, bir göz kısmalık ömür biçiyor Rana'ya. Sonra, göz kapaklarını salıyor; Rana ölmüştü. Oyunu bırakıp kalkıyor. İçinden, geğirmeleri bitmek nedir bilmeyen şişman yolcuya lanetler okuyarak, açık koridora çıkıyor

Kenan, Nurdem'den aldığı son mektubu Esra'ya uzattı. Yatılıdaki durumun parlak olmadığını, daha fazla ilgili olmak gerektiğini söyledi. O susunca, Esra mektubu sessizce okumaya başladı.

Sevgili Kenan,

Eskisi kadar olmasa bile, ikinci yılın birkaç hafta öncesinde de henüz yalnızdım. Ancak bir sabah mahşere uyanacağım gibi, tuhaf, korkutucu bir duygu vardı içimde. Birileriyle kümeleşeceğiz, boş etrafım dolacak, ama birileri de bizi ağır ağır yiyip bitirecek.

Bütün bunlar, uydurma gelecektir sana. Bende de sadece korku olarak, sezgi düzeyinde hepsi.

Bana öyle geliyor ki ilk yıl, herkes için bir hazırlık yılı olmuş. Daha doğrusu idare için. Çünkü kendimin de içinde bulunduğu hiçbir hazırlık bilmiyorum. Sonuçta, ekilenin ikinci yıl biçileceğinin durağanlığıymış geride kalan. Hesaplar, oldukça muhtelif ve yeni düzenlemelerin zemini olarak gizli tutulmuş.

Sevgili Kenan;

Bir bilsen, -bilseydik- zehirli tohumlar kimlerin zararına, nasıl da masumane bir görüntüyle serpilip gelişmekteymiş.

Biz öğrenciler, sıradanlaşmış yaşamımızın dinginliğiyle, dipten gelen dalgaya aşırı ölçüde kayıtsızdık. Oysa geç farketme, ayakta durabilme güçlüğüyle ters orantılı işleyerek, bedelini olağanüstü acılarla ka-

rabilecek.

Nasıl da farkedemedik!

Bu ilerde hangimiz ya da kimler tarafından söylenecekse söylensin, o ünlü geç kalınanın eseri, bir çaresizlik ünlemesi olmaya aday.

Hem de hiçbirimiz!

Düşleminle katkıda bulunmak -ben istesem de istemesem de- serbest; şöyle bir mantık kuralım: Bir olay yaşanır. Ardından olayın kahramanları, ister dışardan ister yukardan deyin, sonuçta, yaşadıklarına farklı açılardan bakma olanağına kavuşur. Yaşayanlar eksiklerini ve yanlışlarını gördükçe apışır kalır, bunu nasıl başardıklarına akıl erdiremez.

Sence hayıflanma nedir? Ne olmadığı konusunda fikrimi belirtebilirim. Yaşanan bir olayda, güçsüzlüğün somutluk kazanmış olmasına verilecek tasdikname değildir. Çünkü hayıflanma, güçsüzlüğün uzaklaştırılmasını içermiyor. Çaresizliğin dışa vurumu olarak kalıyor.

Nasıl da farkedemedik. Hem de hiçbirimiz!

İkinci yılın ilk yarısının sonlarına gelip dayandığımız şu günlerde, okuldaki durum aşağı yukarı böyle. İyi tarafı şu ki, bir yerde sorun sürekliyse, farkına varamama da süresiz olmuyor. Er ya da geç, su akar yolunu bulur hesabı.

Son birkaç haftadır, aynı odadaki bir grup öğrenci, önce grup atmosferini, ilk günler biraz da farkında olmadan, kısa zamanda ve hayret içinde farketmeye başladık.

"Bu raslantı olamaz! Bu kadar yandaş idareci ve öğretmen aynı okulda.

"Hepsi de geçmişte birbirini tanıyor.

"Yok okul arkadaşı, yok semtdaşı..."

Giderek gözle görülür bir canlılığa ulaşan günlük sohbetlerin lafaralarında, yeni yeni farkedişler, grup içi iletişimin nakışı olmakta. Ya da bir anda biri tarafından farkedilen, gruptan en yakındaki bir başkasının kulağına fısıldanarak, ortak kanı olmaya doğru hızla ev-

rilivermekte. Bu belirlemeler üzerinden, ikinci yılın ikinci döneminin birkaç haftalık panoramasına dair ipuçları, birikmeye başladı bile. Bir çok şeyi, o kadar kolayca öngörür olduk ki, kendimiz için kaygı duymaya bile başladık.

Bir de senin gül hatırın için, dönüp tekrar soruyorum Kenan: İlk yıl neden farkedilmedi bunlar?

İdare, tohumları bir çomak ucunda, eşelediği çukurlara bırakmakla yetinmişti.. görünürde hiçbir faaliyet yoktu.. yıl, ekim yılıydı.. hasat, sonraki -yani bu- yıl kaldırılacaktı...

Biraz bundan. Ya gerisi?

Sevk gelen son sınıf öğrencilerini, geldikleri okuldaki alışkanlıklarından koparmak zordu. İdare, ikinci yıl onlardan kurtulmuş olacaktı. Ayrıca onlar, gerçeği perdeleyecek birer vitrindi de. Tayin edildikleri her yere, okul idaresinin "çağdaş" imajını taşıyacaklar. Düşün, Babaeski'den Sarıkamış'a, gerçeği arkasına alan uçsuz bucaksız bir vitrin!.. vs. vs. denilebilir

Gerçeği görmeniz için, sizleri mağazadan içeri buyur ediyoruz. Çekinmek hakkınızsa, girmek görevinizdir. Herkesi, birileri getirip bıraktı ve gitti. Doğru, yeterli olan bu sanıldı. Yanıldıklarını görecekler.

Biz İstanbul'da oturup ev iznine çıkabilenler, önce kendi yakınlarımızı, dostlarımızı haberdar etmeye karar verdik. Ben dilekçemi sana yazmayı düşünüyorum.

Sinirlerin bozulacak, yüreğin daralacak, ama inan, ilerisi için çok hayırlı olacak ve ...

Esra, devamını okumadan mektubu masaya bıraktı. Nurdem için, ilk akla gelen olmaktan çıkmak dokunmuştu. Onu, bugüne kadar hiç yaşanmamış bir biçimde yalnız bırakması, ürünlerini vermeye başlamıştı demek. Nedim çıkalı, gözleri başkalarını görmez olmuştu. İşi bırakmayı bile düşünmekteydi. Onu durduran, benzer bir fabrikada yeniden işe alınma zorluğuydu.

Yeni bir ayrılığı, kesinlikle yaşamak istemediğinden emindi. Nurdem'in bunu anlayamayacağını düşünüyor. Kendisinin onu

anlama isteği ise yarımdı.

"Ev izni ne zaman?"

Esra, bu sorunun kesin yanıtını bilmiyordu.

"Bilemiyorum. Son ev izininde, bir arkadaşına gitmiş. Yani eve gelmeyebilir."

Kenan, okula telefon edip öğrenmesini söyleyecekti ki vazgeçti. Safiye'ye aratıp, öğrenmeyi deneyecekti.

Kenan, Safiye ile birlikte çıkacaktı. Ona da bir merhaba deyip, SİGAP basın merkezinden ayrıldı Esra. Sultanahmet otobüs durağına kadar yürüdü. Durakta, bir süre kararsız kaldı. Atlayıp gitse miydi okula? Gözü kesmedi.

VII

BÜTÜN ŞİFRELERİ UNUTMUŞ

İç dünyamın kapılarını araladığımda, nasıl açabileceğim konusunda en ufak bir bilgiye sahip olmadığımı anladığım ikinci kapılarla karşılaştığımda, apışıp kaldım. İç dünyama dalmanın bütün şifrelerini unutmuştum. Dış dünyamın, gündelik hengamesine rehin düşmüş olabileceğim fikri, iç fırtınalar koparma isteğimi kışkırttı. Yalnız kendimin bildiği iç dünyama eski dalışlarımı anımsamaya çalışıyorum. Kendi damarlarıma şırıngalanan mikrobik bir gemi olarak, kendi uzak kızıl denizlerimde yolaldığım eski düşlere uzanabilsem; bir pıhtı şöleni gibi duran beyinciğimin kıvrımlarına, ıslık çalan ince bağırsaklara, idrar yollarıma doğru halay çeken artık karmaşasına yine uzanabilsem! Garip bir duygu; hepsi çok uzaklarda kalmış, tekrarı imkansız düşlere, gözlerimi kısarak bakakalmanın acısı. İnanamıyorum; yeryüzünde barikat olabilecek ne varsa, iç dünyam ile arama yığılmış. İçime, hiçbir ışık sızmıyor.

Bir ıslık sesi duyuyorum. Bağırsaklarımda bir gıdıklanma hissettim, kafatasım hafifçe zonkladı. İnanamayacaktım ki ıslık sesini tekrar duydum. Çağrıyı duyduğuma göre, şifreleri de anımsayacaktım; sevincimden gözlerimi faltaşı gibi açtım, çevreme bakınmadan edemeyince, düşüm bozuldu. Kendimin de o büyük barikatın bir parçası olduğumu farkettim. Gözlerimi yumdum, uyumaya çalışmalıydım öncelikle. Islığı tekrar ve çok net olarak duyuyorum, hemen ardından uzun bir tıslama, sonra da inlemeye benzeyen bir ses! Yatağımdan fırladım, üst kattaki Emel'e dikkat kesilip, her şeyi tekrar tekrar izledim. Tombul, sivilceli, kırmızı bir yüz; inip

kalkan burun delikleri, titreşen etli dudaklar, özenle alınmış kaşlar... Islık, inleme sesleri, üzgün bir rüyadayaşarın iç dünyasının acılı ağıdı gibi uzayıp gidiyor. Daha fazla izlemeyip, bir uykubilmezin iç dünyasından ayrı kalmanın hüznü gibi, tekrar yatağıma aktım.

Yatağımda değildim. Şekilsiz çakıl taşlarıyla kaplı bir nehir yatağına yuvarlanmıştım. Deli akışlı suların üzerinden damarlarına dönmek de hayal oldu. Nehirin, eski yatağına dönmeye umut bağlamak, koca bir çaresizlik olarak ruhumu sıkıyor. Barikatı, iç dünyamın sarp, delikli kayalıklarına saymak da çözüm olamıyor. Kendimi, nehir yatağından açık alanlara taşıdım; yemyeşil çayırlar, koyaklara sığınmış fundalıklar, kel tepeler... Hiçbirinin yararı yok. Bir gelincik tarlasında uyuyor olmak, ancak bu kadar sahte ve sevimsiz bulunabilir. Sihiri bozulmayan, bir tek sarı papatya olmalıydı. Henüz hayalimde belirmiş değildi ve bir süre onun ardına düşmek, işe yarayabilirdi. Belki bir papatyabozumu tedirginliği ve korkunçluğu, beni uykunun kollarına savurabilirdi.

Yemyeşil bir tırtıl, tüy kaplı açmamış gelincik tomurcuğuna dadanmış; kahverengi karnından zehir sıringalıyor, kadife katmerleri erken açtırmaya çabalıyordu. Erken açtırdığı gelinciği, pul pul kemirecek, kurutacaktı. Tomurcuk, hızlandırılmak istenen gelişimine karşı koymak zorunda. Bütün idareciler, tek tek gözlerimin önüne birer tırtıl kılığında geldi, hizaya durdu. Oyuna gelip, erken açıldığımızı düşündüm. Kendimi de karşıma alıp, uzun uzun süzdüm; güven veren bir tarafımı bulamadım. Üzerime çöken sıkıntının basıncıyla, bir saçağa konup, sığırcık ürkekliğine büründüm.

Uzun boylu, sarı saçlı, güzellik timsali kızın başında bulunduğu bir öğrenci topluluğu çevremi sardı. Üzerinde gülkurusu hırkası olan kız, en öne çıktı; güzel sayılmazsa da çirkin de değil. Güzel sarışın kızın, topluluğun vitrini olduğu ve gerçek elebaşının, gülkurusu hırkalı kız olduğu sonucunu çıkardım bundan. Gülkurusu hırkalı kız, bana uzaktan ve uzunca baktı. O tanıdık ıslık sesi, yine kulaklarımı tırmaladı ve ardından yine o acılı inleme! Gözlerimi açtım,

çevremde kimsecikler yoktu; inanamadım, birkaç kez yumup yumup açtım ve yorgunluktan kırılana kadar, bu göz cimnastiğini sürdürmek istedim. Emel ıslık çalıyor, üflüyor, acı acı inliyordu. Gözkapaklarım yoruldu, ama bu yorgunluk zerre kadar uyku tanımıyordu. Gidip biraz da tuvalette oyalanmak geldi aklıma. Kendiliğinden inen gözkapaklarıma, bir kez daha umut bağlamamış olsaydım, çoktan ayaklanmıştım. Evde, bana ait odada yer minderine bağdaş kurmuş ve bacaklarına bir kedi yavrusu yatmıştı. Bu güzellikte bir kedimiz olduğunu anımsayamadım; bembeyaz, süt gibi ve gözleri ışıl ışıl. Avucuma aldığım kıpır kıpır kuyruğa hayran kaldım. Kıkır kıkır güldürecek kadar gıdıklayıcı, insanın içini ısıtacak kadar yumuşacıktı. Son haftalarda öğrenciler arası ilişkilerde revaçta olan hoyratlıklar girdi araya ve o gülkurusu hırkalı kız yine karşımdaydı ki, fırlayarak yatağımda doğruldum. Çığlık atsam rahatlayacak, sesli ağlasam boşalacak, kıracak bir şeyler bulsam ve birilerini yumruklasam uyuyacaktım.

Aynalara göz kaydırmadan tuvalete girdim. Kabinde, çişimi yapar gibi çömeldim, içimden yirmiye kadar sayıp kalktım. Bu hesabı ilginç bulup, ortalama kaç sayıda işediğimi öğrenmek için kasıklarımı zorladım ama, yararı olmadı. Hemen vazgeçmeyip, mesanemi ovmaya başladım; böbreklerimi, bir ineğin iki memesine yapışmış gibi sağmaya çalıştığımı düşledim. Uykum sır olmuş, öfkem burnumda ve yapacak hiçbir şey gelmiyordu aklıma. Kendime sövüp sayarak çıktım kabinden. Aynalara takılmadan, ellerimi suyun altına tuttum. Lavabonun boş duran sabunluğunda, et renginde, iğrenç bir böcek ilişti gözüme. Ellerimi suyun altından çekip, kıpırdamadan onu izlemeye koyuldum. Baktıkça iğrendim, iğrendikçe dikkat kesildim. Et rengi böcek, sabun yerinin yükseltilerini birkaç kez fırdolayı döndü ve lavabonun dışına yöneldi. Onu kaçırmamalıydım, birkaç adımla, kapının arkasında, ol bildik yerde duran çöp bidonunun önündeyim. Buruşturulup atılmış bir kağıt mendil seçtim. İğrenç böcek, sabunluğun çıkıntılarına geri dönmüştü. Önce onu tedirgin etmeye çalışıyorum ve kaçtıkça kovalıyorum. Lavabonun deliklerine yönelir yönelmez, kağıt mendili üstüne

sıkıca bastırdım. Bu eylemim için kullandığım güçteki aşırılık, esrarını çözemediğim bir korku bıraktı içime. Mendili kaldırıp aynaya tuttum ve kurbanımdan geriye kalanları oradan izledim; siyahımsı bir leke, zor seçilebilen bir kırmızılık vs... Birden, "asıl sorun şimdi başlıyor" diye mırıldandım. Kendi yüz ifademi görmek için can atıyor, ama öte yandan, bunu göze alamıyorum. Kazasız belasız, gözlerimi aynadan çekebilecek miydim?

İğrenç böceği ezmekle, kendimde bir iğrençlik yarattığım düşüncesi, beni çileden çıkarmışken, artık uyumayı düşünemezdim. Emel, hala ıslık çalıyor, üflüyor, acı acı inliyordu. İlk kez onu, uykusuzluğumun sebepleri arasında düşündüm ve kendimin, ancak bir böceği yokedebileceğine takılmak istemedim. Sonra, kendimi de düşünmem gerektiğine karar verip, yatağımdan çıktım. Tombul, sivilceli, kırmızı yüze kısacık baktım, omuzundan kavrayıp hafifçe sarstım sonra. Kulağına doğru eğilip mırıldanıyorum:

"Emel, yan dön çok horluyorsun. Hadi yan dön."

Emel uyanmadan ranzayı gıcırdatarak yan döndü; ıslık kesildi, üfleme son buldu. İnleme, önce daha alçak perdeden sürdü ve ben yatağıma yerleştiğimde duyulmaz oldu.

Birkaç hafta sonu, ikimiz sözümüzü bir edip uzak semtlere gittik. Emel, okulun "havayi tip"ler listesinde ön sıralardaydı. Onu "sermayesi zıpırlık" biri olarak tanımlamaktan büyük zevk alıyorum. Alımlı, güzel olmadığı doğruydu ama, derslere yormasa da çok akıllı bir kızdı. Çarşı izinlerindeki bahisli taşkınlıklarını çok dinlemiştim. Birkaç kez, onu artık iyi tanıdığım sonucuna varmakla yanıldığımı görünce, Emel'i tanımanın olanaksızlığına inanır oldum. Alışkanlıkları bile gündelikti.

Bindiği otobüsün içine loş, kırmızı bir ışık yayılmıştı. Kırmızı yüzlü yorgun erkekler, bezgin ve yine kırmızı yüzlü kadınlar... Oturacak yer bulabildiği, sonraki otobüse kalmadığı için kaygısız. Onu kaygılandıran şey, ayakta yolculuk değil, sarkıntılık edilebileceğiydi. Dikilenlerden orta yaşlı adamla göz göze kalınca, ona sormak istedi: "Neden sarkıntılık edersiniz ki?" Bunu yapamayacağını, üstelik sorusunun yanıtını da biliyordu. Bakışlarını dışarıya çevirdi. Kuyrukta hiçbir kısalma olmamıştı. Otobüse doluşanlardan daha fazlası gelip sıraya dizilmiş. Dün akşam, okuldan eve dönerken aldığı ama ilişemediği mizah dergisini çıkarıp, okumaya koyuldu.

Umduğundan kısa bir zamanda varılan Topkapı, her zamanki gibi bir panayır yeriydi; yüzlerce satıcı, otobüs, minibüs, şehir içi ve şehir dışı yolcuları, tüp lambalarla aydınlanan küçüklü büyüklü tezgah arabalar... Neler satılmıyordu ki; tavuklu pilav, kokoreç, çiğ köfte, her çeşit mevsimlik meyve, oyuncak, terlik, ayakkabı...

Koridor boşalana kadar yerinden kalkmamaya kararlı. Otobüsün dışındaki dünya, kendini film yönetmeni olarak düşlemesine neden oluyor. Eskiden, film düşlemesini eniştesiyle ne çok yaparlardı. Nurdem, hapislik sonrası Nedim'i aşırı derecede durulmuş, süzülmüş bulmaktaydı. Bu konuya takılmak istemiyor, düşünü hemen ve tek başına kuruyor. İlk işi, Topkapı'daki yığın yığın insanı, arabaları, tezgahları, hareketi, korkunç hızı görüntülemek olmalıydı. A'dan Z'ye, her hareketin filmini çeken bir yönetmen! Sabahtan akşama binlerce insan yüzü, haddi hesabı olmayan ağız dolusu

küfür, çarpışmalar, çelmeler, laf atmalar, kavgalar... Doğasız bırakılan büyük şehire aykırı, bir Anadolu minyatürüydü Topkapı.

Bilet satan iki çocuk kavgaya tutuştu. Kuyruktaki yaşlı kadına bilet satan yanık suratlı adam, yetişip müdahale ediyor. Her biri bir tarafa kaçıyor çocukların. Bakışları, kuyrukta sigara içmekte olan genç adama yaklaşan çingene kıza takılıyor bu kez. Kızın ağzındaki sigarayı gördü. Belli ki genç adamdan yakmasını isteyecek. İlginç bir gelişme oluyor; genç kibiriti çakamadan, arkasındaki orta yaşlı, tıknaz, kel adam çakmağını alevlendirdi. Gülümseyerek ona yaklaşan kız, sigarasını yakıp uzaklaşıyor.

Kalabalığın içinde, acelesiz ve dikkatli adımlarla yürüyor. Kimselere çarpmamak, çarpılmamak için pürdikkat. Kalekapı'yı geçip, soldaki büfeye yöneldi. Yıkık dökük surların üzerinden, gökyüzüne baktı. Hala maviyi arıyordu gözleri. Birazdan yıldızlarla yamalı kara bir libasa dönüşecek sonsuzluğun, şu anki rengini kestiremediğini farketti. İstanbul'u, beceriksiz ve hoyrat terzilerin elinde lime lime olmuş kumaşa benzetti.

İnce boylu bir kız önünden kırıta kırıta geçince, "Kenan" diye mırıldandı. Haki renk kadifeden şaşmayan Kenan, şu sıska ve kırıtık vücutla ortaklığını görmeliydi. Kenan'ın bu ilişkilendirmeye tepkisinin ne olabileceğini düşündü. O karşısındaymış gibi, "yap bakalım kritiğini" diyor içinden.

Hava kararda kararacak. Kenan'ın da kendisi gibi erken gelmesini diliyor. Geç saatteki buluşmalardan hep çekinirdi. Bu şehirde yalnızken kaygısız olmak hiç mi hiç mümkün görünmezdi ona. Kağıt mendil alması gerektiğini anımsadı.

"Bozuk paran yoksa ben vereyim."

"Ooo... geldin mi? Ne güzel!"

Nurdem avucundaki sarı yüzlükleri, büfecinin mendili bıraktığı mermerin üzerine, tek tek sayarak bıraktı.

"Ceplerim bozuk para dolu."

Kenan, gülümsemekle yetiniyor.

Kaleiçi'ndeki çay bahçesini ıssız bulup, Millet Caddesi'ne doğru indiler. Kenan'ın planında, daha önce de birkaç kez oturdukları Lale Çaybahçesi'ne gitmek vardı. Nurdem'in bu

konudaki görüşünü almayı gereksiz buluyor, çünkü, başka seçenekleri de yok. Nurdem, yanındakinin düşüncelerini okuyormuş gibi, sessizliği bozuyor.

"Yine o erkek erkeğe oturduğumuz yere mi?"

"Hiç bayan olmaması o gün bir raslantıydı."

Aynı raslantının bugün de yaşanmamasını diliyor Kenan.

İç duvar dibindeki küçük masalardan birine oturdular. İlk taramada, gözüne birkaç bayan ilişince, rahatlamıştı Kenan.

Nurdem, canını sıkan şeyleri kesik kesik anlatırken, dinleyicisinin tavrında aşırı bir ciddiyet sezdi. Sonra bu tavrı, soğuk bulmaya başladı. Az konuşması, bir kayıtsızlık havası veriyordu. Tersi bir görünüm sergilese de, Kenan'ın karşısındaki ve çevresindekilerle çok ilgili biri olduğunu en iyi o mu bilirdi? Ağırbaşlılık gibi, daha masumane adlandırmaları boşuna aradı Nurdem.

"Yatılı yaşam, bir başka cendere. Acısını ilk hissetmeye başladığım günden beri, hep sorguluyorum. Bir sorgulama hummasına tutuldum, boğulacakmışım gibi tedirginim hep. Her yanlış, yaşamın sonu gibi geliyor. Olmadığını görüyorsun. Ama sürekli yanlış yapma korkusu, insanı çıldırtıyor neredeyse..."

Susup, çayından birkaç yudum alıyor peşpeşe. Dinleniyor muydu? Bundan pek de emin değil.

"Dönüp bakıyorum, yaşamımın hiçbir dönemini, şöyle rahat, bütün kaygılardan azade bulamıyorum..."

"Öyle bir yaşam yok ki bulasın."

Ne söylediğinden çok, bir şey söylemiş olması ilgilendirdi Nurdem'i. Kenan'a haksızlık yaptığını düşündü. Nedense, bu konuşmanın zamanlamasını yanlış buluyor bir anda. Sorunlarının her aşamasında, hep açık ve ikili çözümlemelere yeltenmesi, isteği dışında noktalara kayamaz mıydı? Kaymıyor muydu?

Her şeye rağmen, konuşmaya başlamışken, söylediklerinin arkasını getirmeliydi.

"Bazen, kabuğuna çekilmekten zor alıkoyuyorum kendimi. Öyle bir yaşam yoksa, idare etmeye mi çalışmayız? Bu daha mı iyi olur? Aslında görüyorum, bir çok yaşıtım için

oluyor. Ama içimde kurt var benim. Duramıyorum."

"Bunda ne kötülük olabilir?"

"Orda, ağzıma bakanlar var elbet. Size gelince, çok birikimsiz olduğum çıkıyor meydana. Bir tutarsızlık kanalı açılıyor önümde. Her hareketime yansıyor. Olduğumdan güçsüz bulmaya başlıyorum kendimi. İki halde de yanlış insanlarla yürümekteyim gibime geliyor. Benim sorun yaptıklarımı, okul arkadaşlarımın çoğu yapmıyorken, siz o tür sorunları çoktan çözmüşsünüz ya da geçmişsiniz. Bilemiyorum...

Kenan, bütün olup bitenlerden dolayı panikleyecek hiçbir şeyin olmadığını, en iyi nasıl ifade edeceğini düşünüyor.

"Bir çok olağan şeyi, anormal olarak düşünüyorsun. Her şey sorun biçiminde çıkıyor karşına. Sorun yapıcı bir yanın var.

Nurdem, utanç duyduğu eski bir olayı anımsıyor. Konuşulanlarla pek bir ilgisini de bulmuş değil.

Şeftali yemek için, Esra ile komşu evin bahçesine dalmışlardı. Bahçe sahibi ihtiyar, çok ağır küfürlerle üzerlerine yürüyünce, onu taş yağmuruna tutmuşlardı. Nurdem'in attığı taşlardan biri, ihtiyarın ak saçlarını kana bulayacaktı. Böylece hayatlarının ilk karakolluk olayını yaşadılar. Karşılarında, elleri belinde, kapıya yaslanmış "kurbağa yüzlü" bir bekçi duruyor. Alaycı, aşağılayıcı bir ifadeyle süzüyordu onları.

"Sen" diyor, o çok önemsenen resmiyetten eser yoktu. Saygınlığa layık görülmemişlerdi. Gürlüyor bekçi: "Babadan, dededen büyük ata var mı?" İfadelerini alan polis geliyor: "Hadi gidin bakalım veletler."

Nurdem, uzun uzun Kenan'ı süzüyor. Denize atlamasına biraz da o neden olmuştu. İyi yüzemeyişi, kollarındaki yorgunluk, pek umurunda değil şimdi. Her şeyin bir kolayını bulmuş gibi. Onu özlemişti. Karşısındakinin hiç de kızılacak biri olmadığına karar verdi. Her sorusuna karşılık olabilecek tek bir yanıt koparmaya çalıştığı, bir yarı umsamaz düşledi.

Öyle biri yoktu ki.

Bütün öğrenciler, derste olmuş olsun ya da gecenin bir yarısı, herkes yataklarında... Bir yatılı okulun en suskun anı bile, dışardan bakıldığında sanıldığı gibi hiç de durgun değildir. Ufak tefek, ama bir yerlerde bir şeyler mutlaka oluyordur. Çıplak gözle bakıldığında, biri yanıp biri sönen sayısızca yıldızın gömüldüğü koyu karanlık altında, hep bir hareket vardır. Her hareket, herkesi mutlu kılmaz. Kimi için felaket eylemi, kimi için başarı dönemi. Bir bakıyorsunuz, alt sınıflardan bir küçük, üst sınıflardan bir "abla"nın saldırısına uğruyor. Bir çoğunun neşesi kaçıyor. Gün oluyor, koca koca "ablalar" boylarına poslarına bakmadan, yatakhane koridorunda "birdir bir" oynuyor. Bu onları, küçüklerin gözünde, hoş kılabiliyor. Hatta kimi durup izler, kahkahadan kırılır gider.

Zıtlıklar, çeşitliliklerle oluşmuş bir hemcinsler deryası! Uyum sağlamak kolay değil. Hatta kimi durumlarda gereksiz de. Ancak bir şartla; her farklı duran kişide ya da tarafta, öbürüne karşı hoşgörü varsa. Kıyamet, hoşgörüdeki tıkanıklıkta birikiyor. Yatılıda tıkaçlar, elbette idarenin elindedir.

Teneffüsler, en renkli, en canlı, en yoğun anlardır. Biri ötekini kovalar, biri topa koşarken düşer, kimi önceki dersin sözlüsünde artı alanı kıskanır, kimi bir başkasının kendinde bulamadığı güzelliğine iç çeker. Bazısının keskin dili var, bazısının ağır eli, bazısının sirke suratı... Bütün bu karmaşa içinde payını almadan yaşamak sözkonusu olamaz. Herkes kendi ahvalince ve bir yerinden katılır bu hengameye. Doğrusu ya, bizim için şimdilik yaşam bu.

"O kitap, okul bahçesinde öyle avare avare dolaşılarak okunmaz! Bunu nasıl düşünemedin?"

Birgül, yanına varır varmaz köpürmem üzerine susakaldı. İkinci teneffüste, elindeki kitapla Müdür Bey'e yakalanmıştı. Bu ne idari, ne de yasal bir suçtu. Ama Birgül'ün mimleneceği, hatta teşhir edileceği kesindi. Bütün teneffüslerde, Birgül'ün idareye çağrılmasını bekler olduk. Henüz ses seda yok.

Bir grup arkadaş, kafa kafaya verip ne yapacağımızı konuştuk. Dışardan getirilen tüm kitaplar, diğer öğrencilerden bile sakınılarak okunacak artık. İçimizden birinin bizi zor durumda bırakan bu hatayı yapmasını hazmetmek kolay olmamakta. Gruptan herkes, fırsatını buldukça Birgül'ü eleştirip duruyor.

O gün, başka bir gelişme yaşanmadı. Ertesi gün Birgül değil ama, gruptan Mine, müdüriyete çağırıldı.

"Birgül Kürt. Bir bölücü! Biz biliyoruz, okul duvarlarını yazanlardan biri o. Şu okuduğu kitaba bak. Allahsız!.. Bu bardağı taşıran son damladır. Tezkeresini yazıyorum..."

Mine, Müdür Bey'in karşısında put gibi ve şaşkın. Neden onu çağırmıştı, anlamış değil. Her şey birden bire olmuştu.

"Seni severim Mine. Neden onlarla arkadaşlık ediyorsun?"

Mine, tek sözcük bile konuşmadı. Hem ne söyleyeceğini bilemiyor, hem de biliyordu ki ne söylese, bir yolu bulunup kendisine karşı kullanılacaktı. Müdür Bey, bu konuda çok başarılıydı. Tam bir kıstırma uzmanıydı o. Aynı zamanda öğrenci sarrafı. Artık bu özelliklerinin farkındayız.

Mine, Müdür Bey'in karşısında ağzını açmamıştı ama, onun söylediklerini bize ayrıntılarıyla aktardı. Bir iki noktada, yorum da yaptı. Yazılacağı söylenen tezkerenin ne olabileceği, uzun uzun konuşuldu. Okuldan uzaklaştırma ya da sürgün için, yeterli gerekçe bulunamıyacağı sonucuna varıyoruz.

"Gözümüzü korkutmak istiyorlar. Duvar yazısıyla da bir ilgimiz olmadığına göre, gerekçe bulamazlar" diyorum.

Mine'deki tedirginlik, önce moralimizi bozar gibi oldu. Uzun konuşmamızın sonunda, kimi korkular törpülenmiş,

umutlar büyümüştü yine.

İdareden beklenirken, olayla ilgili ilk kıpırdama öğrenciler arasında baş gösterdi. Birgül, çok değil bir sonraki akşam yemeği için sıradayken, "ablalar"dan Müjgan oturduğu yerden laf attı:

"Pis kıro, o yemeği haketmiyorsun!"

Beklenmedik saldırı karşısında, afallamıştı Birgül. Ne söyleyebilir ya da ne yapabilir kestirememişti. Müjgan'ın geçmişte kalan dengesizliklerine tanıklığı, gözünü iyiden korkutmuş olacak. Her şeye rağmen, kendini tutamadı.

"Sen nesin! Pis bir bunak."

Müjgan, önce elindeki kaşığı, sonra masadaki su bardağını, Birgül'ü nişanlayarak fırlattı. Kaşığın suratına gelmesiyle panikleyen Birgül, bardaktan kurtarmıştı. Ama toparlanmaya fırsat bulamadan, Müjgan'ın tokatlarına maruz kaldı. Birgül'ü ağzı, burnu kan içinde, kendini kaybetmiş Müjgan'ın elinden zor alabilmiştik.

"Ablalar", Müjgan'ı çekip masalarına geri götürmüştü. Biz dört-beş arkadaş, Birgül'ü aramıza alıp, yemekhaneyi terkettik. Yüzünü gözünü yıkattıktan sonra, Birgül'ün idareye başvurmasını doğru bulduk.

Birgül, Müdür Bey'in odasından hüngür hüngür ağlayarak çıkacaktı. Sınıfa varılana kadar hıçkırıkları kesilmedi. Kimse yolda bir şey sormadı. Hepimiz büyük bir merakla, Müdür Bey'in ne dediğini, ne yaptığını söylemesini bekliyorduk. Hıçkırıkları aralayarak, yarım yamalak konuşmaya başlıyor nihayet.

"... 'sen kışkırttın. Dinsiz kitaplarla hava atıyordun. Olayı büyütme, ben onunla konuşurum' dedi."

Sınıfta bir kargaşa başladı. Herkes tepkisini, ne yapılması gerektiğini, bir başkasını dinlemeden adeta ortaya söylüyor. Mine, buna daha fazla dayanamayıp patladı.

"Susuuunn!"

Gürültü kesildi.

"Sınıftayız arkadaşlar. Rahatsız olanlar vardır."

Kendimizi kaybedişimizin farkına varıyoruz. Daha sonra konuşmak üzere, tartışmayı bıraktık.

Hepimizi sınıfta susturan Mine, daha sonra biraraya ge-

lindiğinde, ilk öneri getiren oldu.

"Bence, hep beraber gidip arkadaşımızı savunalım. Müdür Bey'den sonuç alamazsak, daha yüksek ilgililere başvuralım."

Öneri, Birgül dışında hepimizden destek gördü.

"Bir daha Müdür Bey'in karşısına çıkmam! Benim adıma kimse de çıkmasın."

Onu korkaklıkla itham edip, paylamayı düşünüyorum. Ani bir kararla vazgeçtim. Odadakilerin çoğu dışarı çıktı. Birgül'ün yanında, birkaç teselli edici kalmıştı.

Grubumuzun mücadeleci kızlarından sayılan Birgül, kaygılandırıcı bir suskunluğa büründü. Artık bizimle pek ilgili görünmüyor. Ayla'dan sonra, Birgül'ün bu durumu, bir huzursuzluk dalgası olarak içimizde yayılıyor. Hepimizin aklı fikri, bu iki arkadaşımızın ne zaman eski hallerine döneceklerinde.

Akşam yemeğine inerken, ağır adımlarla yalnızlaşıp, koluna girdiğim Birgül'ü konuşturma çabasına giriyorum.

"Ne olur bizden uzak durma. Seni böyle görmeye dayanamıyoruz. Canım, bir tersliktir oldu, dünyanın sonu değil ki. Böyle içine kapanamazsın. Hepimiz seni seviyoruz. Ne yapacağımızı şaşırdık."

Hiç konuşmuyor, sadece dinliyor. Uğradığı saldırıyı, her gözünün önüne getirdiğinde, tekrar yaşayacakmış tedirginliğiyle olacak, yemekhaneye inmekte bile terüddütlü. Bir başkası, bir başka bahaneyle yine saldırabilirdi. Birgül korku içinde, ben tetikte yemekhaneye giriyoruz.

İdarenin, Birgül'e bir ceza uygulayıp uygulamayacağı, uygularsa nasıl bir ceza uygulayacağıyla ilgili yorumlar, artık kabak tadı vermeye başlamışken, kesin olmayan duyum ortalığı karıştırdı. Müdür Bey o sözcüğü, "gerekirse" dedikten sonra mı kaçırmıştı ağzından? Yoksa, Emel'in her zaman hiç şaşmadan küçümseyici bir edayla adını telaffuz etmekten büyük zevk aldığı Tülay, o sözcüğü kendisi mi katmıştı, kulak misafiri olduğunu söylediği konuşmaya?..

Bütün varsayımlar, bütün soruların muhtemel yanıtları, ortak bir sonuca çıkıyor; şaşırtıcı gelişmeler eşikteydi.

Dakikalardır düş kuruyorum. Kurduğum düşün kötü sona yöneldiğini anlar anlamaz, hemen o ankini yarıda kesip, bir başka düşe sıçrayıp duruyorum. Son sıçradığım düşle korkuya kesildim. Pamuk gibi bulut, gözümde yalçın bir kayalık oldu. Birgül, pamuğun yumuşaklığına gömülmeyi umarken, kayalıklarda parçalandı.

Düş kovuculuğuna başlıyorum. Bakışlarımı önüme düşürüp kurguladıklarım, görüp anımsadığım en kötü rüyadan da korkunç. Bedenimi saran ürpertiyle, neredeyse zangır zangır titreyeceğim. Sakinleşmenin bir çaresini bulamazken ve onu unutmuşken, hesabımda yokken zil çalıyor. Öğretmen henüz çıkmış değil ama, sınıf gürültüye boğuldu.

Acelem yok. Oturduğum yerden, göz ucuyla Birgül'ü arıyorum. Biraz sonra, gelip önümden geçen arkadaşımı fazlasıyla rahat buldum. Hiçbir kötü beklentisi yok gibi. Pek mutlu değil ama, öyle mutsuz da görünmüyor. Öğle ye-

meğini tahmin ediyorum. Bunun etkisiyle olacak, istemeye istemeye kalktım. Yalnız, herkesin arkasından ağır ağır yürüyorum.

Yine kuru, bulgur pilavı! Akşama, nohut ve bulgur pilavı olurdu kesin. Bu üçünün adı bile duyulmak istenmiyor artık. Biz arkadaş çevresi olarak, Birgül olayında çıkışsız kaldığımızın rahatsızlığını atabilmiş değilken, birkaç gündür yemekleri boykot etmeyi konuşuyoruz. Arkadaşların çoğu, ayakları havada bir öneri diyor. Tartışma bitecek gibi görünmüyor.

Her zaman gölgesine sığındığımız çam ağacının altında, bu kez akşam yemeğinden önce, güneş ortalıktan sıvışmışken toplandık. Emel'in önerisi, sanıldığından da çabuk karara bağlanıyor. Sonraki gün cumartesi; çarşı iznine çıkanlar, birer kilo kuru fasulye ve bulgur alacak.

Pazartesi sabahı. Kahvaltıdan erken kalkıp, Mine ile derslik binasının giriş katındaki öğretmenler odasına seyirttik. Mine, tam kapının koluna uzanıyordu ki karşı tarafta kalan mescitten türbanlı bir öğrenci çıktı. Renk vermemeye çalışarak, hasta olduğumu, nöbetçi öğretmeni aradığımızı söylüyorum. Türbanlı öğrenci için kuşkulanacak hiçbir neden yoktu. O uzaklaştıktan sonra, yüreğimiz ağzımızda, öğretmenler odasına daldık. Fasulye ve bulgurun bir kısmını, öğretmenler yemeğe oturacakmış gibi avuç avuç masalara bırakıp, bir kısmını yere saçıp, savuştuk odadan.

Umduğumuzdan çok büyük bir gürültü koptu. Bizde korku, telaş, kaygılı bekleyiş had safhada. Müdür Bey, beklenen açıklamayı bir sonraki sabah merasiminde yapıyor:

"Yapanları biliyorum. Hafta sonuna kadar gelip özür dilesinler, affedeceğim. Yoksa, canlarına ot tıkarım..."

Blöfle karşı karşıya olduğumuzu düşündüm. Bu fikrimi yanımdaki Mine'ye fısıldamak geldi aklıma, duyulmasından korkup vazgeçtim.

Olay, kısa süre önce bizden uzaklaşanlar için de merak konusuydu. Bu merakları, onları tekrar bize yakınlaştırabilir miydi? Teneffüs aralarında, gidenlerle biz kalanlar arasındaki konuşmalar derinleştikçe, korkular büyümeye, yollarımız daha bir kesinlikte çatallaşmaya başladı. Önce sınıf

ve oda ikiye bölünmüştü. Kısa süre önce, "biz" diyebildiğim arkadaş çevresi de ayrılıklar yaşadı. Adımız, kendi aramızda "Yediler"e çıktı. Son olaya kadar "ben varım" diyenlerin sayısıydı bu. Son olaydan sonra, aramızdan birkaç kişi, gidip özür dilemenin doğru olacağını söylemekteydi. Ben, Mine ve Emel, Müdür Bey'in kesinlikle blöf yaptığını anlatmaya çalışıyorduk. Bizi kendi elimizle açığa çıkarttıktan sonra da çok acımasız davranacağından emindik.

En çok da Birgül'e kızıyorum. Hem en kararsız, hem çelişkili konuşmalarıyla kafaları karıştırıyor.

"Gitmek yanlış. Ama Müdür Bey'in bildiğinden kesinlikle eminim. Çünkü bence aramızda anten var.

Bu konuşmasının tek dinleyicisinin ben oluşuma sevinmek istemiştim. Ancak, sevinecek bir yan bulamayınca, avunmaya çalıştım. Çok iç karartıcı gelmişti Birgül'ün söyledikleri. Sanki, "zaten bana olan oldu, hiç fark etmez" havasındaydı. Üstünde durmamaya kararlıydım.

Haftalar geçti, ne failler olarak kendiliğimizden ortaya çıktık, ne de bulunduk. Bizden üç kişi daha koptu. Geride kalanın, son ortak tasarlama olacağına yemin billah ettiler. Dediklerine göre, arkadaşlığımız hep olacaktı ama, onlar uslu uslu yaşayıp giderek. "Bir daha yedi kedi mi? Asla!" Böylece "yedi kedi" rumuzumuz da tarih oldu.

Aramızdan çekilenlerle, "tarafsızlar"ın cephesi de renklenecek gibi. Oda içinde oda, grup içinde grup vardı artık. Her yeni olayda, tekrar tekrar paketlenecek gibi yaşam.

İkinci yılın ilk dönem sonu tatili, grup olarak hepimize iyi geldi. Onbeş gün okuldan uzak kalmanın eseri, bir dinlenmişlik, durulmuşluk var üstümüzde. Okul ortamı da ummadığımız bir sakinliğe bürünmüş durumda.

Yeni döneme en az iyimserlikle bakan Birgül oldu. Cezasının açıklanacağı günlerin iyiden yaklaştığına inanıyor. Bu arada Mine de, yeni kaosların hep bir dinginliği izlediğini söylediyse de, hiçbirimiz üzerinde durmadık. Ona bakılırsa, okulda gerginlik sessizce ve gizli yaşanmakta. Böylesi, bizim için daha belirsiz, daha tehlikeliymiş. Sahnelenecek yeni oyunların provası yapılıyormuş. Bizim ise, bir rehavete kapılıp esrikleştiğimiz, gün gibi açıkmış.

Ayla, hepimizi şaşırtarak birkaç gün önce, "aklı başında insanların marifeti işler yapacaksanız, beni de sayın" demez mi? Çuvaldızını, yine her zamanki gibi bana batırdı. Habire kolay senaryolar sıralıyormuşum. Üstelik, felaketi sezme hummasına kapılanlar gibi. Ondan başka da gruptan hiç kimse, bunu görmek istemiyormuş. Gerçeklerle arama perde çektiğim, oyun oynar gibi hareket ettiğim, bana sorulursa elbette doğru değil. Ama Ayla'nın söyledikleri en çok da Mine'yi etkilemiş gibi.

Karamsar tablolar çizmeyi bir kenara bırakmış gibi görünen, bu kez de bizi temkinli olmaya davet eden Ayla'ya, bana olan güveni sarsacak diye, içimden ateş püskürüyorum. Kızgınlığımı açığa vurmamak için, büyük bir çaba içindeyim. Mine, bu sabah, çok kötü günlerin bizi beklediğini, yapacağımız pek bir şeyin de olmadığını söyleyince, bütün kız-

günlığımla ona yüklendim.

"Ne yani, beni korkaklıkla mı suçluyorsun?"

Onu kırdığımı bile bile, kendimce zorlayıcı olmak adına, ona ağır ithamlar sıraladım.

Emel, gamsız görünümüyle ve böyle durumlarda en uzlaştırıcı olanımız.

"Bırakın şu 'suç kimde' oyununu.

Hepimiz, kanadı kırık sığırcıkların cıvıltısız karşılanan sabah mahzunluğuna bürünmüştük. Tam bir haftayı, suskunlukla geçirdik. En çok da Birgül'ün, sanki diline kilit vurulmuş. Dünün çılgın kızı, başına gelen olaydan sonra, felaket üretmede, Ayla'yla yarışmıştı adeta. Ayla'ya kulak asmamayı başarmıştık. Birgül'e, biraz da mağdur gözüyle baktığımızdan olsa gerek, aynı şeyi yapmak zor geliyor.

Emel ile hastanenin doğum servisinde görevliyiz. Suskunluğumu, birkaç gündür kafaya takmış, beni rahat bırakmıyor arkadaşım. Ne zaman boş kalsak, soru yağmuruna tutuyor. Kışkırtıcı olmak adına, sık sık azarlıyor bile.

"Biliyorum Nurdem. Sen de yoruldun. Oysa beni, daha çok eğlendirmeye başlamıştı olaylar.

Onunkisini, gamsızlık olarak düşünemiyorum pek. Belki, bir anlamda oyun oynar gibi yaşamak gibi bir şey. Ya da "bütün sermayesi zıpırlık" olmak falan.

Gözlerimin nemlendiğini, yüreğimin kabardığını hissediyorum. Bu da benim vazgeçilmez tepkim galiba. Her duyarlı halim, ağladı ağlayacakmış gibi olmaya eşitlenmiş.

Yıllar sonra, Emel'le tekrar ve tesadüfen karşılaşmışız da, yatılı günlerimizi yad edip, ben ağlıyormuşum. Sığındığımız bankın bulunduğu parkta oynayan çocukların çoğu ilgisiz. Birkaçı ise, ağladığım için dalga geçiyor.

"Belki haklısın Emelciğim. Yorulduk. En azından, son görüntülerimiz öyle. Ama yorgunluk hepimizde varsa, bu sadece karşımızdakilerin marifeti değil. Ayla, nicedir beni içten kemiriyordu. Birgül de şimdi ondan geri kalmıyor. Sanki, birkaç kişi dışında herkes halinden memnun. Hep böyle gidecek, daha ilerisi yok bunun sanılıyor. Ortalığı velveleye veren fitneleriz çoğu için.

"Hep bir şeyler yapmak, bilirsin, beni heyecanlandırıyor.

Kendi hesabıma senden şikayetçi değilim. Ama ben bile, bir şeyler yapmak, sende bir saplantı olmuş demekten kendimi alamıyacam."

Emel, bulunduğumuz hemşire odasının kapısını kapatıp çıkıyor. Bunu, kendimi sıkmadan, ağlayıp rahatlamam için yaptığını düşünüyorum. Yoğun bir perşembe nöbetinin bitmesine, sadece yedi dakika vardı. Bir anda, düşünecek zamanımızın bile kalmadığı korkusuna kapıldım nedense. Geçen zaman, bizi tehlikenin en büyüğünün eşiğine mi getirmekte. Mine'nin sözettiği fırtınayı çok yakında hissediyorum artık. Bugüne kadar yaptıklarımızdan fazlasının elimizden gelmeyeceği karşısında eziliyorum. Bu yeni korkunun, öncekilerden farklı olduğu açık. Farkı ise bir türlü bulamıyorum. Fırtınayı karşılamak zorunda olup olmadığımı soruyorum kendime; kaçmak geliyor aklıma. Peşpeşe gelen hıçkırıklar, apansız bir çığ gibi, gövdemi baştan ayağa sarsıyor. Katıla katıla ağlıyorum; sözcükler, hıçkırıklarımın arasından ve bir ölüm ilanı gibi döküldü.

"Bu işin sonu geliyor demek."

İçe kapanıklığımızı, iyi veya kötü ama bir olayın bozacağı, kesinleşmiş gibi. Saat, tamı tamına dokuzu on geçiyor, dersimiz bulaşıcı hastalıklar; difteriden başlanmıştı anlatılmaya. Sınıfın çoğu iyi hazırlanmış. Her kalkan, "kuş palazı" deyip hastalığın tanımını yapıyor, belirtilerini sıralıyor. Mine de çok iyi hazırlanan çoğunluğun içinde, tanığıyım. Gönüllü kalkıp anlatmaktan yana peydahlanan hevessizliğini yenebilmiş değil şu ana kadar. Dersin başından beri, içine girdiği çaba bir işe yaramıyor. Aklını çelen, gördüğünü söylediği o garip rüyadır kesin; hiç zaman kaçırmadan, bana anlatmıştı sabah. Şu anda, en olmadık ayrıntıları ve karmaşıklığıyla, rüyayı uyanık tekrar görüyor gibi. Ben de ona rüya gibi korkularımı anlatayım istiyorum. Teneffüse kadar bu isteğimden eser kalmayacağı korkutuyor beni. Öğretmen aralarda dolaşıp durmasa, şimdi başlayacağım fısıl fısıl anlatmaya.

Mine'nin rüyasını düşünüyorum. O rüyayı, o değil de ben görmüşüm. Kimseye de anlatamamışım henüz. Rüyayı, içimden tekrarlamaya başlıyorum ve aramızdaki sezginin

öyle güçlü olduğunu varsayıyorum ki, şu anda Mine'nin beni dinlediğine kolaylıkla inandırıyorum kendimi. Onun rüyasını, kendim görmüş gibi anlatıyorum: "Rüyamda seni gördüm. Tuhaftı. Seninle Sihir Cafe'ye gidiyoruz. Kapıdan içeri girdiğimizde, orası ev oluyor, ya da ev gibi cafe. 'Çok çöküntü' diyorsun. Üstelik bu ev Kenan'ın evi. Bana, siyah ayakkabı boyası verdin. Ayağımdakilerin rengi hardal oysa. Sana itiraz edemiyor, sürüyorum boyayı. Ayakkabılarım, çok çirkin bir hal aldı. Bir de bu arada..."

Sonrasını unutmuşum. Az önce, kafamın içinde yığın yığın ayrıntı vardı. İstediğimi, Mine görmüş gibi katabilirdim kendime tekrarladığım rüyaya. Birden unutuveriş, içime korku veriyor. Korku, bir yumru gibi derinlerden boğazıma doğru tırmanıyor, nefessiz kalıyorum. Tam çığlık atmaya karar verdiğim anda, gözlerimin önüne Birgül geldi. Boğazımdaki yumru kayboldu. Korku, yerini hüzne bırakmıştı. Gözlerim kararmaya başladı. Ağzımdaki acılığı yutmaya kalkınca, hıçkırığa yakalanıyorum.

"Gir bir bardak su iç kızım."

Tuvalete koştum. Üçüncü yudumda kesildi hıçkırığım. Kantine inip, muzlu süt aldım. Ağzımın acılığına dayanamıyacağımı çok iyi biliyorum. Boş kutuyu çöpe atmak için, tekrar tuvalete uğradım dönüşte. Aynalardaki görüntümden kurtulamıyorum. Daha yakından görmek için, lavabonun üzerinden eğilip, yüzümü inceledim. Gözlerimi kısarak, aynadaki görüntümü bulanıklaştırdım. Birgül ise perdesinin arkasında ve yüzündeki acı tebessümüyle Birgül duruyor.

Onu yatıştırmaya çalışırken, hemen içimden geçenleri söylemeliydim: Çok kötü. Off, gerçekten de çok kötü. Söyleyecek tek şey kalmadı yine. Ne çabuk uçuşuyor kafamdakiler!..

O cuma günü, evin iznine çıktım. Rahatsızlığımı bildirip, bir ders erken ayrılma izni almıştım. Bugün pazartesi, Birgül'ün gidişinin üçüncü günü. Gittiğinde görüşememiştik bile. Onun gidişinden çok, vedalaşamamamız kahrediyor beni.

Sürgün kararı, son derste iletilmiş. Mine, onun giderken defalarca dönüp el salladığını söylüyor. Ev iznine ben çık-

mıştım ya, bir an benim de dönmeyebileceğimi düşünmüş ve çok korkmuş. Bu, bütün hafta sonunu zehir etmiş arkadaşlarıma. Pazar akşamı dönüşüm, elbette birazcık da olsa rahatlattı onları. Ancak, Birgül'ün sürgününden sonra artık rahat olmak mümkün değildi.

Gözlerimi kan çanağı gibi görünce, hemen uzaklaşıyorum aynadan. Aynalarda felaket manzaraları üretmek alışkanlık yaptı. İhtiyaç duyuyorum buna. Sınıfa dönmek istemiyorum, ama başka çarem de yok. Zil çalalı birkaç dakika oldu. Öğretmen, yine benden önce girmiş olacak derse. Birgül'ün sürgün edilmesine tepki gösteremiyoruz. Bir avuç kadar bile değiliz. Herkes çok tuhaf. Yoksa, tuhaflık gidende mi? Bir avuç bile kalmayan bizde mi? Yüz kızartıcı bir suç işledi Birgül: Allahsız bir yazarın kitabını okumak! Öğrencilerin çoğunluğu da onun bu cezayı hakettiğini düşünüyor olmalı. Peki o kitabın yazarı, o profesör gerçekten Allahsız mıydı? Kitabı yüzünden, bir hemşire adayının sürgün edildiğini bilemezdi öyleyse. Allah inancı olmayanın, kerameti mi olur? Benim Allah'a inancım var ama, kerametim neden yok? Ne çok şey yapardım o zaman! Ne çok şey...

Mine'nin ve Emel'in soru dolu bakışları altında, geçip sırama oturuyorum. Geciktiğim için, öğretmenden özür dilememiştim. Bir ufuk, -sanki çok çok uzaklarda ve sahipsiz- bulanıklaştı. Gözlerim burdaki, önündeki hiçbir şeyi görmüyor. Bir kent hayali kurmak istiyorum. Birgül'ün yeni kenti. Aklıma gelen sadece şu oluyor: o kent, ormansız ve ihtiyar.

Yaşamakta olduğum, her anın hemen hemen her yanı saçma kalıyor. Hayretler doluşup, yüreğimi üşütüyor. Donuveriyor kanatlanmak hevesim. Böyle anlar, belki birer ara yaşam. Bir salon düşünüyorum: ışıksız ve izleyenler, salon karanlığında yokmuş gibi sessiz, gizli ve uzakta. O ölü izleyicinin içindeki, bir avuç bile olamayanların cürmü ne olabilir? Sahnede zorda olanın imdadına koşamazlar ki! Ben oyuncu olsam, her oyunumda bu ölü gibi izleyici kalmalara bedel bir küstahlık yaparım her defasında... Karanlık salonun, en ücra köşesinde düşlüyorum kendimi. Oyunu,

idare sahneliyormuş. Ben, Mine, Emel, Birgül, Ayla ve biraz da üst sınıftaki Elif, figüran olarak, hışma uğramışların rolündeyiz. O kitabı, hepimiz elimize alıp okul bahçesinde turlayarak okumalıydık. Bunu yalnızca Birgül yapınca, çekip aldılar aramızdan. Koluna bile yapışamadık.

Önümüzdeki sırada oturan Sevim'in, beyaz dizilerden defterine geçirdiği, herkese defalarca okuduğu birkaç paragrafa, kimbilir kaçıncı kez gözattığını farkediyorum. En uzunu, "Bir İlkbahar Sabahı" adlı kitaptan alınmaydı. Sevim, ne zaman bu alıntıları sesli okumaya kalksa, Emel, aynı adlı şarkıya başlar, bir çok kişinin katılımıyla bıkkınlık getiren okuma faslını bastırırdı.

Tahtanın önündeki Leyla, kurulmuş saat gibi, donuk bir sesle konuyu anlatıp yerine geçti. Emel, dişlerini sıkarak bana doğru fısıldıyor.

"Fazla dalma, daha cuma gününe var."

Söylediklerine, bir anlam veremiyorum. O devam ediyor.

"Artık cuma günleri, sürgün günü.

Gariptir, bizi de sürgün edebileceklerine en güçlü ihtimali Emel veriyor.

Saat üçü çeyrek geçiyor. Bütün ziyaretçilerin gitmiştir. Ziyaret edilmek ne güzel. Ne çok insan varmış seni seven! Ben de, "Kenan yalnızdır, izin vermezlerse de kaçıp gitmeliyim, ona günlerce refakatçı kalayım. İlk özel hemşireliğimi ona yapayım" diyordum. Oysa, hastanede görüş olsun olmasın, her gün bir sevgi seli... Gelmeseler üzülürsün, geldiklerinde yorgun düşüyorsun.

Aklım hep sende. Sanırım en sıkıcı etüt olacak bu. Yanında, hastanede olmak isterdim. Bir daha izin almam olanaksız. Mert, Müdür Bey'e telefonda, "eniştesi ağır kaza geçirdi, ailesi gelmesini istiyor" demiş. Kimin aklına gelirdi, bir olay hiç hesapta yokken seni eniştem yaptı. Bekar ablam da yok ki varsaymışken, sahiden sayalım gitsin ha! Sana, "ama eniiştee" diyeceğim. Ne matrak olurdu değil mi?

Önümde açık duran ders kitabını okumak, en imkansız iş gibi şu an. Kötü ama, bunca sağlık bilgisinin yararı bile fazla ilgilendirmeyebiliyor beni. Yazılılar, sözlüler için zorlanarak okumak, okumaya çalışmak saçma geliyor. Şu an ders çalışmakta olanların hepsi, her ne kadar o yüce organına yükleniyorsa da, birer beyinsiz yaratık bana göre. Yalnız onlar mı? Bunları düşünen ben, öğretmenler, müdür ve yardımcıları da. 16 Mart öğrenci katliamını protesto etmek için, üniversite önünde gösteri yapan öğrencileri ve siyah çelenk bırakan siz SİGAP'lıları coplayanlar da. Siz mi? Yüreklisiniz; ama akıllı olsaydınız, bana kısa kısa anlattığın o trajediler yaşanır mıydı? İşte o trajedinin karikatürü çiziliyor bu okulda. Hem de çala kalem! Bizim yüreğimiz körpe ya da şu çok sev-

diğin şarkıda söylendiği gibi: "Yarımdır, kırıktır

İşte böyle; tekrarlanmış konular ve herkes bilir, ne yazılılar, ne sözlüler başarının ölçütü oluyor. Öngörülen uygulamalı eğitim buysa! Hastanelerde meydancı gibiyiz; pratik gören hemşire adayları değil, kız ofis-boy! Onca teorinin kime ne yararı olacak? Olsun, öğretmenlerimiz her gün fişleri dolduruyor ya, yeterli bulunan bu. Okuma serüveni, dolap beygirinin işine dönmüş. Ve ben bunu yaşamak istemiyorum! Ve sen, sevgili Kenan; yine başın çatlıyordur. Hala yatağa çakılı mısın? Belki uyuyorsundur. Bu saatten sonra, ziyaretçi de gelmez. Sizinkilerin saati olmaz mı yoksa? Ben.. ben, yine dolap beygiri halliceyim. Herkesle birlikte dönüyorum. Gazetelerdeki sözleriniz!.. Yine tutuklamazlar değil mi? Korku, iliklerime işledi bile. Bilimsel ders kitabı, hala önümde açık duruyor. Okumamı, boşuna beklemekte.

Sabah.

Uyandığımda, birkaç kişi kalmıştı ranzalarda. Canım, yataktan çıkmak istemiyor. Birden yalnızlaştım. Sonra kendimde farklı bir şey buldum sabah sabah; aslında güçlüymüşüm ve mutlu da. Çünkü biliyorum, birazdan Esra arayacak. Derse girmeden önce, güzel haberi verecek. Senin, çok iyi ve hafta sonu taburcu olacağını söyleyecek. Emniyet yok, sorgu yok. Başın zonklamıyor, geceleri hiç deliksiz uyuyabiliyormuşsun. Miden de kanamıyor. Dahası, hafta sonu bana gelecekmişsiniz. Yol boyunca, kendisini beceremediğin için ıslık gibi sesler çıkaracak mısın?

Ne olur çabuk iyileş. Senin üzerine bahse girdim kendimle. İyileşirsen yatılı da düzelecek demektir. Bir papatya kadar uğurun vardır sanırım. Uğursuz çıkarsan...

"Nurdem, nöbetçi hoca geliyor!"

ALİME'Yİ FALAKADAN KURTARMAK

İstemediğim halde, Mine acıklı bir öykü okuyor elindeki kitaptan. Onu dinlememeye kararlıyım. Sesinin kulaklarıma dolmasını engelleyemeyince, tekrar tekrar "okuma şunu" diyerek itiraz ediyorum. Mine, daha da yüksek bir tonda okumasını sürdürüyor. Onu kırmamak için, kendimle büyük bir mücadele içindeyim.

Öyküde, falakaya yatırılmış bir kadınla, çevresindeki sapık kadınlar anlatılmaktaydı. Sapık demenin doğru olup olmayacağını tartışmaya başlıyorum kendimle. İyi geliyor. Hiç olmazsa gerilimimi azalttı. Dinlememe kararıma rağmen, yavaş yavaş Mine'ye kulak kesildiğimi de farkediyorum. Bu farkedişimle, tuzağa düşürüldüğüm tedirginliğiyle, beklenmeyen bir çığlık attım.

"Yeter artık, dayanamıyorum!"

Hemen kesmişti okumayı. Şaşkınlığını atar atmaz, beni sakinleştirme çabasına girdi.

"Bu sadece bir oyun, öykü!"

Öyküdeki mağdur kadının tam falakaya yatırıldığı satırlar okunurken basmıştım çığlığı. Böylece Alime'yi dayaktan kurtarmıştım! Bu düşünce beni rahatlatıyor. Mine'nin çırpınışları ise, umurumda değil. Bir de sevinç çığlığı atıyorum.

"Alime'yi falakadan kurtardım!"

Şaşırdı. Sanki, bu kadar rahatlamaya hakkım olmadığını düşünüyor da tekrar oyun bozanlığa başlıyor.

"Alimeyi kurtarmış! Bu bir öykü. Ya gerçek Alimeler için ne yapabilirsin? Fatmalar, İnciler, Hasanlar.. onlar için..."

"Hasanların canı cehenneme. Onlar sadece aldatmasını bilirler."

Emel'e dönüp, "sen bari karışma" dercesine yüzümü buruşturuyorum. Birkaç gün önce, onun erkek arkadaşından gelen bir mektubun da zoraki dinleyicisi olmuştum çünkü. Birden odadan uzaklaşıyor, Kenan'la konuşur buluyorum kendimi. Mine'nin bitmeyen parazitleri, daldığım her düşsel diyalogda kopukluklar yaratsa da, yeni bir halkadan başlamak imkansız değil. En çok da, "ben neden aşık değilim"li soruların etrafında dönüp duruyorum. Bir erkekle tanışmak, sonra güvenmek, bağlanmak gözümü korkutuyor. Kenan'ı erkek yanıyla düşündükçe, aramıza bir şeylerin doluştuğunu hissediyorum. Ona yaslanma hevesim azalıyor. Duygularım, değer yargılarım tek tek geçiyor aklımın eleğinden. Tam hafiflediğimi düşünmeye başlayacakken, ağır bir yük biniyor omuzlarıma. Kimi sorular karşısında öyle çaresizim ki, yürümek bir yana, ayağa kalkmak imkansız geliyor. Fakat, sanki şu konuda yanılmıyorum gibi; bana öyle geliyor ki, Mert'i sevmeye çalışsam, sarılsam, yüküm az da olsa hafifleyecek. Ve hala iddia ediyorum, sevgi prizmasının doruğu cinsi aşk değil.

Bir ara, aslında karşı çıktığımın Mine ile mektup arkadaşının aşkı olduğu kanısına varıyorum. O çocuk, çiçekçi arkadaşına bırakıyor mektubu, Mine her pazar iznine çıkışta alıyor. Kendi mektubunu da bırakıyor. Birkaç kez görüşmüşler. Mine'nin anlattıklarından, Emel'in çıkardığı sonuç şu olmuştu: "Belli ki azgın biri. Öyleleri en kestirmeden altına almak için hiçbir fırsatı kaçırmak istemezler." Mine'nin mektup arkadaşına sayıp, Mert'e isyan ediyorum. Ortada hiçbir şey olmamasına rağmen, harekete geçmem gerektiğine inandırmışım kendimi. Ben neden, onun eksikliğini duyduklarını tamamlayayım? Ona yetmem olanaksız. Yetmeyi istemek de yanlış. Analarımız istiyor da ne oluyor. Mine'nin tavrı çok aptalca. Çocuk ona, "tanrıçam" diye yazıyor da.. yani kendisi de tanrı oluyor bu durumda!

Mine'nin mektup arkadaşının bir paragrafını, Kenan'a yazmak isterdim. Ne yazık ki yapamıyorum. Esra'ya, "mek-

tup yazmayın da çabuk bitsin" demiş, kışlaya yollanmadan önce. Aman Tanrım, iyi ki bedelli hakkı var! Yoksa kesin kaçardı ve yine, ama bu kez sonsuz ayrılık başlardı. Ah Esra, neden beni yine çocuk kabul edip... Hayır hayır, artık Esra'ya ihtiyacım yok. Ya da olmamalı. Bundan çok eminim. Beni yıkan her şeyin panzehiri o olsa bile. "Engelli yaşamımın bir parçası da sen olma Nurdemciğim." Bu sözler, "ablaya kafa tutma"mın zemini olmuştu.

Pazar günü, öğleden sonra çarşı iznine yalnız çıktım. Mine'nin öğleden önce çıkması gerekmişti. Emel ise, cumadan eve gitti.

Dışarıya da çay servisi yapan sahil büfesine yakın bir banka oturdum. Elimde simit, bir de çay söyleyip, büyük bir iştahla yiyeceğim. Gözlerimi, kayıklardan alamıyorum. Kenan'la yaptığımız son kayık gezintisinde, gidebildiğimiz son noktayı kestirmek istiyorum. Çayın gelmesini beklemeden, simitten büyük bir parça koparıyorum. Gözlerim hep denizde, aklım okula döner dönmez, günlüğüme yazacaklarımda. Benim de kanatlarım olsaydı, bir martı gibi uçabilseydim keşke; kimseler görmeden, her istediğim sevdiğimin avuçlarına konabilseydim. Anamın, Kenan'ın, Birgül'ün, Esra'nın, Ünal'ın... Onlar, avuçlarına konanın ben olduğumu bilmeden sevebilseydi. Martıyı kendilerine umut edinseydi. Ayrı kaldıklarıyla bağlantıları ben olsaydım. Özlemlerini, bir bir bana sıralasaydılar. Annem, onu ne çok sevdiğimle başlasaydı söze. Eteklerine nasıl yapıştığımdan ya da. Belki yarım bir düş gelirdi aklına Birgül'ün. Canı sıkılırdı yine ve çok kolayca. Sıkıntıyla da olsa beni anardı. Ben, onun avuçlarındaki martı olarak, yine de ben olduğumu söylemez, sıkıntısını almaya çalışırdım. Akşam olur, karanlık çöker ve ben, martının aslında kim olduğunu söylemeden uçar giderdim. Kızmazdı hiçbiri. "Bizi terketti" demezdi. Bekleyenlerimin kendileri olduğunu bilmeden, "yuvasında yol gözlenir" derlerdi.

İkinci çayımı yudumluyorum. Önümden, ağlayarak bir çocuk geçiyor. En fazla üç yaşında bir kız. Bu çocukta, koca bir insanı, Kenan'ı görüyorum. Onun peşinden gidip, sevmek istiyorum. Ben davranmadan, nerden çıktığını anlamadığım

-babası olacak- adam yakalayıp götürüyor.

Çocuk parkına doğru çıkıyorum. Birçok arkadaşın, gelmeyen "manitası"na beddualar okuduğu park bu. Bir aşığım olsaydı, bekletip de gelmeseydi ne derdim? Herhalde şunları; kafan kırılır, ölürsün dilerim, bütün kemiklerin de tozolur vs. Sonra hepsini geri alır, kendime bir teselli yolu bulurdum; köpeğin duası kabul görse, gökten kemik yağar!

Mine, yine şarap almış. "Kırık"ı, mektup bırakmamış bu hafta. Önce, Emel'i de yanımıza alıp, şarabı, yarısını boşalttığımız meyve suyu şişelerine eklemenin bir yolunu bulacağız. Sonra, kimseye fazla sokulmadan, açık açık içeceğiz. Mine yine o her zamanki kaseti, volkınenine koyacak, ünlü parçasına sıra geldiğinde, kulaklığı fırlatıp atacak, kim tırlatacak umursamadan bütün odayı çınlatacak: "Vur kendini şaraba..." Belki yine kavga çıkacak. Tülay, bugün nöbetçi. Diğerleri, o olmadan pek ses çıkarmaz ve ben, belki istemeyerek, zorlanarak ama yine Mine'nin tamamlayıcısı olacağım: "Ve aşka..."

En basit anlamlarıyla, olayları kafasında tasarlamayı deniyor Ayla. Güç bir dönemden geçildiği çok açıktı. Hatta belki kıyamet yaklaşmaktaydı. Yeni bir tufan ya da! Kıyamet; her şeyin yitirildiği, yeniden kurulmak zorunda kalındığı yeni bir dünyanın kapılarını mı açacaktı? Sonrasız bir hiçlik mi olacaktı yoksa? Bir varsayım; her şey sil baştan! Ama nasıl? Aynı şekilde mi, yeni bir tekrar mı yani?.. En iyisi mi, dünya hep eski kalsın, ama yeni yepyeni şeyler yaşanır olsun. Şarap değil fıçılar yıllansın, eski kupalarla her derde deva, her hastalığa şifa şuruplar içilsin. Biraz sersemlemiş bir dünya, bu dünyada o... Tam burada hafızası sıfırlanıyor. Kendisinin de bulunduğu bir dünya düşleyemez olmuştu. Aklına getirmek istediği hiçbir ifadede, kendine tek bir yer bulamadı. Kendini dışta tuttuğunda, ancak o zaman, belirsiz de olsa bir takım tablolar çizebiliyor. Her defasında kendini uygun bir yere tam oturtturacakken, görünmeyen sihirli bir el itiyor, onu bütün sınırların gerisine, görünmeze savuruyordu. Günahkar olmadığından emindi. İnancı, bir ibadetler karmaşası olarak sürdüren yaşıtları kadar bile, günah işlemeye zamanı olmamıştı. "Büyük azap", gözünü hep korkutmuş, önü-sonu hafif belirsiz ya da azbuçuk risk içeren şeylerden sürekli sakınmıştı.

Düşsel kabuslar, mide krampları, baş ağrıları, yüksek dozda ağrı kesiciler, gizlice yapılan sakinleştirici iğneler... ondan uzaklaşmayan belalar zinciri. Sihirli havaya kapıldıkça, şimdi uzaklarda olan birinci sınıf öğretmenlerinden Mehmet Korcan, uyarıcı bir melek gibi göz-

lerinin önüne gelip gelip kayıplara karışıyordu. Halk sağlığı konularında büyü, sihir, gözbağcılık üzerine döne döne konuşurdu. Ayla, sihirli havaya girdikçe onu hatırlamasını, gözünün önüne getirmesini şaşırtıcı buluyor, korkuyor. İki gün önce uğradığı kütüphanede yaşadığı dehşet geliyor aklına. Sağlıkla ilgili ilgisiz bütün bilimsel kitaplar, az sayıda dünya edebi klasikleri, kütüphanenin ya kuytu ya da en yüksek raflarına çekilmiş, tirtir titremekteydi. Kafalarda, şiddet hissettirilerek uyandırılan imanın, farklı bir kuşatması gibi. Gözüne görünür olan şiddeti, orda iliklerinde hissetmiş, almayı düşündüğü kitabın yerini bile merak etmeden çıkmıştı kütüphaneden.

Biliyordu, Mehmet Bey, her vesilede tekrarladığı sözlerini, bu manzara karşısında yinelemekten geri durmazdı. "Herkes inancında hürdür. Hele hele dini inanç, kişi ile inandığı arasında saklı kalmalıdır..."

Grup havasına girememişti Ayla. "Ben de varım" demesine rağmen, davranışları sözüne pek uygun yürümüyordu. Ama gruptakilerin, özellikle de Nurdem'in etkisinden de kurtulmuş değil. Kurtulabileceğini de sanmıyor. Öyle de olmuyor böyle de.. sık sık geldiği nokta buydu.

Grup, son sınıftan Elif'in çevresindekiler ile hareketlenmesi, olaylara müdahaleci bir tavır içine girer gibi olmasıyla, genişlemiş gibi. Ancak, kenetlenmiş olmaktan uzak. Bir kuşatılmışlığın zoru, alttan alta sezilir olan bir saldırının korkusuyla yakın duruluyor. Çoğu, olup biten hakkındaki düşüncesini kendine saklamakta. Her kafadan bir sesin çıkması, biraz da bundan. Sanki ortamları hareketlendikçe, birbirlerini anlamakta daha çok zorlanıyorlar.

Bir önceki akşamın dörtlü sohbetinde, "bu insanların dini inançlarına saygılı olmalıyız" demişti Ayla.

Mine'den aldığı tepkiye, hala anlam verebilmiş değil.

"Aramızda Allahsız mı var? Mescit dururken, namazı ille de ranzalara taşımak, hiç de masumane gelmiyor bana."

Nurdem, şimdiden önlerine bir korku duvarı örüldüğünü söylemekle yetinmiş, Emel de Mine gibi Ayla'ya çatmıştı.

"Korkmadığını iddia ediyor musun Ayla?"

Muhatabından hiçbir yanıt almayınca devam etmişti.

"Eğer korkmak değilse bu, o zaman bencilsin. Kayıtsızsın!"

Dün akşamın bu münakaşasından beri, her zamankinden daha yoğun, hatta aralıksız düşünüyor Ayla. Olup bitenleri anlamaya çalışırken, iyiden bocaladığını görüp, boğulacak gibi oluyor. Ötekilerin net tavırlarını, karşı tarafı anlamayı es geçmelerine, tepkici yolu kolayca seçmelerine bağladı. Oysa bu işler, bu kadar kolay olmamalıydı. Kendisi bu kadar beceriksiz.. hayır hayır, ama keşke olabilseydi: Düşünmemek, Emel'in suçladığı gibi kayıtsızlık, bencillik neden mümkün olmuyordu ki?

Artık düşünmek istemiyor ama düşünmeden edemiyor, kurguladıkça korkuyor, her korkudan yeni bir kurguyla çıkmak için cebelleşmeyi süresiz uzatıyordu. Ayrışmak istemiyor. Kimseyle karşı karşıya gelme cesareti kalmamıştı. Ona göre, ayrışan öğrencilerin çoğu, birbirini tanımadan ve bir yönlendirmeyle, tezelden birbirini mahkum etmişti. Yatılıdaki yaşam, temellerinden çökecekti. Aklının erebildiği en vahşi çöküş fantezisini kurmayı denemekten kendini alamıyor. Kendisinin de tarifsiz, onarılmaz kayıplara uğrayacağı kesindi. Daha da korkuncu vardı; kendini, kurgulamayı denediği çöküş fantezisiyle yarış halinde yakalıyor. Kapıldığı bu cereyana isim bulamıyor: Hayret mi, vahşet mi, onur mu, tutku mu?.. İçten içe yaşadığı dehşeti bastırmasını, gizli tutmasını buyuruyordu bilinci. Varsın arkadaşları felaketi küçümsesin.

Düşleminde giriştiği benzetmeler, kurgular sonunda korkuyu ondaki en güçlü duygu olarak azmanlaştırdı. Kafasının içindeki boş velveleye, pınarlarını kurumuş saydığı yüreğindeki bunca azgın sele nasıl kapıldığını, artık düşünmüyordu. Bu da korkutuyordu çünkü. Düne kadar teselli etmekten öteye gitmese de bir müdahale yolu açmıştı kendine; durulmam gerekiyor, biraz kendimle kalayım diyor, çekileceği bir sınır çizgisi çiziyordu. Ama artık sınırsızdı! Kurguladığı kıyamet arifesinde yapayalnız ve sınırsız! Basit ve anlık, ancak sonu gelmeyen zigzaglar yaratıcısı. Hesapsız korkuların yadigarı panik halleri, girdabına

düştüğü yanlış ve zamansız varsaydığı çöküş, onu uğursuz bir felaket çığırtkanı olarak, kendi güçsüz kollarına atıyordu. Rahatlıkla uydurduğu mahşerler, bir darbede noktalanamıyor, kılcal damarlarına şırıngalanmış olarak, onu külçe halinde sonraki mahşerlere bırakıveriyordu. Aklından silip atmadığı, yüreğinden kovmadığı tek bir teselli yoktu geride.

Artık, tesellisiz günlerdeydi. Ona yardımcı olmak için çırpındığını söyleyen hiç kimse, aslında bir milim bile yakınlaşamadığını, aksine uzaklaştığını inkar edemez. Koptu! O artık, herkesten ve her şeyden koptu. Yaşamın tıkanması, ölümün korkunçluğu arasında asılı duruyor.

Beynine ve yüreğine bütün yüklenmelerine rağmen, şu anda geldiği noktada, ölümle yaşam arasında bir türlü taraf olamıyor. Ölüm bir bilinmezlik. Yaşama dair hangi tutamak; Nurdem mi, idare mi, aile mi? Hiçbirine uzanamıyor elleri. Sık sık Nurdem'e doğru biraz sallanır gibi oluyorsa da çok geçmeden kalan hiçbir bağlantı olmadığını görüyor. Sonuçta, yeni çaresiz benzetmelere davetiye olmaktan öteye gitmiyor bunlar; Nurdem, uçurumda bir ağaç köküne asılı kalan arkadaşını, bağlantısız çekiyordu.

Hiçbir şeyi hatırlamak istemediği noktaya da çabuk ulaşıyor. Sıfırı daha hızlı tüketme arzusuyla kaynıyor kanı. Duymak da istemiyor; beynine, nasıl bir felaketin öngörüsünü yığmalıydı ki kulaklarının zarı patlasın?.. İçini kemiren bütün yalanları, ruhunda inşa ettiği karanlık hücrelere hapsetmiş sayıyor kendini. Yalan dediği bütün o şeyler, hiçbir işe yaramayan, aç bir midenin gurultusu kadar çileden çıkartıcı kof tınılardı.

Bitişini itiraf etmek için, neyi bekliyor olabilirdi? Çöküşün, bu kadar güçlü gelip önüne kurulduğu başka bir dönemi var mıydı genç ömrünün? Hala neyi bekliyordu. İçi oyulmuş herhangi bir balkabağının keşfedilip müzeye kaydırılışı kadar şansı var mıydı hayatta kalmak için? Nasıl bir son? Ve bu son birilerinin sanşlılığı, kendisinin talihsizliğinin gereği mi olacaktı?

Ona göre darkafalı Nurdem, ruhsal çözümlemelere soyunan bir soytarılık uzmanı olabilirdi. Kendisi ise, rollerin

bütünüyle bir kenara bırakıldığı, hayli ruhani bir dünyaya aitti.

Beyni boşalmış gibi. Bedeni tümüyle özgür. Yüreği durulmuş. Kalp atışlarının her biri, bir öncekinden daha ağır, daha yılgın, isteksiz sanki. Ve belki insanın gerçek yaşamda bulamadığını, yoğunlaşmış bir zaman diliminde yaşaması yeterdi.

Sıradan usulca kalktı. Öğretmen masasının önüne kadar her şey gayet kolay başarıldı. Masanın önünde bir an dikilekaldı. Önündeki kitaba gömülen bayan öğretmen, onu farkedecek durumda değildi.

"Hocam çok özür dilerim. Tuvalete gitmek zorundayım."

Nedenini, gözlerinden okumak istedi öğretmen. Ayla, boş bakıyordu. Karşısındakine bir şeyler anlatmamayı başarmıştı.

"Git bakalım."

Tuvalete uğramadan, yatakhanenin yolunu tuttu. Odaya soluk soluğa girdi. Uykusuz gecelerinde dışarıyı seyrederek korkulu hikayeler uydurduğu, bazen bu hikayeleri adeta yaşadığı pencerenin önüne geldi. Pencere, ön cepheye açılıyordu. Solda, genellikle nöbetçi öğretmenin ve birkaç personelin kaldığı lojmanlar, sağda bahçe vardı. Onun da bir zamanlar çapa vurduğu bahçe! Rengarenk çiçekler solmuş, dökülmüş, toprağa karışmıştı. Bahçe, şimdi karanlığa gömülü, sessiz.

Birazdan zil çalacak, herkes yatak odalarına doluşacaktı.

İki öğrenci, en önde koşuyorken, cin çarpmış gibi zınk diye durdu. Sokak lambasının, duvarın dibinde topladığı ışığı altında, hafifçe yan yatmış birini görmüşlerdi. Sayıları beş-altıyı bulunca, önceden alınmış bir kararı uygular gibi, sessizce yerde yatana yaklaştılar. En öndekiler, öne yarım bükülüp, yerde yatanı inceledi. Yerdekinin saçları, yüzünün yarısını kaplamış olarak darmadağındı. Bir an tanınamadı.

"Heeyy!.."

İlk bağıran sustu. Donmuştu çığlığı. Dizlerinin bağı çözülmüş, kaçamıyordu.

"İmdaat!.. Birini öldürmüşler!"

İkinci öğrencinin çığlığıyla, oradaki herkes dondu. Tüyler

diken diken olmuş, soluklar alınmıyor, tutulmuştu.

Hep beraber geri kaçışan öğrenciler, öğretmenle geri dönüyor. Sercan Hanım, önce elindeki fenerle yerde yatanı uzaktan kontrol etti. Taşlaşmış, betona yapışmış gibiydi. Bayılmış bir öğrenci neden olmasın? Soru, cesaretini toplayıp yaklaşmasını sağladı.

"Çocuklar bu Ayla."

Sercan öğretmen çığlık atmamıştı. Onunki, küçük dilini yutmazdan önce, karşısındaki dehşetin içine umutsuzca bıraktığı bir fısıltıydı. Yerdeki, sarı ve loş ışığın altında derin bir uykudaymış gibi görünüyordu hala.

"Aman Allahım, bu ölmüş."

Daha önce hiçbirinin böylesine yaşamadığı acının dayanılmaz şiddetiyle bir anda çoğaldı, toplandı, dağıldı.. karanlığın gizini ışık hızıyla büyüttü çığlıklar. Kimsenin kimseyi duyduğu yoktu. Herkes, bir anda kaybettiği kendini çağırıyor sanki.

Nurdem, bir hayalet gözüpekliğiyle gelip yerdeki arkadaşının önünde diz çöktü. Bakışları, ağız hizasında biriken kanda boğuldu. Saçlarına dokundu Ayla'nın. Kafatası parçalanmıştı. Üstte duran kolu tuttu, un ufaktı. Çığlığını yuttu, yığıldı kaldı yerde yatanın üstüne. Birbiri ardına çığlığını yutamayanlar da, öyle dikilip kalanlar da canevinden vurulmuştu.

Akıllardan hiçbir zaman çıkmayacak bir an kaldı geceye.

Kime bilmiyorum ama yazmak istiyorum. Ayla'nın intiharının, biz öğrencilerde yarattığı şok, üstümüze serptiği ölü toprağı, nasıl bir fırtınayla ve ne zaman savrulacak, hiç ama hiç belli değil. Kızlarının cenazesini almaya gelen annebabanın feryat figanı, dava açacaklarını söylemeleri, idareyi huzursuz etmişti. Olayın basına yansımaması için, hepimize toplu uyarıda bulunan Müdür Bey, her an gelebilecek müfettişleri beklemenin sıkıntısında.

"Hiçbir çıkış yolu kalmamış mıydı? Bu mümkün mü?" Günlerdir bu soruyu soruyorum kendime. Ve sanki, henüz üzerimde şokun sihirli etkisi var. Yaşanan, gerçek boyutlarıyla henüz algılanmış değil. Bütün örtüler bir kenara atıldığında, geride kalacak çıplaklığın korkunçluğu karşısında çıldıracağım. Ne zaman iki kişi bir arada olsak, ağlamaktan ve içimizi kanatırcasına susmaktan başka yapacak bir şey bulamıyoruz. Ne zaman yalnız kalsam, bir komplonun ağına çoktan yakalanmış gibi tedirgin olur, gerilir, patlayacağımdan korkarım. Bugün cuma ve bütün ev izinleri, çarşıya çıkışlar yasakmış hafta sonu. Gerekçe hazır; teftiş olabilir.

Kime bilmiyorum ama yazmak istiyorum.

"Ayla'nın içindeki capcanlı kıpırtıların sönmekte olduğunu, hızla ruhsal bir çöküntüye yuvarlandığını sezmiştim" demek, rezilce bir serzeniş mi olur? Son haftaları gözlerimin önüne getirdiğimde, iki elini yakamda hissediyorum. Biz, felaketi izlemiştik; çiçeklenmenin ne olanağı, ne fırsatını bulan tomurcuk gibi, adım adım göz ka-

maştırıcılığından eser kalmayan büyük bir savaşta yıkılmış kentlerin hüznünü taşıyordu. Yatılıdaki gidişatın aynası gibiydi. Hiç umulmadık anda lanetleyen bakışlar, şaşkınlık yaratan kaba hareketler, düşkünlere has acındıran bir yüz görünümü... Yıkım, kendine ve bize olan saygısının kökünün kazınmasıyla başlamıştı sanki. Ya da önce, kendi durduraksız kişiliğini kovdu bedeninden. Kendine aykırı yeni bir kişilik edinip, hepimize yabancılaştı. Bana kalsa.. ben iflah olmam! Hala, "bana kalsa" diyebiliyorum. Olup biten, işlerin bana kalmaması yüzündenmiş gibi. Fakat hiçbir şeyin bana kalmadığı da doğru. "Paçavra kılıklılar" diye sövüp saydıklarımdan daha zavallı bir durumdayım şimdi.

Ben intihar edemem. Yapamam! "Yaşamanın ciddi bir anlamı artık kalmadı" dediğim anlar, kaç gündür beni yoklayıp yoklayıp duruyor. Öncelikle kafa yorduğum şu oluyor; ot gibi yaşayabilecek gücüm, "yeteneğim" olabilir mi? Böyle bir yolu kendime açık bulamıyorum her defasında. Evet, ben intihar edemem Ayla gibi. Ancak çıldırabilirim ve bu ihtimal pek uzak görünmüyor bana.

Yatılıdaki ilk güzel düşlerimde, öncelikle Ayla vardı. Sonraki gruplu güzel düşlerimizde, bizden uzaklaştığı günler de bile, yine Ayla da yeraldı. Farkında değildim ama kimi yanlarıyla dokunulmazlığı olan biriymiş. Nerdeyse hiçbir amacımın dışında tutmuş değildim onu. Şimdi o yok. Büyük ve görkemli bir avizenin darmadağın olduğunu duyuyor gibiyim.

İngilizce dönem ödevi olarak Türkçeye çevirttiğim öykü aklıma geldi. Öykünün adı, Prenses ve Üç Kardeş'ti. Beni şu an ilgilendiren, öyküde anlatılan dürbün, onun olağanüstü özellikleri. Dürbünle, nerede olursa olsun, kimi dilersen görebiliyorsun. Ayla'ya bakar, onunla konuşurdum ve belki elleri düşerdi yakamdan. Hafiflerdim, çıldırmama gerek kalmazdı.

Kime bilmiyorum ama yazmak istiyorum; yaşamı tehlikede olan biri olarak, yaşamın her anı için tetikte olan birine! Etrafımdakilerin dışında biriyle söyleşme arzusu bu. Konuşacak kimseyi bulamayacağıma göre, geriye oturup yazmak kalıyor.

Beni en iyi kimin anlayabileceğini düşünüyorum bir süre. İşin içinden çıkamadım. Okul arkadaşlarım dışında üç kişi var; Esra, annem ve Kenan. Annemin, beni anlayacağından kuşkuluyum. Esra ile Kenan arasında, nedense tercih yapamıyorum. Bilinmeyen birine yazmanın, bir çok iyi tarafını da bulunca, kararımı verdim; karşımdakine göre kendimi sınırlamadan, sakınmadan yazmalıydım. Olmayan, olamayan birine, yani beni her şeyiyle anlayan birine yazdığıma inandırdım kendimi.

lütfen beni iyi dinle, özenle oku. Bir fırtınanın girdabındayım, fakat tıkandım. Hemen yanlış ifade kullandığımı çıkarma bundan, gerçekten tıkandım. Yatılı okul benim için bir zorunluluk olmuştu. Hemşire olmak için yanıp tutuşmuyordum. Mezun olacağımdan bile emin değildim ve olsam da mesleğe atılır mıyım bilemiyordum. Görüyorsun ki bir belirsizlikler deryası gibiyim. Şu an tam ifade edemiyorum; içimde çok şeyin özlemi var. Bilemiyorum, her şeyin çok daha farklı olması için, ne yapabilirdim? Her şey ama her şey çok daha farklı olsun istedim. Görüyorsun ki nafile! Sık sık hiçbir şeyi değiştirmenin mümkün olmadığını düşünür olmak, korkutuyor beni. Hep bir uykusuz gecenin yarısında ölüvereceğimi hissediyorum. Hakkımda tutulan tutanak gözümün önüne geliyor. Ölüm sebebimi, "sıkıntıdan" diye yazdıklarını okuyorum. Sıkıntıdan öleceğimi düşünmek, sıkıyor beni. Olması gerekenin çok uzağında durmak, sıkıyor beni. Başkalarına, her şeyi daha iyiye götürme olanaklarını anlatmak; "peki ama nasıl" soruları karşısında doyurucu olamamak sıkıyor beni. Bütün sorunun, işin "nasıl"ında düğümlenip kalması, sıkıyor beni. Yavaş yavaş yapacak hiçbir şeyin kalmadığı bir boşluğa mı kayıyorum, her şey, alıştıra alıştıra bitiyor mu? "Hayır her şey bitmedi" derken, sesimin titrediğini hissediyorum; sesimin kırıldığını görmek, sıkıyor beni. Zorlanıyorum, beni anlayamayabileceğine dair en ufak bir olasılık bile olsun istemezken, çok da rahat olmadığımı seziyorum; ikide bir "umarım beni anlıyorsun" kuşkusunu satır aralarına sokuşturmak, sıkıyor beni. Her şey bitmedi, iyi ama bitmeyen

ne? İnsanlığın er geç layığını bulacağına dair umudumuz mu? Fakat nasıl olur, bu okulun düzeleceğini aklım almaz oldu ve üstelik, en çok da biz öğrencilerden dolayı; bu durumda, insanlığın geleceğinden umutvar olmak, biraz ayakları havada kalıyor gibi ve "asıl"ların ortalıkta görünmez olduğu şu "gibi"ler dünyası, sıkıyor beni.

Bir komplimanın artık gerekli olduğunu düşünüp, farklı bir içerikte sürdürmek istiyorum yazımı:

gerçeğini ararsan, kafamın hiç de yerinde olmadığı bir anımda, oturmuş sana yazıyorum. İçimde, çok şeyin özlemi var. Her şey arap saçına dönebilir, fakat, boş olan çok şey yok; sadece, her şey biraz fazlaca karıştı ve açıkçası, tartma-ölçme işinde sık sık çuvallamaya başladım. Her yeni gün, yeni ve sürpriz mahşerlerce avlanıyor, sayısızca hata yapıyorum. Sabırlı olmak!.. Sanırım benim açımdan mümkün olamayacaklardan biri bu. Çamurun içinde yüzdürün beni, "otur oturduğun yerde" demeyin sakın; içimde, çok şeyin özlemi var. Yatılı dünya; kimlerin ve nasıl kolkanat germesidir üstümüze? Bütün ufuklarımızı "nurlu" kılma görevi, ehil ellerde kıyma ödevi olmuşken, kendi kızılötesi rengimi bulmak istiyorum. Tutmayın, meçhulü yol sayın bana, çıkarın gözden, olmaz olayım sizin için, avare avare gezdirin; alıkoyup karnımı doyurmayın, giyindirmeyin. Belki baldırı çıplak, ama seyyah olayım; içimde, çok şeyin özlemi var.

Düş gücümde ciddi bir aksama olmalıydı, belki kurgulama yeteneğimi kaybettim. Sağlık Eğitimi dersinde, hiç de sağlıklı olmadığımı, içimde çok ve bu yatılı dünyada bulunmayan şeylerin özlemi olduğunu söylemeye kalksam; öğretmen bir yana, bir çok arkadaşım da anlamayacak. Gözlerimi pencereden ayırmıyorum. Dışarda her yer ve her şey kırmızıya kesilmiş. Ağaçlar, uzak binalar, okulun dış duvarı bile kırmızıydı. Kenan'la sinemadan döndüğümüz akşamı anımsadım. Her şeyin, çakan şimşeğin vagona dolan rengi gibi, önce sanki pembemsiliğe büründüğünü ve çok çabuk kırmızıya döndüğünü düşündüm. Kan kırmızı değil, gülkurusu belki. Yapraklarını dökmüş çıplak kavaklar, büyük

bir yangının kımıltısız, taşlaşmış yalımları gibiydi.

Dersle hiçbir ilgim kalmadı. Yanımdaki Emel'i, arkasındaki Mine'yi ve onun yanındaki Seval'i, dışarıyı izlemeleri için haberdar ettim. Gökyüzünün o müthiş güzelliğini, en yakın arkadaşlarımla paylaşmak istedim. Sokağa çıkmak istedim, ağaçlara dokunmak, gülkurusu çimenlere uzanmak istedim. Boylu boyunca, Mert'in deyimiyle "eşşek gibi uzanmak", ellerimi başıma yastık yapıp, kan pıhtısı gibi oynaşan bulutları izlemek istedim. Kendim de gülkurusuna boyanmak istedim. Yaşayamadıklarımı düşünmek istemedim; bir çoğunun zamanının geçtiğini kabullenmek, "onlara artık dönüş yok" demek istemedim. Bu okulda, artık bir gün bile kalmak istemedim. En geç sabah, kimliğimi alıp gitmeliydim. Hangi akılla, kendimi bu dünyaya hapsettim? Bunu nasıl yapabildim, anlayamıyorum. Güya yeni bir dönem olacaktı. Bu deliliği, bana yaptıran neydi? Eski gerekçelerimi bir anlık unutmak istedim; farklı nedenleri de olmalıydı bu çılgınlığın. Geçmişte söylediklerimi yinelemekten başka, yepyeni hiçbir gerekçe bulamadım. Parasızlık kaygısı, aile içi baskı, geleceğini garantileme hırsı... Oysa bu güzel akşamı, doyasıya ve gönlümce yaşayabilirdim; aşık olduğum biri olabilirdi, onunla gülkurusu bir yürüyüş eyleyebilirdim.. bilirdim; içimde, çok şeyin özlemi var.

yatılı öğrencinin, yaşamla ilgili ayrıntılarda daha duyarlı olduğuna inanmayacak mısın? Güneşli havada da, yağmurda da içerde olmak, çiçeğe durmuş ağacın dallarına tırmanamamak, kızarmış ekmeğin kokusunu ve damak ezişini yalnızca hayal etmek, sıkıyor beni. Sıkıntıdan delireceğim! Konuşacak yeni bir şey bulmakta zorlanırız ve yinelemek, her zaman işe yaramaz. Yapacak bir şey bulamamaktan, boş zamanını sürekli uyayarak geçirenler, hiç de az değil. Orta ikiye kadar evcilik oynadım ben; koridorlarda ıslık çalamamak, sıkıyor beni. Karga sesimle şarkı katledememek, eve geç gelmenin sıkıntısından uzak kalmış olmak, sıkıyor beni. Sıkıyor beni...

Yaşamak istediklerimin bir çoğu, son iki yıldır ya-

pamadıklarımdı. Bunun farkına vardıkça, kaygılarım artıyor. Ailemin ve idarenin beklentileri ile kendi istemlerim bir çok noktada önemli zıtlıklar göstermekteydi çünkü.

Önümdeki kitabı sıkıntıdan karıştırıyorum; Birgül'ün son gönderdiği mektubu gördüm, okumak için can atıyorum ama yapamayacağımı bildiğimden hiç ilişmedim. Mektuptan, Birgül'ün çok kötü olduğunu, açıkça yazılmamış olsa da anlamıştım. Daha önce, hiç bu kadar çelişki dolu mektup aldığımı anımsamıyorum. Birgül, son yazdıklarıma çok üzülmüştü. Yine mektupta belirttiğine göre, bunun pek bir önemi yoktu. Çünkü, olan olmuştu. Benim kendime bile yardımcı olamadığım düşüncesini, gizleme gereği duymamış, sezdirmek yerine açıkça ortaya koymuştu. Mektubun sonlarında, "artık sizinle yokum" diyen Birgül, ortalarında, sanki bir başkasının yerine konuşmaktaydı; "artık önümdeki çukuru görüyorum, düşmeyeceğim ve sizin elimden tutmanıza gerek yok..." Aynı mektubun başlarında bir yerde ise, kendisiyle barışık olmadığını ciddi bir sorun olarak dile getiren de bir başkasıydı!

insanın kendini kaybetmesi için, önce herkesi kaybetmesi mi gerekiyor? Ben, kaçıncı sıradayım? Birgül, Ayla, Mine, Emel, Elif, annem, Esra, Kenan... ve bir de Mert! Yani bu kadar kısa! Kendime ulaşmak ne kadar da kolay; kaybetmek için kendime ulaşmak; işte kaygısını yaşamaya başladığım bu ve ne kadar saçma, müthiş acınacak bir durum. Beni bütünüyle anlayacak birine yazmak istedim ve şu mektup gözüme ilişene kadar, Birgül aklımda yoktu. Şimdi anımsadım ve onu kesinlikle listeye almayacağımdan eminim; o, beni anlayabileceklerin arasında değil artık. Ve hemen listede bir eleme daha yapmak istiyorum; yazacağım, karşı cinsten biri olmalı. Mert'i daha önce unutmuştum, şimdi ekliyorum ve listem iki kişilik; Kenan ve Mert. Erkekleri ve erkek dünyasını çözmek zorundayım. Boğuştuğum her sorunun altında, arkasında, sağında, solunda hep onları, onların anlayışlarını, yönlendiriciliklerini buluyorum. Kendi tercihlerime fırsat bulamadan, zorunluluklar boyutuna geçtim ya da geçirildim. Doğmak, de-

nize düşmekmiş; bu denizin sarılacak yılanları da erkekler ve yavru serçeye su taşıyanı çıkar mı çıkar! Bildiklerimi hemen aklımdan geçiriyorum; bize göre daha az duygusal ya da daha az duyarlı, daha yürekli ya da vahşi, daha güçlü ya da kaba... Erkek dünyasının bana verdiği erkek tanımı bu. Tabii ki bu bana yetmiyor ve her şeyin asıl renginin, iç dünyalarını keşfetmekle bilinebileceğini, gerçeğe en yakın duracağını seziyorum. Aynı zamanda, erkek olmanın daha zor olduğu sonucuna varacağım gibi bir duygu da var içimde vs. vs... Bunun, korkunç bir macera olacağı da besbelli. Bir çok yeni bilgi ve tanıklık, beynime balyoz gibi inebilecek, en güzel ilişkilere kıymak kaçınılmaz olabilecek. Yenilmek, geri çekilmek, olanı da kaybetmek vs. vs...

...ben neden böyleyim ki? Ters doğmuş olmalıyım. Önce ayaklarım çıkmıştır kesin. Bunu annemden öğrensem iyi olur. Neden, şimdiye kadar ciddi bir şekilde yakışıklı bir kocam, güzel çocuklarım -biri kız biri erkek-, evim olsun diye hiç hayal kurmadım? Aile baskısından kurtuluşu, koca evine taşınmakta aramazlar mı hep? Ben de ve hem de çoğunluğun anladığı biçimde aşık olmalıydım, ayaklarım yerden kesilmeli, başım bulutlara değmeli, beyaz atlı düşlerine dalmalıydım. Çünkü, özlemini çektiğim değilse de, normal sayılan bu.

Mert'le son görüştüğümüzde yaşananları anımsıyorum. Mert, "seninle ciddi ve hassas bir sorunu konuşmak istiyorum" dediğinde, o an yüreğimin çatlayacağını sanmıştım. Bir çocuk, utancından yerin dibine dünden girmeye hazır bir köylü kızı, bir aşiret nazlısıydım! Mert, kendine has bütün özelliklerinden arınmak ve onun kafasındaki, genel erkek imgesi olarak belirmek üzereydi.

"Ancak şimdi vaktimiz yok, sonraki gelişinde konuşuruz."

İşte beni normale döndüren sihirli cümle bu olmuştu.

YATAKHANE ÖBÜR DÜNYAMIZ

Yatılı dünyada, idarenin öğrencilerden istedikleri çok kesin çizgilerle belirlenmiştir. Öğrenciler özellikle yatakhanelere çekilip, disipline ortamdan uzaklaştıklarını düşünür düşünmez, bir çok şeyde sınır tanımak istemez. Bu biraz farklı ortamda, öğrencilerin birbirine karşı kırıcı ve kaba davranışları, özellikle de hassas olduğum zamanlarda, beni çileden çıkarıyor.

Seval, bugüne kadar bize hep mesafeli durdu ama hepimiz severiz onu. Diğer 'kendi halinde' olanlardan biraz farklı. Çok kesin çizgilerle koyacak durumda değilsem de gerçek bu. Ona bir şürü şey sormak, çok eski bir istektir bende. Aramızda çıkacak tartışmalarla, ilişkimiz bozulur korkusu hep önümü kesip durdu.

Aşmaları zor değil ama, yine de Seval gibiler, bizi hasım kabul edenlerle aramızdaki çit gibidir. Gücü yeten, yıkıp geçer bu çiti. Ancak en azından aşılmaması gerektiğinin lafzı var ortada. Bu tür ayrıntılar, bazen büyük önem kazanır. Gerginliğin tırmandığı anlarda, Sevallerden çok şey umar hale gelmemiz bunun bir kanıtı sayılabilir.

Taciser'in bitirmek nedir bilmediği gevezeliklerine hala sessiz kalışım, onun Seval'le can-ciğer arkadaş olmasından. Nasılsa, yorulur ve susardı. Şimdilik buna dair bir belirti olmasa da.

"... her insanı yanlış davranışa iten bir neden vardır çocuklar. Bize, idareciler olarak hepimize, çok çabuk ve hemen de kızarsınız..."

Taciser, Müdür Yardımcısı Halim Bey'in taklidini yapıyor

aklı sıra. Seval, ilk kez araya giriyor. "Yeter artık, kes şu şamatayı" dememişti ne yazık ki.

"Ama hocam, hiç umurunuzda değil sizin. Günün yirmidört saati, bu katı disiplinle çatlar insan. Bari izin verin de, yatakhane bizim öbür dünyamız olsun. Lütfen hocam, buna ihtiyacımız var."

Umduğum tepki, Arzu'dan geliyor.

"Sen böyle değildin Seval. Kaç gündür, acayip arsızlaştın. Asabi oldun. Taşkınlıklarından dolayı uyarılınca, çok kırıcı konuşuyorsun. Sana çok kızıyorum ama gördüğün gibi sakin konuşuyorum. Çünkü biliyorum, gerekçen hazır; çatlayalım mı sıkıntıdan diyeceksin. Ama biz de uyumak istiyoruz artık."

Arzu, bu okulda yeni sayılır. İkinci dönemin başında sevk geldi. Klasik bir iyilik felsefesi, şairane bir duyarlığı var. Yazdığı her şiiri, hiç çekinmeden bize okutur. Beğeniyle okunduğunu görmesi, onun için her şeye yetiyordu.

Seval hiçbir karşılık vermemiş, Taciser, Emel'in horlamalarıyla renklenen konuşmasına, bir süre daha devam etmişti.

Bir sonraki günün aynı saatleri.

Dün, Taciser'e karşı sonuna kadar sabrettim. Bunun bedeli, hala içimde dağ gibi duran sıkıntının birikmesi oldu. Sıkıntıyı atmak için, çatlamaya hakkım vardı. Sıra bendeydi.

Yarın, önemli bir sınavımız var. Taciser de dahil bir grup, yataklarda harıl harıl ders çalışıyor. Ayla'nın intiharından sonra, idareye neyi gerekçe gösterdiyse, Tülay ve iki sıkı arkadaşı, başka bir odaya alınmış, böylece oda bize ve 'kendi halinde' olanlara kalmıştı. Bunun verdiği rahatlıkla hareket ediyorum.

Planım gereği, yatakhaneye deftersiz, kitapsız geldim.

"Şimdi de benim nutuğumu dinleyeceksiniz. Madem ki buna ihtiyaç var, herkes sırayla ihtiyacını gidersin diyorum."

Ders çalışmakta olan birkaç kişiden, tepki alıyorum hemen.

"Kimse beni susturamaz!"

Mine, tuvaletten yeni dönmüş, aşağıda ayaklarını kuruluyor. Şaka yaptığımı düşünmüş olacak ki, tek söz etmedi.

Aklıma gelen, birbiriyle ilgili ilgisiz bir sürü şeyi anlatmaya başlamıştım bile. Önce iki aile draması, yani acıklı bir başlangıç. Dikkate değer bulunmuş olacak ki, önce dinledi uyanık olanlar. Bir anlık unuttular ertesi günkü sınavı. Acıma duygularının önplana çıktığını, ama anlattığım ailelere değil, bana acıdıklarını düşününce, tepem atıyor. Neyse ki bana dikkat kesilmeleri uzun sürmedi. Ders çalışma zorunluluğu galip gelmişti.

Dinlenip dinlenmediğimi umursamadan devam ediyorum. Sonra, yarım yamalak bildiğim şarkıları söylemeye başladım. Her fırsatta, "şarkı söyleme yeteneğim korkunç, kendim bile dinlemeye dayanamam" der dururdum.

Yalvarmaya başlayanların başında Seval geliyordu:

"Ne olur sus. Yarın yap ne yapacaksan."

Susmuyorum. Yarınla işim yoktu. Seval'in, hatta Mine'nin yalvarmalarına, kiminin uyarılarına aldırmadan, huzursuz etmenin tadını çıkarıyorum. Taciser'in suspus kalmasına fitil olmuşum. Bu saçma, yersiz taşkınlığımı körükleyen o, bir şeyler demeliydi.

En son Emel uyanmıştı. Bir süre ne olduğunu anlamaya çalıştı. Sonra, ne kadar zorlandığını göstere göstere, beni sert bir şekilde uyarıyor.

"Bunu yapan bir başkası olsaydı, çoktan ranzadan aşağı atmıştım. Derdin ne senin? Ve bizim suçumuz ne?.."

Gözü kesen, gücü yeten ne yapmak istiyorsa yapsın. Biliyorum, hiçbiri benden böyle bir davranış beklemezdi. Hepsi çok şaşkın şu an. Birkaç kişi battaniyesini kapıp, dışarı çıktı. Başka bir odaya mı, tuvalete mi? Koridorda, battaniyelere sere serpe uzanmış, ders çalışanları gözümün önüne getiriyorum. Sonra, basıyorum kahkahayı. Kimse içimden geçeni bilemez, bu onlar için, daha rahatsız edici kılmıştır keyfimi. Biraz durulur gibi oluyorum. Çok açık bir haksızlığın ayırdına varıyorum; gidenler, sessiz ve kendi halinde olan kızlardı. Bir çırpıda koridora çıkıyorum. Kimsecikler yok. Tuvalette de bulamıyorum onları. Odaya dönüp, Ayla'yı önünde cansız yatar bulduğumuz pencereden bakıyorum. Sarı loş ışığın altında yatan da yok, ders çalışan da.

Hep konuşuyorum ama söylediklerimin çoğunu ben de

duymuyorum. Kendimi anlamakta zorluk çekiyorum.

"... kuru da yanıyor. Kurunun ateşine.. siz..."

Farkına varıyorum, Emel arkamdaydı. Birden sustum.

"İyi misin Nurdem?"

Sesi çok yumuşaktı. Bunu, yeni bir kahkaha için yeterli sebep sayıyorum.

"Ben sana çok geceler yalvarırken horlamalarını kesmiyorsun. Elimde değil diyorsun. Hasta varken, ağrı ve ateşten çatlarken, dün Taciser susmak nedir bilmedi. Ne rezil bir durum değil mi? Yeni mi anlıyorsunuz? Fazla değil, yarın sabah hemen unutacak mısınız bu olanları da? Ayla'yı hep beraber unuttuğumuz gibi. Sen kendini atabilir misin, şu sarı loş ışığın altına? Ben..."

Dönüp, Emel'in boynuna atıldım. Beni birileri pencereden atacak sanmıştım. Sonra, bunu Emel'in de yapabileceğini düşünüp, çığlığı basıyorum:

"Hayıırr!"

İşte buraya kadardı kimseyi umursamayışım. Fütursuzluğumun sınırına gelmiştim. Bu garip arsızlığıma bir son vereceğim. Tam anlamıyla dona kalmıştım Emel'in tombul kolları arasında. Bir süre öylece, ayakta kalakaldık. Herkes yataklarında doğrulmuş, kimi tırnaklarını, kimi kaleminin arkasını kemirerek, sessizce bizi izliyor. Mine, yüzünü avuçlarına gömmüş ağlıyordu.

Emel'in kolları arasından ve izleyenleri orda bırakıp, odadan çıkıyorum. Asi yanım durulmuş, öfkem geçmişti. Mine koluma girmiş, Emel önümde yürüyor. Bütün gücümü toplayıp duygusallığımı bastıramayınca, alçak bir sesle şarkı söylemeye başladım yine. Musluğun önünde eğilip, yüzüme su vurmaya başlayana kadar susmadım.

Yatağıma dönerken, kimseyle gözgöze kalmamaya özen gösteriyorum. Hepsini kızdırmış, kırmıştım. Hiçbir haklı yanını bulamıyorum yaptığımın. Ancak sanırım, bunları yapmamak elimde değildi. Aslında hala susmak istemiyorum. Birilerini rahatsız etmek için, bağırıp çağırma değil ama, fısıl fısıl bir duygusallıkta kendimi dile getirmek istiyorum.

Mine de yanıma uzandı. Lambalar söndürüldü. Oda ölü sesizliğine gömülünce, yine kendime yönelik soruların is-

tilasına maruz kalıyorum. Bu uykusuzluğumla ne yapacağım? Sabahı nasıl getireceğim?

Şu kendimizle konuşmalarımız da olmasa. Bu karanlıkta müziksiz, kitapsız, sohbetsiz... Hiçbir sohbetime, "umarım iyisin"le başlamak istemiyorum artık. Tiksinti veriyor. Adet yerini bulsun diye bir şeyler söylemeye son vermenin zamanı geldi de geçti bile. İstemiyorum, artık adet yerini bulmasın! Hiçbir şeyimi hizaya getirmek zorunda değilim. Bu yatılı uyum delirtecek. Aykırılık istiyorum, sivriliği özlüyorum. Herkes birbirine, yani onlara benzesin isteniyor. Onlara benzedikçe ölüyorum. Tam karşımda, şimdi mışıl mışıl uyuyan Dersimli Yeter de benzetilmiş, ama bu kızın kalıba sığmayan yanları var hala. Onu, bu taşan yanlarıyla seviyorum. Burda Yeter, müzik demek, sımsıcak ve yanık sesiyle. Aslında çetin bir ceviz. Onunla, defalarca delilo oynadık. Hep bir sıcaklık, bir coşku aktı yüreğime.

Saçlarımı okşamasını söylesem Mine'ye.. ama hayır, istediğim bu değil. Anneme nazlanmayı özlemişim. Aykırılığıma en büyük desteği çocukluğumda buluyor, şaşırıyorum.

Mine, en beklenmedik anda ve en olmadık öneriler ortaya atmakla da ünlüdür aramızda. Yine, damdan düşer gibi, hepimizi şaşırtan bir öneri yapıyor.

"Gazetelerden birine gidip açıklamalarda bulunalım."

Anlam verememiş gibi bakıyorum ona. Şimdi, nerden aklına geldi ki bunlar? Daha önce yaptığı, merdiven boşluğundan öğretmenlerin başına su boca etme önerisi kadar, ayakları havada geliyor bana. Hem bu işi yapsak bile, öncelikle SİGAP'a başvurmamız en doğrusu değil mi? Ama Kenan askerde, Safiye ise işten ayrılalı aylar oldu.

Mine, laf olsun diye söylemediğini kanıtlamak istercesine devam ediyor.

"Kim anlayacak bizim yaptığımızı? Diyelim ki anladılar. Ne olur? En ağır ceza sürgün değil mi? Gideceğimiz yer de okul, burası da. Ben daha kötüsünü düşünemiyorum."

Buraya kadar suskun kalan Emel'in, ilk sözleri Mine'yi destekleyici içerikte.

"Adımız, resmimiz olmazsa, bizim yaptığımızı kimse bilemez."

Öneriye önce dudak büken Elif ve sınıf arkadaşı Cansu da, düşünmekte fayda olabileceğini söylüyor. Bunu gören Mine, önerisini detaylandırıyor. Basın Yayın'da okuyan hala kızının tanıdığı bir muhabir varmış, bu iş sandığımızdan da kolay olacakmış ve büyük ses getirecekmiş.

Hafta sonu, dört kişi ev iznine ayrıldık. Mine, muhabirle iletişim kurup, sonra da bizi haberdar edecekti. Cumartesi sabahı komşumuzun telefonuna çağrıldığımda, "evde yok" dedirtmek-

ten son anda vazgeçiyorum. Mine'in sesi, tedirginliğini hemen ele vermişti.

"Cansu'nun verdiği telefon hep meşgul çalıyor. Elif de çıkmış. Bu üst sınıftakiler hep böyle zaten. Adama randevu da vermiş oldum. Ne diyorsun?"

Bari sen gel, sen de yan çizme demek istiyordu. Onu yalnız bırakmak istemem ama, bu işte en isteksiz olan bendim. Şimdi işin kaderi benim elime kaldı. Hala kararsızım.

"Ne diyeyim?"

"Bari sen gel. Yalnız mı gideyim yani!"

Saat 13'de, bahçeli bir öğrenci kafesinde buluşacağız.

Telefonda, "adam" demişti Mine. Randevuya, en fazla yirmi yaşında gösteren bayan gazeteci geldi. Orta boylu, zayıf, esmer ve kıvırcık saçlı.

Bir adamsendeciliktir gidiyor bende. "Hilmi Bey neden gelmedi" diyemiyorum. Oysa ne Mine, ne de bayan gazeteci hiçbir açıklamaya gerek duymuştu. Kendimi düşkün hissediyorum birden. Ancak nereye düştüğümden emin değilim. Bu, daha da huzursuz ediyor beni. Çekip gitmemek için, kendimle amansız bir savaştayım. Fazla bir şey konuşacağım da yok bu halimle. Her şeye rağmen kalmalı, en azından Mine'nin anlattıklarını, ikinci bir kişi olarak tasdik etmeliyim.

Birer çay içtikten sonra kalkıyoruz. Gazetede konuşulacakmış. Planlı bir eylemin piyonu gibi düşünüyorum kendimi. İç karartıcı, ağır bir hava, gökyüzü duman kaplı. Ara sokağa sapmışken, kaçışan bir grupla karşılaşıyoruz. Kısa bir bocalamadan sonra, kenara çekilebiliyorum. Gazeteci bayan, hızlı yürümemiz için uyarıda bulundu.

"Korsan gösteri olmalı."

Her şey çok hızlı. Çok tedirginiz ikimiz de. Daha çok kendimle ilgiliyim ama arada bir Mine ile gazetecinin konuşmalarını duyacak kadar yakınlarına sokuluyorum. Üniversite alanına çıkmışız. Ortalık polis dolu fakat hiçbir hareket yok. Gazetecinin son söylediğine tepkisiz kalamıyorum.

"Ben başıma kukuleta geçirmem!"

Mine'ye bakıyorum, bir şeyler de o söylesin, beni desteklesin istiyorum. Öyle konuşmuştuk; ne resim, ne de isim olacaktı. Mine, gözgöze gelmekten kaçıyor. Suratı kıpkırmızı, sıkıntının iş-

galine uğramış ve şaşkınlıktan olacak biraz da anlamsız. Biraz önceki hengamenin verdiği korkunun mu, yoksa yapmakta olduğumuzun mu eseri bu?

Gazeteci koluma giriyor, yürüyoruz. Bir sürü şey sıralıyor. Benim aklım hep Mine'de, o ise hala suskun. Çok geçmeden onun bu tavrına da isyan ediyorum.

"Konuşsana Mine! O acayip şeyleri nasıl geçiririz kafamıza?"

Mine suskunluğunu bozdu ama, gazetecinin güvenirliğinden dem vuruyor. İtirazımda ısrarlıyım.

"Bu çok saçma! Komik.. gayri-ciddi bir hava yaratır."

Bir anda aklıma gelen öneriyi atıyorum ortaya.

"İlle de resim istiyorsanız, gidin okulun resmini çekin."

İşe yaramıyor önerim.

"Hiçbir gazete, böyle bir haberi resimsiz basamaz" diyor gazeteci.

Anlaşmazlık, gazetede de sürüyor. Hiç konuşmuyorum. Mine'nin anlatımı kırık dökük. Gazeteci de doyurucu bulmuyor anlattıklarını.

Gazeteden çıktığımızda hava iyiden kararmıştı. Bunca olandan sonra, evde azarlanacağım umurumda bile değil. Sonunda başımıza kukuletaları geçirip, resmimizi çektirdik. Tek sözcük bile fazla yazılmayacaktı.

Duraktayım. Yalnızım. Bekliyorum. Düşünüyorum; Neden o kadar ikircikliyim? Korktum mu?.. Akşam serinliği yüzüme çarptıkça rahatlıyorum ve yeni düşlerin ardına düşmeye hazırlanıyorum.

Pazar akşamı, okula dönmeden Mine ile çarşıda buluştuk. Yaptığımızı Emel, Elif, Cansu'dan başka kimseye söylemeyecektik. Sırrımız beş kişilik olacaktı.

Sabırsızlıkla getirdiğimiz üç hafta sonu, elimize aldığımız gazetede hiçbir şey bulamadık. Gazeteye abone ettiğimiz Mine'nin ablasından da hiçbir haber çıkmadı.

İkinci yılın bitimine, sadece onbir gün kaldı. Haberin yayınlanacağından umudumuzu kestik. Demek ki anlatılanlar yayınlanmaya değer bulunmamış. İyi ama, manşetlere çıkmak için daha ne olması gerekiyordu, kestiremiyorum.

Bu yıl, gruptan hiç kimse gelecek kırıklarla, alacağı not ortalamasıyla çok fazla ilgili değil. Bir dönemi daha başarılı bitirmenin sevinci ya da takıntılı olmanın kaygısından çok, egemen olan duygu, okuldan kurtulmanın, hiç olmazsa birkaç aylık kurtulmanın sabırsızlığı. Ayla'nın intiharı, henüz bozulmayan bir sükuneti başlatmıştı. Bizim açımızdan bu sükunet, bir çok şeyin anlamsızlaşması üzerine oturuyor. Memnun olmanın bir yolunu bulmak elimizde değil. Bekliyoruz; düşsel bir yol göstericinin gerçek yaşamdan firarı gibi, sonsuza kadar yol gözetleyecektik sanki. Gönüllerimizde yatan gülyüzlü, mendebur bir kılıkla yığılıp kalmıştı, bütün güzel duyguların harman yerine. Bekliyorduk; bir an önce çıkıp gideceğimiz günü, ne pahasına olursa olsun ve sabırsızlıkla.

Kenan'ın telefonu, planlarımı altüst etti. Haziran başında gelecekmiş. Uçacak gibiyim ama, uçmak bir yana, bu ruh halimi çevreme belli etmekten bile utanıyorum. Tam "Ayla" demiş ve durumu anlatmaya çalışacaktım ki, karşımdaki kesmişti konuşmamı.

"Jeton bitiyor, Ayla'ya ve diğerlerine çok selam. Hadi hoşça kal güzelim."

Ayla'ya ve diğerlerine selam ha!.. Ne korkunç! Ayla'ya saplanıp kalmama yeni bir vesile ve kimbilir kaç gün, kaç hafta alacak kurtulabilmem. Bir ulak olsam, Ayla'nın akibetini bilmeyen

uzak dostlardan selam taşısam, "öbür dünya" dedikleri yeraltına.

"Öbür dünya!" Ne cenneti, ne de cehennemi yakıştırmak istiyorum bu tanıma. Çünkü cennetin de, cehennemin de ne olduğunu çokça okuduk, dinledik. Bütün ayrıntılarıyla bilindiği varsayılıyor. Oysa "öbür dünya" ifadesinde bir büyü var bana kalırsa. Kendimi, "ben bu dünyalı değilim"e inandırmak için can atıyorum. Böylece, "öbür dünya"yı gönlümce kurgulayabileceğim. Bir "öbür dünyalı" olarak, bu dünyalıların aklını çelmeye gelmiştim. Olan akıllarını çelip, yerine birbirlerini anlamayı, sevmeyi zorunlu bir ihtiyaç gibi, olmazsa olmaz yapan bir akıl bırakacaktım. Kaskları, yelekleri, gömlekleri, eldivenleri, maskeleri, gözbebekleri, bekaret kemerleri.. hepsi, yüzyıllarca su verilmiş çelikten! Tenlerine bile ulaşamıyor, dokunamıyorum. Yüzlerini göremiyor, gözlerine bakamıyorum. Aklımı bırakıp, bomboş bir kafayla "öbür dünya"ya gitmemek içten bile değil. Bozulan, benzeşen aklımı...

Bir ulak olsam, Kenan'ın selamını yeraltına taşısam.

Dersler bırakıldı artık. Tatile girmeye sadece üç gün var. Kenan'ın Ayla'ya selamını hala taşıyorum. Bu yükü bırakacak bir yer bulamadım. Bir an önce gelse de Kenan'a geri versem selamını. Fakat "iadeli" dememişti. Bir çöp kutusuna atıversem de olurdu. Neden yapamıyorum ki!

Ayla adres değiştirdi Kenan. Onu bulamıyorum, selamın elimde kaldı. "Zararı yok" deme, "sende kalsın" hiç deme. Zararı haddinden fazla ve artık onu taşıyamıyorum.

"Geri al! "

"Neyi geri alayım?"

Emel'le gözgözeyiz. O benden şaşkın.

"Sadece sesli düşündüm. Sen alamazsın onu."

"Yakışıklı mı?"

An kaybı oldu sanki. Bağlantı kesildi, konuşmalar arası ilişkiyi kuramıyorum.

"Neyi geri alayım Nurdem?"

"Hiçbir şeyi."

Gidip uyusam ne olur? Nasılsa dersler bırakıldı, "işlem tamam". Aslında uyumaktan çok, dans etmek istiyorum. Uzun, bol, kırmalı bir etekle.. müzikli bir havaya bezenmek istiyorum.

Evet, asıl istediğimi buldum ama, yapılacak gibi değil. Yatılının oldukça net çizilmiş çizgileri var önümde. Kesilmiş, kırpılmış yaşamımızın bozulmaması gereken uyumu var.

Ya da birileri şiir okusun bana. Seval güzel okur. Ondan böyle bir şey isteyemem oysa. Elif'e okutabilirim. Bu kez de sınıftan çıkmak sorun. Dikkate alınabilecek bir gerekçe lazım. Hem Elif'i nasıl çıkarabilirim ki sınıftan?.. "Firar"lı bir dizede ağırlanmak, alıp götürülmek ne güzel olurdu!

Olanaksızın güzelliği, uzak olduğu için hoş gelen davulun sesi mi? Belki...

VIII

EVDEN NEŞELİ AYRILMIŞTIM

Üçüncü yıla başlamak üzere, evden neşeli ayrıldım.

Emel'le, anneannesinin Şile'deki evinde geçirdiğimiz bir ay, ikimize de çok iyi geldi. Kenan, Haziran-Temmuz aylarını memleketinde geçirmişti. Ağustos başında, İzmir'e de uğrayarak İstanbul'a nihayet dönebildi. Yeni ders yılı için geriye saymalar başlamıştı. Tedirgindim. Kenan'la görüşememiş olmanın eksikliği vardı. İçimde, ondan bir şeylerin ipuçlarını almamın iyi olacağı gibi bir duygu belirmişti. Uyarı almaya ihtiyaç duyuyordum.

Aylar sonra Kenan'la görüştüğümüzde, onun dünyamda olağanüstü yerini tanımlanamaz buldum. Onun bu yerini anlamlı kılan ben miydim? Yoksa onunla, kendi anlamsızlığımı mı aşıyordum?

"Ayla'yı sorma. Selamını da iletememiştim zaten. Çünkü o intihar etti."

Yüzüme bakakaldı. Hiçbir şey sormuyordu ama gözlerindeki soru yağmurundan kurtulamadım. Kısaca anlatmaya çalıştım. Sonra bir süre sessizce ağladım. Garip bir duygu; bilmediğim bir şeyler için gözyaşı döküyordum sanki. Aklımın, varsayımlarımın dışında, akıl erdiremediğim, öngöremediğim bir şeyler! İnanamıyordum ama, Kenan'da da acınacak bir yan yakalamıştım. Ona acıdım. Bana göre o, ödünsüz uğraşlar içinde olan biriydi. Rastladığı, rastlayacağı güçlüklerin haddi hesabı yok. Tevekkül mü denir bilemiyorum; sanki, yaptıklarının sonuçlarını biliyor da, kader denen şeye aslında inanıyor da, sürüp gidene şaşırmıyor, yadırgamıyor. Boyuneğmek denemezse de, ona benzerlikler yakaladım son havasından.

Derinliği alınmış, sığ bir Kenan mı? Yoksa durulmak mı bu?

Defalarca görüştük. Her defasında çok az konuştu. Tatilini bitirinemişti sanki. Dinlenmeye devam ediyordu. Kapalı alanlarını çoğaltmıştı, kilitli noktalarının hesabını tutmak imkansızdı.

"Gidişimin ikinci ayında Rana ziyaretime geldi. Bu kez dağcı bir üniversiteli bulmuştu kendine. İki gün önce çocuğu aradım. İlk tırmanma serüveninde düşmüş Rana. Felçmiş."

Bunları, son görüşmemizde söylemişti. Hiçbir tepki göstermedim. Kendimi tanıyamadım; bu olayda, sevinecek bir yan bulmuştum. Rana'nın, Kenan'ı karartan gölgesi böylece kalkacaktır diye.

Kendisinin yardıma ihtiyacı vardı ama, her şeye rağmen Kenan'dan güç alabilmiştim. Ve her şeye rağmen, başkalarınınkiyle karşılaştırıldığında öyle görünmeyebilirse de, üçüncü yıla neşeli başlıyorum.

Üç hafta sonra, ev iznine çıktım. Kenan'a ulaşmak mümkün olmadı. Hava çok güzel. En son dakikaları bile sokakta geçirmeliydim.

Okul kapısından girdiğimde, nöbetçi kızlarda bana karşı farklı bir tavır sezdim. Kaygılı bir tezcanlılıkla, odaya çıkıyorum. Lale'den başka kimsecikler yok. Tek oda arkadaşım, beni karşısında görünce garip bir havaya giriyor. Yüzündeki ifadeyi, gözlerindeki anlamı çözemiyorum.

"Merhaba Lale. Ne haber?"

"Hıh! Haberler sizden."

Dolabından çıkardığı gazeteyi uzatıyor. Gözlerim, resimlerde kenetlendi. Benim pek meşhur hırkam, Mine'nin en az o kadar bilinen kabanı! Yavaş yavaş manşete kaydırıyorum gözlerimi. "Müfettişler okul idaresini sorumlu bulmadı ama öğrenciler tedirgin" üst başlığının altında, kocaman puntolarla; "Yeni intiharlar mı isteniyor?"

Bu nasıl işti? Bizim bile unutmaya başladığımız açıklama, dört ay sonra ve yeni yapılmış gibi yayınlanmış.

"Pek de şık çıkmışsınız."

Başımı kaldırıyorum gazeteden, Seval de karşımda. Devam ediyor.

"Bir sürü dedikoduyu da anlatmışsınız. Bari mahalledeki komşularınızın kaçamaklarını da anlatsaydınız."

Alt ranzalardan birine oturup, haberi okumaya çalışıyorum. Gerçekten de asıl sorunlara geçerken değinilmiş. Fakat, ben hiç konuşmamıştım. Mine de o gün özel hiçbir şey söylememişti. Tekrar görüşülmüş olabilir mi? Okuldaki fısıltı gazetesinin sansasyon yanı ağır bir çok anlatımı haberi süslemiş.

"Bu ben değilim."

Seval, bu inkara çok kızıyor.

"O hırka dolabında. Bari bize yalan söyleme. Bütün öğrenciler biliyor. Gülay salağı, peşine taktıklarıyla hengameyi kopardı çoktan. Bizi dövmeye bile kalktı. Dört gözle Müdürü ve Halim Bey'i bekliyor. Sürecekler hepimizi!"

Odadaki başka kızlar da geliyor. Her gelen neden yaptığımızı soruyor tekrar tekrar.

Emel geldiğinde, hava biraz değişiyor.

"Belki yazılanların kimi gereksiz ama ben tekinin bile yalan olmadığına inanıyorum. Yani, idarecilerin özel yaşamları katılmasaydı, bu iş çok yararlı olacaktı" diyor.

Sorular, kaygılar ona yöneliyor. Emel, daha çok şamata yaparak, üstesinden gelme çabasında. Mine hala ortalıkta yok. Haberi okumuşsa, gelmeyebileceğini düşünüyorum. İşte bu olacak iş değildi. Hiç çaresi yok, bir yere tıkılmadan kaçmalıydım okuldan.

Müdür Bey oldukça sakin. İyi niyetini yansıtan bir yüz görünümüyle karşılanınca çok şaşırdım. Çünkü, gece boyunca odada üretilen sayısız senaryonun da etkisiyle, korkunç bir karşılama bekliyordum. Beni ne kadar sevdiğiyle başlıyor konuşmaya. Bu kez, iyi karşılanmış olmaktan korkmaya başlıyorum. Ne hışmını çekmek, ne teveccühünü kazanmak istiyorum. Şaşkınlığıma bir de eziklik ekleniyor. Özel yaşamıyla ilgili şeylerin gazetede yazılmasını, Müdür Bey'e haksızlık olarak düşünüyorum şimdi de. Her defasında, lanet okuduğum gözyaşlarımı, yine kontrol edemiyorum.

Her şey, başımı döndürecek kadar hızlı gelişiyor. Müdür Bey, odasına başka gazeteden bir muhabiri alıyor. Adam, beni azarlayarak başlıyor söze.

"Nankörlüğün bu kadarı da olmaz be kızım! Müdürünüz, bulunmaz bir insan, bir melek o. Onun gibi bir idareciyi nerede bulursunuz..."

Haberin yeraldığı gazeteye verip veriştiriyor. Çalıştığı gazete, dürüst ve sadece gerçeği yazarmış. Vatandaşın haysiyeti, namusu, inancıyla uğraşmazmış. Onu dinlerken, içimde fırtınalar kopuyor. Görünen ise sürekli ağlamak, hep gözyaşı! Ağlamamayı bir başarabilsem!.. Sonlara doğru muhabir de sözlerini yumuşattı.

"Müdür Bey, biraz bahsetti. Biliyorum, aslında iyi bir kızsın sen. Suç o gazete ve muhabirinde. Bu durumda, size bir görev düşüyor; hatanızı düzeltmek. Anlatın, biz doğrusunu yazalım."

Kafam iyice karıştı. Hata mı yapmıştık? Yazılmaması gereken var, ama hayır, yalan yoktu söylenenlerde. Ve biraz sansasyon,

biraz dedikodu havasında verilmiş. Kanıt eksikliği de olabilir. Söylenti denilenler.. fakat, ateş olmayan yerde duman çıkmazdı. Ah şu gözyaşları! Zavallı, pişman bir kız; bu ben değilim.

Muhabirin deklanşöre basmasıyla irkildim. Muhabir soruyor:

"Birkaç öğrenciden dolabını açmasını rica ettim. Hepsinde pantolon var. Gazete, 'pantolon giymek yasaklandı' dediğinizi yazmış. Bu nasıl olur?"

Onu yanıtlamıyorum. Pantolon giymek, bir ara gerçekten de yasaklandı. Bir grup öğrenci, yasağa rağmen, kimimiz çeşitli bahanelerle de olsa, giymeye devam ettik. Bu bizim grubun tavrı değildi üstelik. Giyim kuşamına düşkün olan bir çok öğrenci de kendiliğinden tavır almıştı. Ayla'nın intiharından sonra, üstümüze gelmez oldular. Sanırım, müfettişler beklendiği içindi.

Muhabir, yavaş yavaş sabırsızlanarak başka sorular da sıralıyor. Yanıt yetiştirmek değil ama, içimden geçenleri söylemek isterdim. Ama o gücü bulamıyorum. Bir ara, hafızam silindi sandım. Kendimi soru yağmuruna tutar oldum: Neydi bu idarenin kötülükleri? Gazetede yazılanların hangisi kesinkes doğru?.. Yatılı yaşamımda son perdeyi mi oynuyorum? Özellikle son sorumu yanıtlamaktan korkuyorum, uzak durmak ise mümkün değil. Bir oyundu sahnelenen ve son perdeye gelinmişti. Ya kaçacağım, ya sürüleceğim. Sürülürsem de kaçarım. Sonuçta, her iki halde de perde kapanacak.

Günlüğüm yanımda olsaydı, sorulan her sorunun yanıtını bulup okurdum onlara. Günlüğüm, her şeyin tanığı olmaya devam edecek. Ordakileri kimse silemez. Mümkün olsa getirip muhabirin yüzüne fırlatmak isterdim.

Burnum tıkanıyor. Müdür Bey'den izin istiyorum. Tereddüt etmeden gönderiyor. Odaya döndüğümde, Mine'yi de getirmişlerdi. Umamıyacağım kadar soğukkanlı.

Muhabir, onu parmağıyla gösteriyor.

"Mine, 'ordaki ben değilim' diyor."

Sonra, gazetede yazılanların birkaçını okuyor. Susuyoruz. Müdür Bey, muhabirin okumasını kesiyor.

"Hadi sınıflarınıza çıkın."

Sınıfa döndüğümüzde, bu kez öğrenciler tarafından ve hep aynı sorularla karşılanıyoruz.

"Rahat mı battı, neden yaptınız bunu?"

Kimi uygulamaları sıralıyor, karşı sorular yöneltiyor Emel.

"Bunlar olmadı mı yani?"

"Hayır olmadı."

"Biz duymadık."

Söylenenleri duymamak için, kulaklarımı tıkıyorum. Mine'yle şaşkın şaşkın bakışırken, nihayet öğretmen içeri giriyor. Dersin başlamasına ilk kez bu kadar sevindiğimi düşünüyorum.

Bir kabus yaşıyorduk. Azgın bir dalganın üstüne atlamıştık. Dalga, bizi öylesine yükseğe çıkarmış ve öylesine bir hızla geri çekilmişti ki bulutlara emanet yavru kuşlar gibi uçabilmeyi denemekteydik. Elimiz mahkumdu uçmaya; oysa, bizim şu andaki gerçeğimize, çırpındıkça tepetakla aşağıya akma denilebilir ancak. Bir parça boz bulut, bir yavru kuşu taşır mı? Pamuk gibi, yumuşacık bir bulutun içine gömüldüğümü düşünüyorum. Böyle bir rahatlığı, yeryüzünde tadabildiğim en mutlu anıma bile değişmeyeceğimden eminim. Sıcakların bastıracağı günler geliyor aklıma, korkuyla irkiliyorum. Bulut, damlacıklar halinde yeryüzüne inecek ve ben kimbilir nereye, nasıl bir korkunçlukla çakılacaktım!..

Biraz önce uyandığımda, dikenler üzerine yatırılmış kadar rahatsız hissetmiştim kendimi. Odadaki hemen herkes kalkmış, ranzalar arası trafik bir hayli yoğundu.

Koridorda karşılaştıklarım, tuvalette sıra bekleyenler, yanyana yıkananlar, aynada tarananlar arasında bir fısıldaşmadır gidiyor. Bir çoğunun bakışlarında tehlike seziyorum ama, üzerinde durmak istemiyorum. Bu kadar evhamlı olmanın en büyük zararı yine bana dokunacaktı. Fısıltılar kulaktan kulağa akmaya devam ederken, ben, rüyamdaki azgın dalganın odaya, koridora, tuvalete dolduğunu düşündüm. Bu boğucu ortamdan bir an önce kurtulmak için, tuvalet sırası beklemekten vazgeçiyorum. En dipteki muslukta yıkanma kuyruğuna giriyorum. Sıra bana gelene kadar, kimseyle gözgöze kalmamaya özen göstermeliydim. Aynada bile buna tahammül edemem. Yüzüme, her sabahkinden daha az su çırpıyorum. Musluğun önünden çekilirken, bir-

kaç gözle karşı karşıya kaldım. Sanki hepsi, "o kadar yalanı nerenizden çıkardınız" demek istiyor. Kalp atışlarım hızlandı, gözlerim yine dolmaya başladı; hemen çıkıp gitmek mi, çığlığı basmak mı? Kötü patlayacağım ve üstelik, bunu kaçınılmaz buluyorum. Emel, tuvaletin kapısında göründü.

"Nurdem geç kalıyoruz, sallanma."

Onu görünce çok rahatlamıştım. Nereye geç kalacağımızın üstünde durmak istemiyorum.

Tuvalette, koridorlarda, kahvaltıda önlenen sürtüşme, ilk derse birkaç dakika kala sınıfta koptu. Bir çok kişi Tülay'la ağız birliği yapmış, üstümüze nefretini kusuyor. İleri gitmemeye özen göstererek, kendimizi savunmak için çırpınıyoruz. Alttan alma çabalarımız, ortamın giderek kızışmasını engellemeye yetecek gibi değil. Odamızdaki kızların çoğu, bizi korumaya çalışırken, akıntıya kürek çekiyorlarmış gibi çaresizler.

Herkesi şaşırtarak, masanın üstüne çıkıyor Mine.

"Lanet olsun size! Pantolon yasaklanmadı mı? Mescide devam edenler, ayrıcalıklı değil mi? Aday olduğumuz meslek ahlakına ters şeyler öğretilmiyor mu?.."

Tülay, birkaç kişiyle beraber, "yalancı kaltak", "pis fitne" diye bağırırken, birkaç kişi de yerinden fırlayıp üzerine yürüyor. Tülay'la yarış halindeki Candan sınıfa yeni girmişti. Bir an önce olup bitene el koymak için, tahtayı yumruklamaya başladı. Sağlanan bir anlık suskunlukta, öğretmenin içeri girmesiyle, heveşler kursakta kaldı şimdilik. Mediha öğretmen, sınıftaki ortamı garip bulduysa da, üstünde durmadı, hemen derse geçti.

Günlerdir, irili ufaklı sürtüşmeler birikiyor, okul ortamındaki gerginlik had safhaya doğru yükseliyordu. Bir gün önce, benim ve Mine'nin dışındaki tüm 68'lileri tek tek huzuruna çağırdı Müdür Bey. Kendisine yaptığımız "nankörlüğü" uzun uzun anlatmış ve bize arka çıkarlarsa, yanlış yapmış olacaklarını belirtmişti.

"Onların aklını başına siz getirin. Kendiniz gibi saygılı öğrenciler yapın. Ben varken kimse sizin kılınıza dokunamaz..."

Oda arkadaşlarımız biraz şaşkın. Hayli tedirgin. Bizi yalnız bırakmayı da kendisine yediremiyor bir çoğu. Sonuçta hepimiz, bu kaosu nasıl savuşturucağımız konusunda yolsuzuz.

Olaydan sonra, üçüncü kez idareye çağrılıyorum. Yine Mü-

dür Bey'in huzurundayım ve bu kez yalnızız. Bana sır açacakmış gibi, düşük bir tonla konuşmaya başlıyor. Karşısında nasıl durduğumu kestiremiyorum; pişman olmuş, üzgün, zavallı yavrucak imajı... Bu halimi, Müdür Bey'in gözlerinden okuduğumu varsayıyorum ve kendime lanetler okuyorum.

"Senden bir kötülük beklemiyordum. Ama şu Elif! O tam bir fitne. Biliyorum, bu işe de sizi o itti ve kendisi geride duruyor. O yılancık sizi kullandı..."

Dediğine göre, ben de Mine de iyi kızlardık. Anlatmalıydık gerçek faili. Bizi ceza almaktan kurtaracaktı. Ama Elif'e kesinlikle müsamaha yoktu, çünkü o iflah olmazdı. Komünist abisi fişekliyordu.

Müdür Bey'deki rahatlık, hoşgörülü davranışlar, ilk günkü bocalamamdan kaynaklanıyordu. Çaresizlik görüntüsüyle perdelenmiş inadımı kıracağından umutluydu. Bir çok şey anlatıyor: Birer mason oyuncağı körpelerdik biz. Memleketi dinsizleştirmenin yeni yetme piyoncukları! Topraklarımızı ele geçirmeye çalışan firavunların, toplumun bünyesine şırıngalamak için ürettikleri mikroplar. Ruhsuz teknoloji virüsleri...

Tülay ile Candan, günlerdir adeta bir dedektiflik stajındalar. Her fırsatta konuyu ortaya açıp, özellikle beni tartışmaya çekmek istiyorlar. Sık sık hep Mine'nin konuştuğunu, aslında benim yaptıklarımızdan üzüntü duyduğunu da yineliyorlar. Aramızı açma denemeleri belki.

Okuldan kaçmak hep gündemimde. Fakat, bu saatten sonra Mine'yi ikna etmeden olmazdı.

Kimi öğretmenler üzerinde durmazken, kimisi gazete olayını bütün ayrıntılarıyla öğrenmek istiyor. Bir de bunu, bütün sınıfın gözü önünde, bütün kışkırtmalara açık yapmaları yok mu, beni çileden çıkarıyor. Sürekli aynı şeyleri tekrarlamaktan gına geldi ikimize de. Her öğretmenin konuyu yeniden açışı, sınıftaki bütün öğrencilere yeni sorular sorma, eski soruları yineleme fırsatı yaratmakta. Bu diyalogların benim açımdan sır olmayan bir yanı da şu; kimi öğrencilerin sorularının asıl nedeni, haklı ve haksızlığımızı belirlemekten ziyade, kaygı ve suçsuzluklarını, olayın faili olan bize saldırarak ifade etmeleridir.

Sinem Hanım, rengini belli etmeyen sayılı eğitimcilerden. Bu, onun olaydan sonraki ilk ders saati. Mine'yi yanına çağırıp, olay hakkında kısaca bilgi aldıktan sonra, sınıfa özlü bir uyarıda bulunuyor.

"Hepinize söylüyorum. Yapılan çok yanlış bir şey de olabilir ama, bu arkadaşlarınızı dışlamayın. Tam tersine destek olmaya çalışın. Böyle davranacağınıza dair bana söz veriyor musunuz?"

Çok ilginç, bütün sınıf söz veriyor. Anlamakta zorluk çekiyorum. Olabilir mi? Özellikle Tülay ve Candan'ın taifesi için hiç umudum yok. Sinem Hanım, bütün öğrenciler tarafından gerçekten çok sevilen biri. Onu kırmak istemediler ya da karşı gelemediler. İkiyüzlü davranmak daha kolay bulunmuştur, hepsi bu. Tutulmayacak sözü vermek, her zaman kolaydır.

Dersten sonra teneffüste, spor locasında küçük bir grup olarak sohbet ediyoruz. Son günlerde, bizimle görünmekte sakınca görmeyen Gamze, söylediklerivle hepimizin bakışlarını üzerine çekti.

"Bence siz haklısınız."

Söylediğinin, ummadığı derecede önemsenmiş olması, bütün bakışların üzerinde toplanması, bir an tedirgin ediyor onu. Gamze'yi bizim için önemli bir moral kaynağı olarak düşünüyorum. Laf olsun diye söylenmemiş ne diyebilirim ona.

"Sen çok iyi bir insansın."

Gamze, bütün kızların kendisine gülümseyerek, sevgiyle baktığını görünce, süren tedirginliğini gizlemeye gerek duymadan, bana birkaç uyarıda bulunuyor.

"Sizinle görülmek mimlenmek demektir. Konuşmak..."

Devamını getirmedi, hızla uzaklaştı yanımızdan. Sınıfta komşu sıradaki kızla yaptığı eski bir kavgasını, kavga sırasında aldığı ve sonraki günlerde dillere pelesenk olan pozisyonunu anımsadım. Mine bir süre, Gamze'nin bu pozisyonunu daha komik bir tarzda taklit edip durmuştu. Ama artık o tür şirinlikler uzaklarda kaldı.

Grup dağılıyor. Emel'in koluna girip, onu pencerelere doğru sürüklüyorum. Aşırı yorgun görünüyor. Hiçbir söylenenin altında kalmak istemediği için, adeta yankı bulacağını bildiği için, herkes onu soru yağmuruna tutuyor, sıkıştırıyordu. Kulak asmayacağını bile bile eski bir isteğimi tekrarlıyorum.

"Sana gelenleri bize gönder. Hiç olmazsa birkaçını. 'Ben onların avukatı değilim' diyebilirsin. Bu sabah, ağzını arar gibi yaptığını söylediğin Birsen'i örneğin. Mademki bizi gerçekten anlamak istediği gibi bir izlenim uyandırdı sende, gelsin konuşalım."

Pencere önündeki radyatöre yaslanıp, giriş koridorundaki koşuşturmaya dalıyoruz. Mine'nin, Meral ile kolkola bahçeye çıkışını izliyorum. Meral, Eliflerin sınıfından bir arkadaşımız. Onun zıt kişilikli olduğunu düşünürüm hep. Bir yanıyla, Emel'in ta kendisi; öbür yanıyla, ne zaman ne yapacağı pek belli olmayan Gülten'in tıpkısı. Galiba, asıl olmak istediği Emel'di. Yani durduraksız ve gamsız. Mine de durduraksız ama aşırı alıngandı. Coşkudan hüzne geçmenin sayısız biçimini sergilerdi. Meral'in her olaydan sonra öne çıkan yanı ise, Gülten gibiliğiydi. Kara gözleri her gün defalarca buğulanır, yüreği öfkeyle köpürüp durulur. En yakın arkadaşı Elif bile, bunlardan birkaçına tanık olur, bir şeyler yapmak için çoğu zaman boşuna çırpınır durur.

Son dersten sonraki uzun teneffüste, Birsen yine Emel'i arayıp bulmuş. Emel, onu bizim odaya davet etmiş. Kantinden çaylarını alıp çıkmışlar.

"Neden gelip bizzat bizimle konuşmuyorsun?"

Mine'nin sorusuna aldığı yanıt, belki de en fazla beni şaşırtıyor.

"Kendinizi tutamaz, kızarsınız. Kaba davranırsınız diye korktum."

Bize hak verdiğini düşünüyorum. Ama önyargılarını, tümüyle atamadığı belli.

Odalarına girdiğimde, Elif'i kitap okuyor buldum. Aklıma yatmışken Gamze'yi, Birsen'i ona anlatmalıyım. Sevincim büyük. Paylaşmak, çoğaltmak gibi geliyor bana. Elif, beni dinledikten sonra, bir öneride bulunuyor.

"Onların ayağını odalarımıza alıştırmak lazım. Ama bence sen daha fazla ilgilenmelisin. Çünkü Mine çok bağırdı çağırdı. Ona biraz daha fazla tepkili öğrenciler. Hatta, sohbetlerde Mine olmasın."

Emel'e, Birsen'i tekrar odaya davet etmesini söyledim. Onunla neler konuşmam gerektiğini, birlikte belirledik. Konuğumu, akşam yemeğinden sonra beklemeye başlayacağım.

Aradan çok akşamlar geçti. Birsen, bir daha gelmek nedir bilmedi. Peşine düşmek niyetinde değiliz. Onun, ortalıkta adeta görünmez oluşunun üstünde durmak istemiyoruz.

Yaklaşık iki hafta kadar sonrası; Emel ve Mine'yle çayhanedeyiz. Yakınımızda değil ama, çayhanede birkaç kişi daha var. Birden aklına gelmiş de sohbeti kesip, yeni haberi verdi Emel.

"Kızlar Birsen kapanmış ve işte geliyor."

Gözlerimiz, çayhanenin girişinde. Hepimizi görmezden gelip, bardağını doldurttu ve hemen ayrıldı.

Birsen, şaşırtmaya devam ediyor. Birkaç gün içinde, tekrar "açılmaya" karar verdi. Yeni kararının ikinci akşamı, habersiz olarak odamızın konuğu oldu. Hiç teklifsiz gelip alt kattaki yatağıma oturan konuğumdan, bir an olsun gözlerimi ayıramıyorum. Onun az bulunur yüz güzelliğini yeni farkediyordum. Bu, gizemli bir güzellikti, müthiş çekiciydi. Hindu güzeli diyesim geliyor.

"Yaptıklarından sonra senden iğreniyorum. Ne zaman gör-

sem midem bulanıyor..."

Kimseden çıt yok. Tam anlamıyla allak bullağım ama hala dinliyorum onu. Hatta, konuşmasını bitirir bitirmez kalkmaması için de dua ediyorum. İlk boşluğu bırakır bırakmaz, biraz da onu alıkoymak için, konuşmasını bölüyorum.

"Size söylendiği, sizin de inandığınız gibi din düşmanı değilim. Kimse değil. Annem ve babam, namazında niyazında insanlar. Git Tülay'a sor. O ilk yılımızı iyi bilir. Cuma namazını genellikle kılardım. Ramazanı da tuttum. Ama ikinci yıl, bir şeyler değişti. Namaz kılmak kayırılmaya gerekçe oldu, müdahale oldu. Birileri, fahişe olmamız için de baskı yapabilirlerdi. O zaman ona da karşı çıkardım. Senin tepkin de aynı olurdu. İbadet kişisel değil mi?"

Birsen hepimizin beklediği gibi sert değil, mırıldanarak ;

"Sen inanmıyorsun. Artık inanmıyorsunuz. Yoksa namaz kılardınız" diyor.

Susuyoruz. Onun beni anlamaya başladığını düşünüyorum. Aklıma gelen benzetmeyi, çekinmeden aktarıyorum.

"Aynı annem gibisin. Anlıyor ama kabul etmiyorsun. İdareye yaranmak, iyi not almak, sınıf geçmek için kılınan namazın hayrına inanmıyorum."

Birsen, başka hiçbir şey söylemeden kalktı. Kimsenin canı konuşmak istemiyordu. Hüzünlü bir suskunluğa gömülmüştü oda.

Bu kadarını bekliyor muyduk? Hesabımızda daha da kötü bir saldırı var mıydı? Yine soruların ve bu kez korkuyla, belirsizlik kaygısıyla çoğaltıldığı günlerin girdabındayız. İdare bizi köşeye sıkıştırılmışların davranış bozukluklarına sürüklemeyi, kıvamına getirdiğinin rahatlığına kavuştu sayılır.

Odamız, bugün ikindi sıraları dağıtıldı. Çoğumuz ev ve kalan üç kişi de çarşı iznindeyken yapıldı talan. Çarşıya çıkanlar döndüklerinde odayı harabe halde, kırılabilecek ne varsa kırılmış, dökülebilecek ne varsa dökülmüş olarak gördü. Bir an apışıp kaldıklarını anlattı Seval. Elindeki poşeti de ortalıktaki yığının içine fırlatıp, alt ranzalardan birine yığılarak hıçkıra hıçkıra ağlamış. Gülten, öyle kapıda adeta donakalmış. Hırsından, yerdeki yastıklardan bir-ikisini tekmelemiş önce, sonra tekini kapıp duvara fırlatmış Sevda.

Ev izninden döndüğümde, karşılaştığım manzara benim için sürpriz oldu. Hep, kişisel zarar ummakta yanılmışız. Kurunun yanında yaşı da yakmak şaşmaz kural gibi. Odadakilerde öne çıkan duygu korku ve kimi tahriklere açık bir hırçınlıkta. Mine ile olay karşısındaki en belirgin tepkimiz, oda arkadaşlarımıza karşı duyduğumuz eziklik oldu. Hiç konuşmamayı tercih etmemizin asıl nedeni de bu. Susuyor ve dinliyor[illegible]z. Tepkinin bize yönelmesinden korkuyoruz ve bu, tam bir yü[illegible]n olurdu bizim için.

Kim ya da kimler yaptı? Bunu bildiğimizi düşünüyoruz hepimiz. Hatta, okuldaki hemen herkes, en az bizim kadar biliyor bunu. Sevda, bugün, müdür yardımcılarından Halim Bey'in nöbetçi olduğunu anımsar anımsamaz, asıl faili bulduğunu söylüyor.

"Kesin Halim Bey yaptırdı."

Gülten, yatağının üstüne yığdıklarını derlemekle meşgul. Bıkkın bir edayla konuşuyor.

"Kimin yaptığının ne önemi var? Önemli olan yapılan. Yapacak bir şey olmadıktan sonra..."

"Bence kimin yaptığının, bal gibi önemi var. Kimden şikayetçi olacağız? Hem biz neden temizledik ki odayı? Hemen gidip nöbetçi öğretmene haber vermeliydik. Hatta sağlık müdürlüğüne kadar gitmeliydik. Korkarım, bunu da üstümüze yıksınlar."

Şifayı kapmış Songül, burnunu çeke çeke konuşurken, komik geldi bana.

"Kuzular şikayetini kurda mı yapsın yani" diyor Gülten.

Patlamaya hazır olduğunu farketmiş gibi, kimse üstüne üstüne gitmiyor. Susuyoruz.

Halim Bey, öğrencileri bize karşı çok açıktan kışkırtmıştı. Kimse, olayın onun nöbetinde meydana gelişini tesadüf sayamazdı.

Nöbetçi kızlardan, Halim Bey'in gittiğini öğrenen Emel, nöbetçi öğretmene bildirmemizi öneriyor. Nöbetçi öğrencilerin olaydan bihaber olduklarına inanamıyorum. Halim Bey'in çıkmış olması, üzerimize çöken ağırlığı hissedilir ölçüde azaltıyor. Nöbetçi öğretmenin Nadire Hanım olduğunu da öğrenince, biraz daha rahatlıyoruz.

Öğretmen odasının kapısını tıklatıp girdiğimizde, Nadire Hanım gazete okumaktaydı.

"Gelin çocuklar. Bir şey mi var?"

Songül, kendini tutamayıp ağlamaya başlıyor. Gülten en geride ve suskun. Karşımdakinin Nadire öğretmen olmasının verdiği rahatlıkla, Emel'in giriş yapmasını beklemiyorum. Olağan bir gelişmeyi aktarır gibi, adeta ruhsuz bir tarzda anlatmaya başlıyorum.

İki de personel yanımıza alıp, odaya çıkıyoruz hep beraber. Aşçıbaşı gördüğü manzara karşısında kendini tutamadı.

"Vay namussuzlar, bu ne hal yav! Yatakları sökmüşler..."

"Bu toplanmış hali Remzi Amca" diyor Seval.

Nadire Hanım kısa bir tutanak tutup, iki personele de imzalattı.

"Ben idareye gereken bilgiyi veririm. Yarın Müdür Bey'e

kendiniz de anlatın. Bu arada kimseye sataşmayın. Size bir şey diyen olursa, bana gelin. Tamam mı?"

Pazartesi sabahı. İlk derse girmeden önce, Müdür Bey'e durum anlatıldı. Seval, Sevda ve Songül'ün gitmesi uygun görülmüştü. Sevda'yı dinledikten sonra, kısa kesmiş Müdür Bey.

"Hoca hanım da anlattı. Gereken yapılacaktır."

Son ders bitiminde, hepimiz okul bahçesinde toplandık. Yine çok kısa bir konuşma yapıyor Müdür Bey. Olaydan bahsetmiyor bile. Sadece bir çağrı yapıyor: Bütün öğrenciler, aralarındaki birkaç fitneden uzak durmalıydı. Kimsenin kendi kafasından bir şey yapmasına gerek yoktu vs.

Birkaç gündür, fısıltı gazetesine göre sıradaki gelişme, benim ve Mine'nin dövülmesi. Artık bizim için gece tuvalete gitmek, odada yalnız kalmak, yalnız dolaşmak tehlikeliydi.

Çarşamba sabahı ve nöbetçi olmadığı halde, çayı Tülay dağıtıyor. Emel'den sonra ben, benden sonra Mine oturuyordu. Sıra bana geldiğinde uzattığım bardağı, kısa bir bekleyişten sonra, boş geri çekmek zorunda kaldım. Bardağıma çorba koymamasının gerekçesini hemen açıklıyor Tülay.

"Bu kahvaltı sana hak değil. Canavar tohumlarına yemek yok."

Uc uca bitişik dörtlü masalar, bir anda karıştı. Her kafadan bir ses çıkmaktaydı. Kimse kimin ne dediğine bakmadan, kendini garip bir hengamenin içinde bulmuştu. Nöbetçi öğrenci, karışıklığa müdahale etmeye çalışırken, kendini Tülay ile benim aramda buluyor. Birbirimizi tokatlamak için hamle yapan, kabadayılar gibiydik. Tülay kavgaya hevesli, çığırtkan ve yırtıcıydı. Benimkisi, altta kalmama çabasından öte bir şey değil. Birden öğretmeni karşımda görünce, geri çekildim. Tülay, hala ve avazı çıktığı kadar bağırmaktaydı.

"Hocam, onlar bizi dünyaya rezil etti..."

En gerideki masada bir çığlık koptu. Sürtüşmelerden uzak durmaya özen gösteren Refika, dayanamayıp patlamıştı.

"Sen ne biçim insansın! Nöbetçi sen misin Tülay mikrobu? Ne diye burnunu soktun dağıtıma?"

Sesinin son perdesinden bağırıyor, elindeki çatalı bütün gücüyle, durmaksızın masaya vuruyordu. Beklenmeyen çıkışa herkes çok şaşırmış durumda. İsmail öğretmen bu fırsatı kulla-

narak, sükuneti sağlayabildi.

Gün geçtikçe biraz daha iyi anlıyorum. İdare, işin kolayına kaçmaktan yana değil. İnce bir politikayla önce bizi, kandırılmış, saf körpeler olarak gösterdi. Sözde hoşgörüsünü esirgemedi. Sonra, biz "zavallılara" kimsenin bir harekette bulunmasına gerek olmadığını, bindiğimiz dalı zaten kestiğimiz imajı yaratıldı. Öğrencilerin geneli tarafından, odamızın dağıtılması, idarece engellenemeyen ve belki haklı ama pek de gerekli olmayan aşırı bir tepkinin eseri olarak düşünüldü.

Şu okulda sessiz sedasız yaşanıp gidilirken, eşine az rastlanır huzurun bozulmasına neden olan bizlere, "ufarak fitneler"e, sevecenlikle yaklaşmanın da bir sınırı vardı!..

IX

CUMA YİNE SÜRGÜN GÜNÜ

Önünde bekletildiğim müdür odasının açık kapısından içeriye gözatıyorum. Ancak kenarından, küçük bir bölümünü gördüğüm masanın gerisinde, nasıl birinin oturmakta olduğu, kaçınamadığım bir merak olarak içimi kemirip durmakta. Bir an bedenimin bütün zerrelerine dağılan korkuyu unutuyorum. İdare bölümünün dışında, teneffüs canlılığı yaşanıyor. Henüz görmediğim öğrencilerin ayak sesleri, hiçbir şey anlayamadığım konuşmalarının uğultusu, arada bir yükselen çığlıkları... Bütün bunlar, müdüriyet bölümünün kasvetli havasını, birazcık da olsa ve hiç olmazsa şu anlık hafifletmişti. Değişir gibi olan ortam içinde, kendi havamı garipsiyor, bir anlam veremez oluyorum.

Esrikliğin de verdiği cesaretle, masanın tamamını görmek için, bir adım atıyorum. Orda, masanın gerisinde bir kadını görüp, çok şaşırıyorum. Sevinç mi yüklendi yüreğim, acı mı duydum, pek belli değil. Yavaş yavaş, okul müdürünün bayan olmasını, iyiliğime sayıyorum. Kısacık sürede ve artık öylesine hoşnutum ki, biraz önce attığım adımı geri almakta zorlanıyorum. Gözetlerken yakalanmanın vehametini gözümde büyütüp, ancak ikna edebiliyorum kendimi.

Düşsel ıslığın sesi yine kulaklarımda. Ama bu kez, düş görmediğimden eminim! Koridor kapısına bakıyorum; yarı aralık kapıdan Kenan'ın süzülmekte olduğunu göremiyorsam da düşünüyorum. Hemen ardından, onun çoktan gittiğine karar veriyorum. Onun gittiğine dair vardığım bu kesin sonuç, canımı sıkıyor. Düşsel ıslık uzun kesikler ve acı inlemelerle duyulmaz oldu. Mine henüz varmamıştır, o güney kentine. Onun yolu daha uzun. "Bir yıl çabuk geçer. Hem değişiklik iyidir" demesini sa-

mimi bulmamıştım ama, durumunun benden iyi olduğu kesin.

Sert ve erkeksi bir kadın sesiydi beni içeri çağıran. İrkilmiş, birkaç adım geri kaçmıştım. Eziklik hissediyorum şu an. Orda bir kadın olduğunu görmüştüm ama, o eski korku, kulaklarımda çınlayan ses tonu ve vurgusuyla yine içime dolmuştu. Odanın kapısına kadar geliyor, bir süre çıt çıkarmadan bekliyorum. Aynı erkeksi sesle bir daha gürledi müdire.

"İçeri gir kızım!"

Masanın önüne kadar sokuluyorum. Müdire, başını önündeki kağıtlardan henüz kaldırmış değil. Kısa kesilmiş düz saçlara, hafif pembe boyanmış etli dudaklara, esmer tene, benimkine çok benzeyen buruna karışık duygular içinde bakıyorum. Biliyorum ki asıl sorun gözlerde. Bana gerekli olan renkleri değil, onlardan neler okuyacağım, ne gibi ipuçları yakalıyacağım. Buna rağmen, ela gözlü olmasını diliyorum. Çünkü onun, Kenan'la bir ortaklığını yakalamak, işimi bir çok açıdan kolaylaştırabilirdi. En azından onu sevecen kılardı vs. Sırf yakaladığım bir ortaklık yüzünden, en mendebur haliyle bile, sevimli bulabilirdim...

Kalemini sertçe bıraktı. Kararlı bakışlarını, suratıma adeta fırlatıyor. Bir geri adım da burada atmamak için, kendimi zor tuttum. İlk tokat gibi suratımda patlamış saydığım bakışlar, pek de yabancı değil bana. Renklerinin dilediğim gibi oluşu, korkunç ama- hiçbir işe yarayacak gibi değil. Bıçak sırtı gibi bir hırçınlık! Korkudan bakışlarımı yukarı kaydırıp, arkadaki panoyla meşgul oluyorum. Bir ara alnına takıldım, sonra, çatık kaşlarından kurtulmak için, dudaklarına ve oradan çenesine indim. Bir kadında, yine o tanıdık bakış! Aklım karışıyor.

"Beni çok iyi dinle..."

Aynı dik sesle devam ediyor:

"Bu okulda ders çalışmak dışında, hiçbir şeye burnunu sokmanı, kesinlikle istemiyorum. Öğretmen veya öğrenci, sürgün öykünü kimseye anlatma. 'Eski okuldaki düzenleme dolayısıyla nakil' dersin. Uyarılarıma kulak asarsan, kimse kılına dokunamaz..."

Konuşmadan, muhtelif sonuçlar çıkarmaya çalıştığım filan yok. Tek yapmaya çalıştığım, aklımın daha fazla karışmasını engelleyebilmek ve paniklememek. İster tehdit olsun, ister acıma duygusu, ister koruması altına almak ya da tecrit etmek veya

teşhirimi önlemek...

"Sürgün nedeninin üzerinde durmuyorum. Sen de olanları orda bırak. Unut gitsin. Buraya, en ufak bir kırıntı bile taşımaya kalkma. İkinci bir sürgün hoşuna gidebilir belki ama, bu seferki ceza, süresiz uzaklaştırma da olabilir. Sorun çıkardığında, en büyük ceza için ağırlığını koyarım, bilesin."

Şimdi, masanın üzerindekilerle oyalanmaktayım. Gözlerimde parlayan öfke kıvılcımlarını zararsız hedeflere yöneltmek ya da korkumu ele vermemek yararıma olacaktır.

"Buraya alışmak için, sabırlı olman gerekecek..."

Ses, yine eski sertliğinde. Ama söylenenler, artık kırıcı gelmiyor bana. Gerekli gördüğü için, görevi gereği sert davrandığını düşünüyor, karşımdakinin yapmacıklığının peşine takılıyorum. Her yapmacık harekette, sözde biraz cesaret bulacağım çünkü.

"Şimdi, danışmadaki öğrencilerden birini çağır bana."

Doğrusu, bu kadar çabuk kurtulmayı ummuyordum. Odadan çıktığımda, hafiflediğimi hissettim.

"Müdür birinizin gelmesini istedi.

Danışmanın önündeki kolluklu öğrenci gülüyor.

"Artık 'müdür' değil, 'müdire' demelisin."

Nöbetçi önde, Müdire Hanım'ın odasına dönüyoruz.

"Sen dışarda bekle Nurdem.

İçimden, "seve seve" diyorum. Olduğundan genç biri gibi mi konuşmaya çalışıyordu müdire? Neler konuşulduğuna kulak kabartmak istiyorum. Nöbetçi öğrenci çabuk çıktı odadan.

"Gel Nurdem, seni yerleştirelim. Benim adım Leyla. Seninle aynı sınıftayız."

Ona sadece gülümsedim. Merdivenlerin önüne geldiğimizde sırt çantamı istiyor. Valizi basamaklara çarpmamak için kucakladım. Ağır ağır çıkıyoruz merdivenleri.

Yeni okuldaki ilk sözlü sınav için, kara tahtanın önündeyim. Edebiyat öğretmeninin ilk sorusu şu oluyor:

"İstanbul'dan geldin. Orda mutlaka samimi arkadaşların vardı. Buraya da alışıyorsundur ama yine de onları özlediğin muhakkak. Onlara yazacağın mektubun ilk iki cümlesini söyleyebilir misin?"

Soru, bende bir duygu yığılması, en çok da hüzün yarattı. Aynısı olmasa da buna benzer bir soruyu, kendi kendime sormuş, yazmayı da tasarlamıştım. Üç hafta sonra bile, orda kalanlara hala yazmamış olmam ne kadar kötü. Tasarladıklarımı kağıda dökemeyeceğim için, elim kaleme gitmiyor. Elden iletmenin bir yolunu bulsam, hemen yazarım.

Şu andakinin sonuçta bir sınav olduğunu, gerçeğe bağlı kalma zorunluluğu bulunmadığını, bir mizansen esprisiyle düşünüp ve kırık not almayacağım makul bir yanıt vermem gerektiği kararına varıp rahatlıyorum. Benim gibi sürgün edilen arkadaşımın ismiyle başlıyorum:

"Sevgili Mine,

"Burası, her şeyiyle güzel. Arkadaşların yardımıyla çabuk alışıyorum. Ancak, seninle birlikte yaşadığımız olaylar artık özlemimi kat kat arttırıyor."

İstenilen bu kadar ama, devam etmek istediğimi farkediyorum. Sonrasını, içimden sürdürürken, öğretmenim ikinci kez araya giriyor.

"Ailenden daha önce para istedin ve geldi. Okulların başlamasına az zaman kaldığı için, aslında bu para sana yetecekti. Fakat hesapta olmayan bir masraf çıkıyor. Yine paraya ihtiyacın

yor. Bunun için ailene bir telgraf yaz."

Bu soru, beni daha farklı bir etki altına aldı. Şu an, gerçekten paraya ihtiyacım var çünkü. İstemiştim ama, henüz gelmedi bir şey. Ailemin maddi sıkıntısını, en iyi ben bilirdim. Parasız kalmama rağmen, ikinci kez istekte bulunmadım.

Öğretmen sorusunun yanıtını bekliyor. Önemli bir açığım bulunmuş da özellikle didiklenmek isteniyor duygusuyla tedirgin, içten içe biraz da hırçınım.

"Sizden para istemek zor geliyor ama ihtiyacım var. Acele gönderirseniz sevinirim."

"Bu okula niye geldin?"

Son soruyu hayretle karşıladım. Müdire Hanım, edebiyat öğretmeniyle konuşmamış mıydı? Soru sınav kapsamında mı, yoksa özel bir merak mı? Cümle standardı olmadığına göre, her iki durumda da bunun tek bir yanıtı vardı.

"Buraya sürgün geldim."

Öğretmen, bir baş hareketiyle oturabileceğimi belirtiyor. Sınıftaki bütün bakışların üzerimde olmasının yüküyle, yerime geçiyorum.

Saat, şu anda 20.20. İkinci etütteyiz. Benim için, zaman kavramının anlamını yitirdiğiyle ilgiliyim. Gözlerim yine ağrıyor ama, henüz can sıkıntım yok. Çünkü kafamdaki düşüncelerin bini bir para ve hiçbirine ilgisiz değilim. Biraz önce, "Mai ve Siyah"taki A. Cemil gibi olacağımdaydı aklım. Yani, hayalleri tümüyle yokolmuş, hiçbir beklentisi kalmamış, neredeyse kendisine acıyan biri. Henüz tam alışamadığım bir ortamda menstrasyon dengemi sarsıyor. Hele dün gece, tek kelimeyle korkunçtu.

İlk dönemi, iki zayıfla kapatacağım kesin gibi. Bu kötü haber, kısa sürede ve bir müjde olarak Müdür Baba'ya uçurulacak! "Nurdem yeni okulda iki zayıf getirmiş. Gidişatı hiç iyi değilmiş!.."

Ah şu Kenan'ın ikna gücü yok mu? Evet, en doğrusu artık okulu bırakmamdı. Bu mesleği yapmak istemiyorum ki! Sırf diploma almış olmak için mi her şey? Yazmak da istemiyorum, göstermeliyim ben; yani, sinema yönetmeni olmalıyım ya da fotoğraf sanatçısı. Hayır, resim çizemem. Tiyatro sanatçısı olarak sahneye de çıkamam. Çekebilirim ama.. film ya da fotoğraf... Kabullenemiyorum, sürgün edilmekle önümüz alınmış mı oldu

şimdi? Çabalarımız sonuçsuz mu kalmış olacak? Böyle düşününce, hırslanıyor ve yarışı bırakmamam gerektiğine karar veriyorum hep. Yine güçleneceğim. İki zayıf notta ne var? Eylül'e bile kalabilirim. Önemli olan... önemli olan ne? Direncin eylüllere kalmaması.. önemli olan bu! O zaman, Müdür Baba, "yok yok bu kız iflah olmaz, Allah günahını afeylesin" diyecek. Bir gün tekrar, eski okulun her bölümünde, hem de mezun olmuş biri olarak fink attığım zaman, benimle karşılaşmamaya özen gösterecek, rahatı yine bozulmuş olacak. Uygulayacak müeyyide bulamayışıyla kıvranacak...

Bütün kovma çabalarıma rağmen bir karamsarlık kaplıyor içimi. Sınıfta kalmışın, sevdiklerim beni sevmez olmuş, parasız pulsuzmuşum. Onca emek, onca çaba ayakta kalmaya yetmemiş. Aileme yük, semtteki cahillerin ve yobazların elinde oyuncak olmuşum. Tam yolun sonunda bulmuşum kendimi. Ne yapıp etsem de, yağmurlu bir günün serinliğinin ürpertisi ile canlanır gibi olup, başa dönme umudum yokmuş. Herkes notumu vermiş; "o sinik, naif, zavallı bir kız şimdi ve olup biten, yersiz bir asiliğin cezası."

Belki Müdür Baba'nın sevinci, bir kasırga gibi kırdı dallarımı. Ama şimdilik! Ve buna önce kendim inanmalıyım. Ona söyleyeceğim yeni sevimsiz şeyler bulunca, yine güçleneceğimi hissediyorum. Ona söyleyecek sözüm olduğu gün, belim doğrulacak. O sihirli sözün yeraldığı, cümleyi kurmak için can atıyorum. Sayısız denemeler yapıyorum: Ezip geçtiğin fidanın, en dip filizinden tekrar boyattığını göremiyorsun! Kocaman sevincimi göremiyorsun...

Benzeri şeyleri, bir gün Müdür Baba'nın yüzüne söylemek, yüzüne tükürmek gibi bir şey olurdu.

Emel, hafta sonu ziyaretime geldi. Onca uzun yolu, birkaç saatlik görüşme için geldi ve geri döndü. 68 numaralı oda, bizim sürgünümüzün hemen ardından dağıtılmış. Grup atmosferinden de eser kalmamış. İçimde bir ağırlık, altından kalkamıyacağımdan korktuğum bir acı bıraktı bu ziyaret. Emel gittikten sonra bunu daha belirgin yaşıyorum. İlk kez, birinin beni görmeye gelişine üzülüyorum. Çünkü bihaber olduğum yerden, kötü haberler almıştım. Olumlu varsayımları sürdürmemin hiçbir koşulu kalmamıştı.

Yatılıyı kazandığımı öğrendiğim gün, evden kurtulacağım için, çok sevinmiştim. Buraya sürgün edildiğimde ise, eski okuldan kurtulduğum için, yine sevindim. Ev ortamından kurtulmanın sevinci kursağımda kalmıştı. Yeni bir okulda öğrenciliğe devam etmenin sevinci de kursağımda mı kalacak? Kestiremiyorum ve korkuyorum, çünkü, yeni okula alışmakta ummadığım kadar çok zorlanıyorum. Eski okul için, bundan kötüsü olmaz demiştim. Günün birinde, yeni okul için beterin beteri diyecek hale gelebileceğimi düşünmeden edemiyorum.

Bana sorulsa, yanıtım aynen şu olur; yatılı okul idarecileri kadar sevgisiz, boş, düşünceden yoksun, gerçek yaşamdan uzak bir topluluk hayal bile edilemez. İlkokul sıralarında ideallerimin öznesi olan öğretmenlerin bu topluluğu oluşturuyor olması, benim için tek kelimeyle korkunç. Oysa şu okula geldiğim ilk günün izlenimleri, hiç de kötü değildi. İlk görüntüler, hayli rahatlatmıştı beni, o günkü nöbetçi öğrenci Leyla'nın sıcak ilgisini hiç unutmam. Ama hiçbir şey, ilk izlenimlerimde yanıldığım gerçeğini değiştiremez. Odamızdakiler arasında idare yanlıları, ya-

ni eski okuldaki deyimle antenleri boşuna aradım. Bu okulda idare yanlıları, dinciler, solcular ya da "fitneler", pasifler gibi gruplaşma yok. Beni verdikleri sınıf ise, okulun en sevilen sınıfı. Müdire yardımcılarından Nimet Hanım, bir etütte bunun nedenini şöyle açıklayacaktı: "Siz, bu okulun en uyumlu, en sorunsuz, sessiz ve sakin sınıfısınız. .."

Sınıf arkadaşlarım bana yardımcı olabilmek için nerdeyse çırpınıyor. Her defasında onlara karşı nasıl davranmam gerektiğini kestiremez oluyor, sıkılıyorum. Bu yüzden, bir süre onlara karşı nankörlük ettiğimi bile düşündüm. Ancak artık farklı bakıyorum bu olaya. Buradaki öğrencilerin uyum sağlamada, koyun sürüsüne taş çıkartacak bir başarı göstermekte olduğunu, içimden tekrarlayıp duruyorum. Ne yazık ki düşüncemi paylaşacağım kimse yok henüz. İdareden gelen herhangi bir uygulamaya, yanlış da olsa kesinlike ses çıkarılmaz. Herkesin gözü önünde onuru kırılan, rencide edilen öğrenciyi, arkadaşlarından hiç kimse savunma cesareti göstermez. Hatta kimse böyle bir şeyin gerekli olduğuna bile inanmıyor sanki. Saldırıya ya da kötü muameleye maruz kalanların da gelenekselleşmiş ilginç savunma biçimleri vardı; yemeğe inmez, kendini aç bırakır ya da karşı tarafın bulunduğu yere bir süre ayak basmaz, yüz yüze kalmamaya çalışır, gözgöze gelmez ve böylece kendisi de onu bir şeylerden mahrum bırakmış olur. Kırılgan bir savunma bu! Belki böyle tanımlanabilir. Muhatabın farkında bile olmadığı, tek fiske bile yemediği bir karşı saldırı ya da. Bana, pasif bile değil gibi geliyor, çünkü ilan edilmemiş.

Sınıfın, görünürdeki uyumunun içte ne fırtınalar, ne bastırılmış ya da ertelenmiş kırıcı çatışmalar barındırdığını tam bilemiyorum ama sezdiğim bir şeyler var. Çünkü onca yaygın olan hoşgörüde bir sevgisizlik vardı, tüm çabalara rağmen gizlenemiyor bu. Göz önündeki yumruk misali bir aradalığın arka yüzünde, çoğunun birbirini sevmeyişinin içdağınıklığı yaşanmakta. Gün boyu süren diyalogların laf aralarında, sevgisizlik çığlıkları atılırdı. Biraz açık yürekli davranabilse, hemen herkes çıkıp şunu çok kolaylıkla söyleyebilirdi:

"Bu sınıfta, hiç kimseyi sevmiyorum. Çoğunuzdan nefret ediyorum!"

Yavaş yavaş, bazen gerçeği saklamanın faydası olduğunu da

anlamıyor değilim. Gerçek olan kötü ise, perdelememek boğuntuya getirebilirdi. Kendi gerçeği karşısında hayrete düşüp, nasıl böyle karanlık, böyle zehir gibi yaşayabildiğine, şaşıp kalmak da var. Laf aralarında yakaladığım her sevgisizlik vurgusuyla yüreğim sıkışır, nefessiz kalırım. Eğer koşulu varsa, hemen sınıfın ya da odanın dışına atarım kendimi.

"Üç aylara gelesin" diye bir söz anımsıyorum. Evet, üç aylara geldim. Can-ciğer olmak bir yana, iç rahatlığıyla yakınlık duyabileceğim bir arkadaşım henüz yok. Kimse buna fırsat vermiyor. Bir çoğu ilgi gösteriyor, yardım etmek istiyor ama bunları, ders çalışma gerekliliği gibi yapıyor. Birileri, arkadaşınızı idare edin demiş ve idare ediliyorum. Böyle bir ilginin, ilk günlerde yarattığı hoşnutluk, yerini hızla rahatsızlığa terketti. Her hareketimde bir kaçış var. Birileriyle buluşmak imkansız gibi.

Korkunun ilişkilerdeki yerinin ne olduğuna taktım kafayı. Beni buna, Ümran'ın söyledikleri yöneltti. "Yatılıda her şey korkuyla öğrenilir" demişti dün. Disipline verilmek, sınıfta bırakılmak, sürgün edilmek, okuldan atılmak.. her adımda, bunlar hep hesapta tutulur.

Ümran çok konuşan biri, laf olsun diye söyledikleri bir hayli fazla. Dün söylediklerini nasıl almak gerektiğini önce bu yüzden kestirememiş, yüzüne bakakalmıştım.

"Her şeyden önce, bize 'hiç' olduğumuzu öğrettiler."

Ümran'ın bu zehir zemberek teşhisi, beni cesaretlendirdi. Sonrasında tek sözcük bile etmedi. Keskin teşhisteki kabullenmişlik, suskunluğun tanımı oldu. Umutlanmama yine fırsat kalmamıştı. Kızgınlığım ise pusuda ve eyleminde başarılı olmuştu.

"Bugünkü derste dikkatimi çekti. Cemil Bey'in yüzüne, nasıl olur da hala gülebiliyorsun? Çarşıda bir gençle konuşur bulur bulmaz, sana 'orospu' damgasını vuran birine, nasıl öyle şirinlik yapabiliyorsun?"

Ümran'ın rengi dönmüş, ilk kavgamızın kopacağından korkmuştum.

"Ben surat asamam. Assam da ona bir zararı olur mu bunun?"

Bence bu kaypaklıktı ve iğrenç geldi.

"İçimden, seni lanetlemek geliyor. Daha bir hafta önce, aynı Cemil Bey yatak odasına kadar girip, Zerrin'in koynunu açıp

avucundaki karı doldurunca, neden görmezden geldiniz? Şikayetçi olalım derken, neden olayı gördüğünü bile inkar ettin?"

Onunla gözgöze geldiğimde, söyleyecek bir şey kalmadığını anlamıştım. Kendi sorularıma dönmeliydim; bana ne oluyor?

Bütün öğrencilerin, spor salonunda toplanması için emir veren Müdire Hanım, sinirinden kıpkırmızı kesilmiş. Talimatı olan nöbetçi öğrenciler, "yine ne oldu" korkusunu içlerinde duya duya zoraki ve sevimsiz bir çığırtkanlığa başlamıştı. Talimatını verişinden yaklaşık beş dakika sonra, spor salonuna giren Müdire Hanım, direk konuya giriyor.

"Hepinizi tek tek çiğneyebilecek kadar öfkeliyim. Allah belanızı versin, hayvan herifler!"

Sanırım şu anda, "yine ne oldu" sorusunu kendi kendine sorup, ancak bir yanıt bulamayanlar çoğunlukta. Geri kalan azınlık kesim ise, yine içinden ve benim gibi bir dizi varsayımda bulunmaktadır.

"Aşağıdaki tuvalette, kim kanlı ped bıraktıysa, hemen çıksın. Yoksa..."

"Yine ne oldu" sorusu, herkes açısından böylece aydınlanmış oldu. Bu hiç aklıma gelmemişti ve varsayımda bulunup da doğruyu tutturan varsa eğer, o da gerçekten öğrencilerden biriyse, bu işi yapan olabilir. Kimbilir, belki bunu yapan bir öğrenci ama, kendisi bile unutmuştu yaptığını. Hiç beklemediği bir biçimde anımsatıldığı için, en çok apışıp kalan da odur belki.

"Regl olanlar şuraya çıksın! Yoksa, hepinizin donlarına ve polis nezaretinde bakacağım."

Ön sıralardayım. Ortaya çıkanların sayısı, tam onyedi şu anda. Hepsinin bu kadar olmadığından eminim. Ancak, sorun günah keçileri bulmak olduğuna göre, bu kadarı bile fazla.

"Nöbetçiler, bunların isim listesini çıkarın. Hemen şimdi! İki hafta çarşı ve bir ev izni yasakları olacak."

Bize, asıl kitleye dönerek, şöyle devam etti:

"Çoğunuz bu tür ahlaksızlığı yapacak yapıdasınız. Akıllanmak işinize gelmez. Onun için, sizi de çok sevdiğiniz bir şeyden mahrum bırakacağım; bu hafta hiç kimse ev iznine çıkmayacak. Kimse, özel izin için beni rahatsız etmeye kalkmasın."

Nöbetçi öğrencinin elinden listeyi alıp, salonu terketti. Aramızda önce derin bir uğultu başladı. Uğultular, herkesin ortaya konuştuğu gürültüye dönüşüyor. Sinirimden ağlamamak için, hızla kalabalıktan sıyrılıyor, koşar adım oturma salonuna geçiyorum. Orda Lale'yle karşılaşınca şaşırdım.

"Spor salonuna gelmedin mi?"

Lale, şaşkınlığımı ödünç almış gibi, bir an duraksıyor.

"İyi bir şeyler olmadığını sezmiştim. Aşağı inerken, aniden yolumu değiştirdim. Sorun neymiş?"

Olup biteni, kısaca da olsa onun için özetleyecek sabrı bulamıyorum, tam anlamıyla patlıyorum.

"Şuraya bak, kızıyor ve kesiyor. Anlıyor musun? Sorumlu tutulabilecek bir grup çıkıyor ortaya ama o, hepimizi cezalandırmadan edemiyor. 'Sizi çok sevdiğiniz şeyden mahrum bırakacağım' derken, zevkten dört köşe oluyor. Söyler misin bu nedir?"

Lale, söyleyecek söz ararken, yapacak bir şey buluyor, gidip televizyonu açıyor. Kızgınlığım ona yöneliyor.

"Müdire Hanım, eğitmek için ağzımıza sıçıyor, televizyonun karşısına geçip hazmı kolaylaştırıyoruz değil mi?"

Başka öğrenciler de doluşunca, sınıfa çıkmaya karar veriyorum. Sınıfta Ümran ve bir alt sınıftan Özlem vardı. Özlem, Ümran'ın en yakın arkadaşı. Onlarla karşılaştığım için rahatlamıştım. Yanlarına uğramadan, sırama geçtim. "Marksizm ve Kadın"a başlamıştım. Dikkatimi kitaba veremiyorum, Ümranların alçak sesli sohbetine kulak kesiliyorum. Bu sohbete katılmaya ihtiyacım var, isteğimi bastıramayacağımı anlıyorum. Kitabı bırakıp yanlarına gitmeliyim.

Davetsiz katılışım, kaygılandığım gibi hiç de yadırganmadı. Sohbetimiz, daldan dala konup, biraz önce yaşanan olaya geldi.

"Aslında, böyle pis yöntemlere hiç gerek yok. Akla uygun olan, anlayıp da uymadığımız ne var şu okulda?"

Diğerlerinin de Ümran'dan farklı düşünmediklerinden emi-

nim. Benim ise, sadece devamında söyledikleri hoşuma gidiyor.

"Kontrolsüzlüğümüzden yakınılıyor. Hep yanlış yapacağımızdan korkuyorlar. Rahatlatmayı filan akıllarından geçirmeye bile niyetleri yok gibi. Biz nerden geldik? Bu okuldan çıktıktan sonra nereye gideceğiz? Merihe mi? Orda disiplin, kurallar yok mu? İdare, herkes için toplumda zaten geçerli olan kuralları yeterli görmüyor. Dışarıyla içerinin rekabeti var üzerimizde. İkisi arasında ezilerek kıymetleniyoruz..."

Bendeki biraz etkilenme, yerini, hayranlık duymaya terketti bile. Dili çözülmüş bir Ümran var karşımda. Ve her şey böyle çok iyi gidecek sanırım. Nerdeyse, "neden bugüne kadar sustun" diye, onu azarlamaya başlayacağın ama, sırası olmadığı çok açık. Ona dokunmak, sarılmak istiyorum. Mine, Ayla, Emel'le ne çok yapardık. Her sarılıştan sonra, güçlenmiş ya da yükümüzü hafifletmiş olarak ayrılırdık.

Ümran'ın "kontrol" tanımına, "otokontrol"ü eklemenin bir yolunu arıyorum. Üzerimde hissettiğim baskıyı, yetersizliğimi ona açmak istiyorum. Boğazımda koca bir yumru oluşmuş, konuşamıyorum.

"Yaşanması zorunlu olan şeyler de engellenir mi? Bir çok olağan hareketimiz kural dışı sayılıveriyor. Genç nedir? Kanı kaynar, köpürür, taşar vs. değil mi ama? İdare ne yapıyor? Enerjimizi hapsediyor. Çünkü bu kolaylarına geliyor..."

Ağzıma kilit vuranın ne olduğunu anlayamıyorum. Karşımdakinin her şeyi yeteri kadar açıklıkta sıralaması mı? Fakat, örneğin müdirenin bizi, bireysel istek ve kaprislerini giderme öznesi yaptığını da ekleyemez miydim?

Öğrenciler sınıfa doluşuyor, zili duymamıştım. Bu derse katlanmak pek kolay olmayacak. Dışarda kalmanın ise hiçbir yolu yok. Ümran'a dair içimdeki hoşnutluğun, sıcacık duygu selinin, boğazıma çöreklenen kocaman yumruyu eriteceğine inanmam gerektiğini düşünüp, rahatlamayı denemeliydim.

Dersi dinlemekte zorlandıkça, iyi şeyler düşünmeye çalışıyorum. Yarın uygulamaya çıkacağım ve bu, benim için bir çeşit izin sayılır. Evet, bunu anımsamış olmam hiç de fena değil. Yeterli gelmese de yarından bir beklenti işte! Mendil aranırken, cebimde başka bir şey geliyor elime. Mert'e yazmayı düşündüğüm mektubun notları. Ciddi bir tartışmaya daldık, baştan savma

sürdürmek istemiyorum. Değişik zamanlarda aklıma gelenleri, numaralandırarak kağıda geçirmiştim. Başına '3' rakamını düşdüğüm paragrafı, her vesilede tekrar tekrar okuyup duruyorum nicedir.

"Arkadaşlarla şunda hemfikirdik: Yatılıda geçecek dört yıl, yaşamımızın en önemli dilimi. Kişilik gelişimi vs. açısından. Bizler bu dört yılda, bir çok insani değeri çiğnenmiş, hatta kaybettirilmiş olarak geride bırakacağız. Öyle çirkin bir durum ki! "

Kağıdı katlı haliyle çevirip, alt yüzünde kalan ve başına '5' rakamını yazdığım, arka sayfada devam eden paragrafa geçiyorum.

"Korku, insanı aşağılık durumlara sokuyor. Altında ekonomik nedenler görüyorum, çünkü, korkusunu yenmeye kalkanlar okuldan atılır. Ailelerimiz başka okullarda öğrenim görmemizi sağlayacak durumda olsaydı, yatılıda ne işimiz var?.."

Arka sayfaya devam etmiyor, kağıdı cebime koyuyorum. Önümdeki kitapla yüzyüze kalınca, kopya çekerken yakalanmış gibi heyecanlandım. Yanlış kitabı açmıştım.

Polis radyosu, hareketli parçalarla bir grup öğrenciyi coşturmuş durumda. Kutlugül, radyonun sesini sonuna kadar açıp, ranzadan aşağı atladı. Birkaç kişi oturduğu yerde parmak şakırdatıp, omuz titreterek sallanıyor sağa sola. Kutlugül, daracık alanın tam ortasında durdu, üstünü başını şöyle bir kontrol ettikten sonra, üzerinde oldukça bol duran çingene pembesi tişörtünün uçlarını bağladı. O da belini sıkı tutmayı, dansetmenin adabından bilenlerden. Kumral, düz saçlarını geriye savurup, sağ kolunu kaldırdı ve başlayacaktı ki araya "acele kan aranıyor" anonsu girdi. Yüzünü ekşitip, havadaki kolunu sertçe indirdi.

"Tam da sırasıydı şimdi bu... dedi ve sustu.

Ayıplanma korkusundan olacak, gözlerini kaçırıyor herkesten. Müzik başlıyor. Kutlugül, hemen havasına giremiyor nedense. Birkaç saniye içinde, müzik yine kesiliyor, anons tekrarlanıyor. Homurdanıyor Kutlugül.

"Amaaan.. ya çalmayın, ya kesmeyin şu mereti.

Bir daha kesilmedi müzik. Kutlugül coşmuştu. Ranzadakilerin çoğu tempo tutuyor. Canı çeken vardır ama, alanın darlığından bir ikinci kişi inmiyor. Ümran, radyonun düğmesini sonuna kadar büküp, diğerlerini bastıran el çırpmalarına döndü.

Nöbetçi öğrenci, odanın kapısında belirdiğinde, keyifler hissedilir derecede kaçtı.

"Kızlar, Müdire Hanım teybi ve çalanı makamına davet etti" diyor.

Kutlugül'de çıt yok. Ümran konuşuyor:

"Ne teybi be kızım. Radyo bu radyo. Yasak değil ki!"

Kutlugül, tişörtünün uçlarını çözüp, ranzasına çekiliyor.

Oturanlardan birkaç kişi, "devam devam" diye tempo tutunca korkusunu dile getirdi.

"Ben gitmem. Radyo kiminse o gitsin. Ev iznimin kesilmesine artık dayanamam."

Dev bir denizaltının dümen suyuna takılıp, karanlık sulara taşınmış yavru deniz kızı şaşkınlığı, yüzünden hiç silinmeyecek gibiydi.

Yasemin, Ümran ve ben nöbetçinin arkasına takıldık, merdivenleri konuşmadan iniyoruz. Radyo Yasemin'in kucağında. Müdire Hanım'ın huzuruna o çıkacak. Üçüncü kattan, sesin nasıl duyulmuş olabileceğini merak ediyorum. Son kontrol için dersliklere çıkmış olmalıydı. Yüzünü anımsamaya çalışıyorum. Çok kolay ve bir o kadar da sevimsiz bir iş.

Ümran, ben ve nöbetçi arkadaş, görünmeyecek biçimde kapının gerisinde durduk. Yasemin, kucağında radyo içeri girdi.

"Ver bakayım şu teybi!"

Yasemin, elindekinin teyp değil, radyo olduğunu söyleme cesaretini bulamamış olacak ki ses yok. Sonra kulağımıza ulaşan sesten, radyoyu masaya bıraktığını düşünüyorum.

"Ne kaseti çalıyordunuz bakalım?"

"Teybimiz yok ki hocam, radyo çalıyordu.

Uzun sayılacak bir sessizlik oluyor. Belki Müdire Hanım, masasına bırakılan cihaza, ilk kez dikkat kesilmiştir, belki şaşakalmıştır. Tam yasak bir teyp yakaladığından emin olmuşken, hevesi yarım kalmıştır... Buna kızacaktır, hem de fena halde. Nasıl bir suç bulacağını tahmin edemiyorum. Ve Müdire Hanım, tam anlamıyla patladı:

"Girerken ne biçim kapı vurdun öyle! Git ondan özür dile."

Duyduklarımıza inanamıyoruz. Emir çok kesindi ve Yasemin bu saçmalığı yapmak zorundaydı. Dışarı çıktığında benzi sapsarıydı, bize göz kaydırmadı bile. Boynunu büküp, bakışlarını kapının eşiğine düşürdü.

"Kapı, hızlı vurduğum için senden özür diliyorum.

Ümran'la, nöbetçi kızı yalnız bırakıp, dut yemiş bülbül sessizliğinde uzaklaşıyoruz oradan. Gelmemiş ve görmemiş olmayı ne çok isterdim; bir de dış kapıdan çıkıp gitmeyi, bir daha dönmemeyi.

Duygusallığımın doruk noktasına ulaştığımı düşündüğüm anlardan birindeyim yine. Çabucak kağıdı ve kalemi almalıyım. Nöbetçiyken, daha çok derin düşüncelere daldığım yönündeki yargımın doğruluğunu ölçüp biçmek için, duraksıyorum. Henüz bir sonuca varamamıştım ki telefon çaldı. Nöbetçi öğretmen odasına çağırılıyorum. Yoğunluğumun parçalanışı canımı sıktı.

İdareci odalarının karşılıklı yeraldığı koridorun girişinde durdum. Kendi kendime konuşuyorum: Diyelim ki kontrolü kendi yoğun isteklerim aldı ve olduğum yerde yarım bir dönüş yapıp, bir kat daha yukarıya, sınıfa çıktım. Çoktan yarılanmış mektup defterimden bir sayfa daha çekip aldım.

Başka bir şey anımsıyor ve susuyorum. Okumakta olduğum roman, Hasan Kıyafet'in "Yatırım Çocukları"; evet, teline dokunmak dedikleri türden bir etki altına almaktaydı beni. "Çok olağanüstü" diyebileceğim bir şey yok kitapta. Beni avlayan ne olabilir? Bu soruya, içimden verdiğim yanıtı önce çok basit buldum, sonra yeterli sayıyorum. Romanda her şey çok içten anlatılmaktaydı ve o kadar gerçekti ki! Kitapla ilgili değerlendirmemi, duvar gazetesine yazmam gerektiğine karar verip, yürüdüm.

Odanın kapısına yaklaşırken, olup bitenden habersiz de olsa nöbetçi öğretmene çatmak geliyor aklıma. İçimdeki sıkıntının bütün nedenlerini, birer birer sıralamalıydım ona. Kendi görüntüsünü, okulun görüntüsünü, onun gözlerinin önüne sermeliydim. Müdire Hanım'a dair o müthiş ve hep kendime sakladığım tanımlamalarımı deşifre etmeliydim. Kapıyı çaldığımda bunu yapamayacağımı anlamış bulunuyordum. Odanın loş ışığı altında tedirginliğimi

hissettirmeden, usulca huzura çıktım.

"Yarınki nöbetçilerin bildirimini yapın kızım."

Sözlü hiçbir tepki göstermeden, odayı terkediyorum. Nöbetçi öğretmenin söylediklerini değiştirerek, o sormuş gibi, kendime yöneltiyorum: Hemşire olmak istiyor musun gerçekten? Onun bana yönelttiğini varsaydığım bu soruyu, hemen yanıtlayamıyorum. Belki de yanıtlamak istemedim. Öğretmenin yüzünü ayrıntılarıyla anımsamaya çalışıyorum. Hemşire olmak isteyip istemediğimi, bilmediğimi anlamalıydı. Evet bilmiyorum! Kesin olan şu ki, son sınıfa kadar isteksizdim. Şimdi, son sınıfı da yarılayacakken, daha çok ikircikliyim. Sanki hemşire olmazsam, çıktığım yolun yarısından dönmüş olacağım. İnadıma, hırsıma, külfete katlanırken tükettiğim sabıra ihanet etmiş olacağım. Yarışı kazanayım da madalyayı reddetmek kolay!..

Güzel sanatlar idealim, hele ki sinema tutkum, olduğu yerde duruyor. Bu alanlardaki cehaletimin cesaretiyle, gözü korkutulmamış olarak safça ve ölesiye istiyorum. Eğer, bunları yapamayacaksam ve sorun geçim için çalışmaksa, bir fabrika bence en iyisi. Fabrikada, hastanede olabileceğinden daha istekle çalışacağımdan eminim. Çocukluğumdan kalma bir sezgi olabilir. Ablamın, içi onu yakan fabrika işçisi günlerine özentinin, biraz küllenmiş hali ya da.

Nöbetçi kabinine girdiğimde, öğretmenin talimatını anımsıyorum. Aslında herkes hangi gün nöbetçi olduğunu, bir hafta öncesinden gündemine alır, hesabını buna göre yapar, yani yarınki nöbetçiler kendilerini biliyor. İsteniyorsa, yapılması gerekendir!

Merdivenleri çıkarken, bu kez Kenan'la konuşuyorum. Bir yıldır ne yapıyorum Kenan? Öğrencilerin yüz karasıyım! Kendimle uğraşırken, ne kadar da pasifleştim. Zaman zaman, benden ancak bu kadar olur diyorum. Bu arada, size de, sana da kızıyorum. Beni burda en çok da sen alıkoydun. Kendime, bana çok zarar vermeyecek bir uğraşı bulmalıydım. Duvar gazetesi çıkarmak vs. Ama çok ileri gitmeden! Senin önerindi bunlar. Sürgüne yolaçan hareketimizi, bir macera olarak değerlendirmiştin ya. Oysa, gerçekten macera aradığımız falan yoktu. Acemiceydi ama macera olsun diye değildi. Cana tak edişin hesapsızlığı vardı belki...

Dönüşte, bizim sınıfa uğruyorum. Sıramın gözünden, duvar gazetesi için hazırladığım röportajı aldım. Öğrencilere, korkuyla ilgili sorular yöneltmiştim. Başlık olarak, "Beşikten Mezara Korku"yu düşünüyorum ama henüz yazmadım. Müdire Hanım'ın sansürün-

den çekindiğim için, son anda yumuşatabilirim belki.

... insanoğlu korkuyu, sevgiden önce mi sonra mı tanıdı? İlk güdü hangisi? Korku, önce bir güdüyken, pek çok duygu gibi bilinçle yaşanır oldu. Sevmek, ürkmek, heyecanlanmak vs. gibi. İnsanda derin ve bazen iyileştirilmesi imkansız izler bırakır korku. Soysuzlaştıran bir duygu.

Ve kendimizi bildik bileli, korku ve korkutma yakamızı hiç bırakmadı. Yaşamın her döneminde bizim bir parçamız, hiç eksik olmayacak. Sevgimizde korku var, saygımızda korku var, eğitim bile korkuya dayalı. Öyle bir şey ki tanımı yapmak oldukça zor. Yine de herkesin bu konuda söyleyeceği bir şeyler elbette var diyerek, okulumuz öğrencileri arasında bir soruşturma yaptık, aşağıdaki röportaj çıktı ortaya.

İlk soru: Sizce nedir korku, korkmak nasıl bir duygu?

A.K.- Yaşadığımız olaylar ya da dışardan gelen tepkiler sonucu, bizde görülen olumsuz duygudur.

Ş.M.- Kişinin yaşamında olmasını istediği en son şeydir.

T.L.- Kişinin, yapmaması gerekeni yaptığında duyduğu endişe ve karşısındakinin tehditleridir.

H.Y.- Normal bir şeyi abartarak, ondan çekinilmesini sağlamaktır. Gerçekle ilgisi olmayanı var gibi göstererek, eğitme şekline başvurma yöntemidir.

İkinci soru: İlk korkuyu ne zaman tanıdınız?

A.K.- Babam aniden hasta olduğunda.

Ş.M.- Dört yaşındaydım, traktörden düştüm ve çok korktum.

T.L.- Halamla küsmüştük. Eniştem içip, annemi dövdüğünde.

H.Y.- Yatağın altına giren komşumuzun oğlu çığlık attığında.

Üçüncü soru: Sizce, korkunun çocuk ve gençlerin eğitiminde rolü nedir?

A.K.- Hiçbir yararı yoktur, çünkü kişiliğin gelişmesine engel olur. Hele hele ceza vererek korkutma yöntemini kullanmak çok zararlıdır.

Ş.M.- Çocuk eğitiminde ufak tefek korkular gereklidir. Yalnız büyük korkuların yaratılması tehlikelidir. Gençlerde ise, çok yanlış bir yöntem. Örneğin, düşüncelerini söylememesi için korkutmak yanlış bir yöntemdir.

T.L.- Hiçbir yararı yok. Önemli olan sevdirmektir. Belki şımarık olurlar ama isteyerek yaparlar.

H.Y.- Korkutmak, kişinin kendisine olan güvenini sarsar, gerçekleri görememesine yol açar. Gençlerde pasif bir kişilik, içine kapanık insanlar açığa çıkarır. Hiçbir şey istemeyen bireyler ortaya çıkar.

Dördüncü soru: Korkunuzu yenebileceğinize inanıyor musunuz?

A.K.- Hiç düşünmedim. Bilemiyorum.

Ş.M.- Belki ama, önce çevremdeki insanların iyi niyetli olduğunu görmem ve inanmam gerekiyor.

T.L.- Hayır. İsterim ama inanamıyorum.

H.Y.- Öyle çok sorun olan bir korkum yok.

Röportajın ikinci bölümünde, aynı soruları sokaktaki dört kişiye yöneltmiştim. Genç bir kız, ailesi tarafından odaya kapatıldığında, ilk ciddi ve sarsıcı korkusunu yaşamıştı. O günden sonra, dayak yemek onun sürekli korku kaynağı olagelmiş. Yaşlı sayılabilecek bir ev kadınının en büyük korkusu, evlatları tarafından terkedilmekti. Genç adam, askerlik korkusunu yenemediğini söylemişti; ikinci korkusu, gelecekte ne yapacağını bilemeyişiymiş. Köpeklerden çok korktuğunu belirten nişanlı erkek, başarısız bir evlilik ve ekonomik gücünü kaybetme korkusunu yenemiyormuş...

Müdire Hanım, yazıyı bitirdikten sonra, bir süre kalemiyle oynalanıyor. Karşısında put gibi bekliyorum. Başlığını düşündüğüm gibi, "Beşikten Mezara Korku" koymuştum. Yazıyı, kışkırtıcı bulduğundan eminim. Verilen yanıtların bilinmesi gerektiğine kanaat getireceğine inanmak istiyorum.

Yazıyı nihayet, onaylananların üzerine koydu.

"Daha yapıcı bir üslup bulmalısın. Bu konuda uyarmadı deme."

"Eğitim Sistemimiz Sistemsiz" ve "El Ele" yazısını da benim yazdığımı anlamakta zorlanmadığını söylüyor. Bana da dışardan birilerinin dikte ettiğini düşünüyormuş.

"O tür yazılar görmiyeyim bir daha."

Korkmuştum. Daha ileri gidemeyecek miydim?

KIYI PARK'TA HÜZÜNLÜ KAYA

Öğleden sonraki çarşı iznine bir grup arkadaş toplu olarak çıkmaya karar verdik. Onları, Kıyı Park'a gitmek için zorlayacağım. Denizin içindeki kayalarda sekerek, denizde taş sektirerek üzerimizdeki ağırlığı atabileceğimizi düşünüyorum çünkü. Yosunlu, yassı kayanın kıyıya bakan ucunda ve yarısı kuma gömülü beyaz, sivri taşla konuşmak da planımın bir parçası. Emel'in geldiği gün, onunla birlikte keşfetmiştik onu. Emel, "mektupların tadı olmaz. Bizimle konuşmak istediğinde, gelip her şeyi bu beyaz taşa anlat. Belki içimize doğarsın, anarız seni, ararız belki" demişti.

Çarşıya çıkış saatini sıkıntıyla bekliyorum. Koridorda avare avare dolaşırken, sahanın kenarındaki banka ilişip basketbol oynayanları izlerken, çayhaneye adımımı atarken aniden gözümün önünde hep bir şey belirir gibi olmuş ve ben "acaba" der demez, o şey yokolmuştu. Sonrasında içimde bir eksiklik, bir boşluk, bir yarım kalmışlık duydum hep. Son dönemde, arada bir kaybolduğum sanısına kapılıyorum. Yeni okulda, bir kayıptım!

Giriş kapısının hemen gerisindeki koltuklardan birinde oturuyorum. Beş dakika kadar sonra, deftere imzalarımızı atıp, arka mahallenin dar sokaklarından, çarşıya doğru ineceğiz. İçine gömüldüğüm koltuğun yumuşaklığı yemyeşil ve kimselerin olmadığı bir yerde olma özlemi uyandırdı. Hiçbir kaygı duymadan, hiçbir korkum olmadan boylu boyunca uzanabilsem kesinlikle rahatlıyacaktım. Şu halde, aslında kaybolmuş falan değilim, kaybolmak istiyorum. Memnun olamadığım çevrenin, ilişkilerin, işlerin, ödevlerin dışına çıkmak istiyorum. Bir sığınak arıyorum ve bir yerlere ya da birilerine sığınma, neredeyse son iki yıldır, tam olarak bir yerlere oturtamadığım ama gündemimden de eksik olmayan bir duygu

olagelmedi mi? Bazen, bir görüntü.. pek de belirgin değil.. birinin kollarındayım. Sıcak, güven veren bir kucaklama! Hep çok belirsiz, anlık bir duygu olarak kaldı bu. Bir dönem, özlem duyduğumun anne kucağı olduğunu düşündüm. Anne kucağına düşsel sığınmalarım o kadar sıklaşmıştı ki! İstanbul'dayken çıktığım son iki ev izninde, büyük bir özlemle annemin kucağına, yıllar öncesinin sakar çocuğu olarak oturmuştum. Sürgün gelirken eve uğramış, annemin beni sarıp sarmalamalarından büyük güç almış, güvenli bir sığınakta olmanın bir gecelik zevkini yaşamıştım.

Artık istediğim bu değil. Geçenlerde, en samimi bulduğum Ümran'a açtım sıkıntımı. "Hepinizle yeterince tanıştık, ama hiçbirinizle neden hala samimi değilim" demem karşısında çok şaşırdı. O, ikimiz arasında belli bir samimiyet olduğunu düşünüyormuş. Buna da ben şaşırdım. Sohbetimizin ilerki bölümünde, "seni seven bir karşı cins" söylemleriyle karşı karşıya kalınca, kızmaya başladım. Ancak, onun varsaydığı samimiyeti bozmamak için, kızgınlığımı yansıtmak istemedim.

Oturduğum yerden, grubun toplanışını, her gelenin hemen imzayı atışını izliyorum. Grubun son imzacısı ben oldum. Altı kişiyiz. Hastane bahçesinden hızla geçip, ara sokaklara girdik. Sahile en kestirme yol bu ve tasarruf edilen her dakikanın, bizim için büyük önemi var. Yolda, iki gün önce ziyaret ettiğimiz özel okulu konuşuyor kızlar. Girdiğimiz farklı atmosfer, duygu ve düşüncelerimizde farklı bir yoğunlaşma yaratmıştı.

"Onlar eğlenirken, ne kadar zamandır böyle gülmediğimi fark edip, ortaokul yıllarını özledim" diyor Ümran.

Yasemin, onların yerinde olmayı çok istediğini söylüyor. Yatılı okuduğuna çok pişmanmış. Orda kimse "sus kızım, senin hakkın yok" demiyormuş, öğrencilere değer veriliyormuş.

"Öğretmenlerden korkmuyorlardı. Belki biraz gürültülü olduğu söylenebilir ama, içlerinden geldiği gibi hareket etmelerine değer doğrusu."

Emine, hep yakındığı konuyu bu vesileyle tekrarlıyor:

"Burda rahibe gibiyiz. Dışa dönük değiliz. Sosyal faaliyetimiz yok gibi bir şey. Biraz spor, o kadar..."

"Hanım hanımcık yetişiyoruz işte, kötü mü?"

Emine, Tülin'in araya girişine aldırmadan devam ediyor.

"Orda kendimi bir tuhaf hissettim. Yanlışlıkla diskoya dalan ra-

hibeydim sanki. Dünyada erkeklerin de olduğu, bir felaket değil..."

"Her şey çağında yaşanmalı" diyerek, bu kez Kutlugül kesiyor sözünü.

Çay bahçesinde biraz oturduktan sonra, ne yapıp edip grubu, Kıyı Park'a uğramaya ikna ettim. Kıyıya varır varmaz, taş sektirme yarışına girdik. Kimseye belli etmeden beyaz taşa yakın duruyorum hep. Emel'le tünediğimiz, büyük kaya bugün dolu. İki sevgili, sığırcık gibi tünemiş ve ben kalkmaları için dua ediyorum. Susmuş denize bakıyorlardı. Önlerindeki aşılmaz engelin ne olduğunu sormak isterdim. Okula döner dönmez Emel'e yazacağım. Postalamasam da yazacağım: "O tünediğimiz kayanın adını Hüzünlü Kaya koydum. Belki insanları, derinliklerine çeken denizdir, ama o kaya, yıkılmış insan görünümüyle hüzün veriyor bana..."

Taş sektirmeyi bırakıp, en uca, tenhaya çekildik. Yasemin, her zaman muhteşem olan konserlerinden birine daha başlıyor. Ben, düş kurmayı, hele ki böyle güzel şarkılar eşliğinde olabiliyorsa, yaşanılan andan daha çekici buldum yine. Ümran'ın parazitlerine rağmen, özlediklerim beni düşlere çekiyor, düşler, özlediklerime ulaştırıyor sırayla. Uzun yaşamak istiyorum, ancak, böyle değil. Karşıt iki istek gibi değil mi? Bu durumun, tıptaki terimini anımsamaya çalışıyor ve buluyorum: Ambivalons! Yani benimkisi bir çeşit akıl hastalığı mı? Yani...

Yasemin, hareketli bir şarkıya geçiyor. Kutlugül, ortaya fırlayıp gözlerini benden ayırmadan, oynamaya başlıyor. Onu yalnız bırakmayacağımı herkes bilirdi ama, burda olmaz. Saatime bakıyorum, kurtulmanın yolunu bulmuştum.

"Kızlar geç kalıyoruz!"

Yasemin, şarkı söylemeyi kesmiyor, Kutlugül önde yürürken oynamaya devam ediyor. Hüzünlü Kaya'ya varmadan bitti şarkı ve Kutlugül duruldu. Bir gün okul bitip, bu kente ayak basmaz olduğumda, Hüzünlü Kaya'yı özleyeceğimi düşünüyorum önünden geçerken.

Perihan yavaş yavaş kendine geliyor. Yanında sadece ben kalmıştım. Gözlerini tekrar yumuyor. Sınıfta olup bitenleri anımsamayı mı denemekte? Bir çok şeyi anımsaması gerekir. Hiçbir şeyi yerli yerine oturtamasa da o korkunç kaos, kafasının içinde hala sürüp gidiyor olsa gerek. Diğer odaların hiçbirinden çıt yoktu. Bu onun içine bir korku saldı sanki ve gözlerini tekrar açtığında, hemencik korkuyu gözlerinden okudum da konuya açıklık getirme çabasına giriyorum.

"Herkes yemeğe indi."

Bir daha yummadı gözlerini, kendi odasında olmadığını farkederek şaşırdı. Başını hafif kaldırıp, çevreye alıcı gözüyle bakıyor ama pek bir şey anlayamadı sanırım. Kendi odaları olmadığı muhakkaktıysa da neresi olduğuna dair süren belirsizlik, canını sıkmışa benziyor. Sınıftaki korkunç kavga, hafıza kaybı mı yaratmıştı?

Karşı ranzanın alt katına oturmuş ona bakıyorum hala. Artık geride kalan fırtınayı, zihninde tekrar canlandırmasını nasıl engelleyebileceğimi düşünüyorum. Göz kapakları, inip inip kalkıyor, bitkinliğinin ürünü sayıyorum. Hiç ilgim yokken, bu olayın beni ummadığım derecede yıpratmasına gidiyor aklım.

Mahcuplukla karışık bir sıkıntı havasında soruyor.

"Burası sizin oda mı?"

Ona, derin bir sevgiyle bakmakta olduğumu varsaydım.

"Leylaların odası. Başında da o duruyordu. Ben yemeğimi yedikten sonra, gelip nöbeti devraldım."

Onu gülümsetmek istemiştim. Çok başarısız da sayılmazdım ama yorgunluğu gülüşüne yansıdı, belirsiz tuttu tebessümünü.

Tek hamleyle doğruldu yatakta. Baş dönmesini umursamadı. Kulaklarının sürekli uğuldadığını söylemekten çekinmeyişine seviniyorum. Sol şakağındaki ağrıyı ovmaya koyuluyor.

"Senin de huzurun kaçtı, hem de hiç alakan yokken."

Huzurumun kaçmadığını söyleyemedim, çünkü bu doğru değildi. Huzursuzluğumu atlayıp, cümlesinin ikinci bölümü üzerine fikir yürütüyorum.

"Artık ben de ilgiliyim. Olayı sizlerle yaşamadım ama aradan bir yıl da geçmiş olsa, sonuçlarını hep beraber yaşıyoruz."

Yüzünü avuçlayıp, bir yıl önce yaşananları sesli düşünüyor Perihan.

"Okul benim için bir cendereydi. Artık can vermekte olduğumu düşündüğüm günlerde, 'abisiyim' diyerek telefon etti Turan. Hemen sonraki çarşı izninde buluştuk. İznin bitişinde okula dönmek, mezara gömülmek gibi geldi bana. Bir türlü dönemiyordum. Turan da 'kaçalım' deyince, ok yaydan çıktı. Otobüs şehri geride bıraktığında, artık kurtulduğumu düşündüm, tüy kadar hafiflediğimi hissettim."

Susup, derin derin iç çekiyor. Hikayeyi bildiğimi göstermek için, araya giriyorum.

"Oysa Mektepli Cadı peşinizdeymiş! İyi ama, nasıl bu kadar çabuk davranabilmiş?"

"Çarşıya beraber çıktığımız arkadaşların çoğu, Turan'la görüştüğümü görmüştü. Birbirimizi sevdiğimizi de okuttuğum mektuplardan biliyorlardı. Şimdi hepsi, 'ben söylemedim' diyor ama, Müdire Hanım çok kurnaz, hepsini tek tek sorgulamış. Turan'la bugünkü görüşmemiz yine herkesin diline düştü. Sınıftaki kavga, Müdire Hanım'a mutlaka ulaştırılacak. Mutlaka cezalandırılacağım. Dayanamıyorum artık, kaçmalıyım, evet başka yolum yok...."

Alt katlarda bir kaynaşma başladı. Koridordaki ilk ayak sesleri de kulaklarımızda. Önce Ümran dalıyor odaya, ardından Leyla ve sonra başkaları.

"İyi misin?"

"Şimdi daha iyisin değil mi?"

Kalkıyorum. Odadakileri, Perihan'ın başına üşüşmemeleri konusunda uyarıp, Ümran'la çıkıyoruz. Ümran, koluma girip durduruyor.

"Onu odasına götürmeliyiz. Yine sık boğaz edilmesin."

Sert bir hareketle kolumu elinden kurtardım. Hırçınlığımı gizleyemiyorum.

"Kim eder! Asıl odasındakiler eder. Leyla'yla kalması daha iyi."

Ümran, azarlayıcı tavrıma bozuldu ama, sessiz kalıyor. En iyisi, deliksiz bir uyku çekmek. Ümran, kolumdan çıkıp esneye esneye tuvalete yöneliyor, onu aşağıladığımı düşünebileceği varsayımım, canımı sıkıyor.

Pazar günkü kargaşadan sonra, Salı günü, öğleden sonraki ilk dersin sonlarına doğru, Perihan idareye çağrıldı. Onu allak bullak eden bekleyiş, öyle ya da böyle noktalanacak. Büyük ceza, -her ne ise- ard arda dizilegiden kabuslara son verecek. Bir ihtimal; başka bir şey olabilir mi? Böyle bir ihtimale umut bağlamakla bağlamamak arasında kararsızlık yaşıyorum. Başka bir şey olsun istiyorum; çünkü böylece, Müdire Hanım'ın her yerde kulağı olmadığı anlaşılacak, rahatlayacağız ve Perihan büyük cezadan kurtulmuş olacak. Başka bir şey olsun istemiyorum; çünkü Perihan, büyük cezadan kurtulduğuna hiçbir zaman inanmayacak hale geldi. Gündüz gerilimli, gece kabus dolu bir yaşam, iki seçeneğe mahkum edebilecek: Canına kastetme deliliği veya okuldan tekrar kaçma! "Eve dönemem artık, Turan'la da ayrılma kararı aldık" dememiş olsaydı, kaçış olayında ona seve seve yardım edeceğimi, hiç tereddütsüz söyleyebilirdim.

İkinci dersin yarısında, berbat bir yüz görünümü ve adeta yalpalayarak sınıfa döndü Perihan. Saçları önden ıslak, gözleri kızarmıştı. Boş gözlerle sanki her yere ama hiç kimseye bakmadan, sırasına geçti.

Tacim Bey, çok otoriter biri, dersi bölmeye hiçbirimiz cesaret edemezdi. Dikkati dağılanı bile tespit eder etmez, hemen sözlü sınava kaldırırdı. Dersinde dikkati dağılmış birine, birkaç "eksi" yazmak, onu fazlasıyla mutlu eder. Sık sık başvurduğu, "işe yaramıyor" denilemeyecek bir uygulama bu. Tacim Bey, aradabir bu yaptığının "çok insani, yumuşak bir tedbir" olduğunu açıklamaktan da geri durmaz. En çok duyduğumuz uyarılarından biri, "insan olun insan" sözüdür. Mevcut durumda hayvan olduğumuz dışın-

da, ne anlamı olabilir ki bunun? Açık sözlü Müdire Hanım'ın, sinsi bir kopyası.

İnsanlığı, tatlı bakışlı ve çekici bir kadınlık olarak tanımlamak, yanlış gelmiyor bana. Tacim Bey, erkekliği hiç olmamış yaratıklardan ve bu haliyle, istemeyerek tatlı bakıştan mecburen vazgeçmiştir, belki biraz üzgündür; sahte bir görüntüyle avunursa da, elinde, "insan olun insan" çağrısıyla bir şarlatanlık kalmıştır yalnızca... Benim yeteneğim de bu sanırım; elime aldığım kitabı, yaşadıklarıma çevirerek, uydurarak, uygulayarak okumak. Bu, bir kitabı anlamamak için en garantili yoldur ama, yaşamı anlamanın, -başkaları çok komik bulabilir- bence güvenilir bir yolu.

"Nurdem Kıray, tahtaya geliver kızım!"

Kara tahtanın önünde çok mu zavallı duruyorum? Şu anda, Perihan'ın yerinde olmayı bile isterdim. Hiç olmazsa bu derste, onun kaldırılmama kesinliği var. Bilgisizliğimden, bir hayli de isterik bir biçimde, bir övgü çıkarmak istiyorum; ilk soruyu çok iyi bilmeme rağmen yanıtsız bıraktım. İkinci soruyu, eksiksiz yanıtlayamazdım gerçekten de ve yarım yamalak söyleyeceklerimin işe yaramayacağından eminim. Diyebilsem; sorduklarınızın yanıtını bilmeye ihtiyaç duymayacak kadar bilgiliyim. Şu ezber etmek zorunda bırakıldıklarımız, fikren cimnastik bile değil, hiçliktir. Bir harabenin, yıkık bir viranenin yarı camsız pencerelerinde simli tül bulundurma komedisi...

"Rica etsek, bize Dante'yi anlatır mısınız?"

"Neler saçmalıyorsun sen kızım! Geç yerine!"

Böyle bir durumda, o bana acıyabilir mi? Sorularına hiç cevap vermeyişime karşılık olarak, birkaç "eksi" yazmanın dışında, aldırış etmeyebilir mi? Bu sorular.. ve Dante... Bana neler oluyor?

Ümran çağrılıyor bu kez. Hepimizi şaşkına çeviren, Tacim Bey'i sandalyesine mıhlayan bir tepkide bulunuyor.

"Sözlü olacak durumda değiliz hocam. İzin verirseniz, yanımdaki harap arkadaşımla ilgilenmek istiyorum."

Tacim Bey hala, kat kat kabuklara bürünmüş böcek gibi kımıltısız. Bir kıskaç böceği gibi, iğnesini nereden çıkaracağını kestirmek olanaksız. Saçlarıyla yarısı örtülü alnında, kırışıklıklar çoğaldığına bakılırsa, geriliyor. Yok yok büzülüyor. Yüzündeki muammada bu kez bir farklılık var; ne idüğü belirsiz bir görünüm ve daha korkutucu.

Ümran, olduğu yerde ve hala ayakta. En çok sahibine acı veren bir güzelliği var. Gevezeliğini, biçimli dudaklarıyla seyrettiren kız; kısa ve hüzünlü aşklar yaşamayı öngören ama henüz sadece lafzını yapan, her parıldayan kıvılcımı alıcı iddiası kanıtsız, hoyrat kız.

"Halini siz de gördünüz. 'Ne oldu Perihan' diye soramaz mıydınız?"

"Dersimin bölünmesinden nefret ederim ve sen, haddini bil! Önce insan ol..."

"Ben de sizden nefret ediyorum!"

Tacim Bey, öfkeyle ayağa fırlamadan, Perihan'ın, en az Ümran'ınki kadar şaşırtan patlaması, onu sandalyesine tekrar mıhlamıştı.

"Bekaret testinden geliyorum. İnsan yapılmaya götürülmüştüm."

Hıçkırıklar içinde, koşarak sınıftan çıktı. Sınıftaki uğultu, çoktan yerini kargaşaya bırakmıştı. Perihan'ın peşinden gitmeyi, yalnızca Ümran akıl edebiliyor.

"Daha neler göreceğiz!"

"Yine ispiyon..."

"Ne çabuk!"

"Çocuklar kesin gürültüyü. Dersteyiz."

"Bu kadarı da olur mu hocam?"

"Kesiiinn!"

Kesildi. Tacim Bey, kükreyip masayı yumruklamış ve bu işe yaramıştı. Şimdi, hepimizin karşısında kızarıp bozarıyor.

"Bakın çocuklar, duyduklarıma ben de çok şaşırdım. Anlayamıyorum. O arkadaşlarınızın ceza almasını istemiyorsanız, biriniz gidip getirsin."

Belirlenmeyi beklemeden fırladım yerimden. Önce, odalara çıktım, kimsecikler yok. Koridora döndüğümde, tuvaletten hıçkırık ve su sesi duyar gibi oldum. Gitmeme gerek kalmayacak, şimdi onlar çıkacaktı tuvalet kapısından. Onları görmez, Tacim Bey'in isteğini... Yo yoo, onu bir kenara bırakmalıydım. Unutmaya çalışıyorum. Olay karşısında, gösterdiğim tepkiyi düşünüyorum artık. Moral bozucu bir görüntüm beliriyor gözlerimin önünde. Odaya girdiğimde, Perihan'ı yatağına uzanmış, Ümran'ı onun başını ovarken görmüşüm ve ben de ayak ucuna oturmuşum. O anda, orada bir hastabakıcıdan farksız olduğumu farkediyormuşum. Heyecan-

lanmanın, öfke ve acı duymanın yepyeni sınırlarındaymışım, geri çekilmişim. Olaylarda rol alma derdindeyim yalnızca, anı yaşadığım falan yokmuş. Soğumuş, düne kadar biriktirdiğim kızgınlıklar; durulmuş, durdurulmuşum...

Kendimden kurtulmak için sesli düşünmeye başlıyorum; "Şimdi ne olacak? Ne yapmalı şimdi..?" Perihan'ı yatağında bulduğumu varsaymışken, bu soruları da ona sormuş olayım ve elbette, onun yerine yanıtlamayı kendim yapmak kaydıyla: "Gitmek. Tek istediğim bu. Ne okulda durabilirim, ne o hastanede uygulamaya çıkabilirim..."

Tuvalette kimse yokmuş. Odaya dönüyor, dolaplara gözatıyorum. Biri ardına kadar açık. Yerde kağıt parçaları, yeşil bir diş fırçası, topaklanmış kirli birkaç çift çorap, yüz havlusu... Perihan'ın dolabı olmalı. Dehşete kapılıyorum, bütün bunlar gittiğini mi gösteriyor? Peki Ümran nerde? Ranzalardan birine oturmuşum. Bir süre düşünemiyorum. Onlar olmasa da birileri gelmeliydi. Kimse gelmiyor, aşağıya, nöbetçilerin yanına inmek geliyor aklıma.

Bir deprem oldu, felaket sürüyor, nöbetçi kızlar çok sakin.

"Ümran, 'hastaneye gidiyoruz' dedi ama Müdire Hanım da yok. Nöbetçi öğretmen derste..."

Okula bitişik hastaneye koşuyorum. Danışmada Kadir Efendi'yi görünce sevindim ama gelmediklerini söylüyor, yine ortada kalmış gibi gerildim. Bir koşu bütün bölümlere bakmalı mıydım?

Hastanenin arka kapısından, dar sokağa dalıyorum. Bu aşina sokakta, ilk kez bu kadar tedirgin yürüyordum. Sınırı aşmış olmanın eseri bir tedirginlik; adeta boşluktayım. Bir yanda da yer çekiminin menzili dışında kalmanın esrikliği. Her çarşı çıkışında kullandığımız bu yoldan gitmiş olamazlar. Asıl kaçan benmişim gibi, daha önce adım atmadığım sokaklara giriyorum. Onları bulacağıma zerre kadar inancım yok. Kaçan onlar, ben dönemiyorum.

Kaçma, -en azından şu sıralar kaçma- isteğim yoktu, dönmek neden bu kadar zor ki?

X

BU UZUN DÜŞ NE OLDU?

Düşümün frekanslarına girmeyi başaran sevgili okur;

Uyandığımda odanın içi kapkaranlıktı. Radyo, akşam haberlerini veriyor. Haberlerden sonraki radyo oyunu için, yeni bir düş kuracak değilim. Yıllardır biriktirdiklerim orda, masanın üstünde öylece duruyor. Kimsenin haberi yok yazıldıklarından. Nurdem de bilmiyor. Spikerin biraz sonra, "çok sayıda yasak yayın yakalandı" diye devam edeceğini kuruyorum. İlerde, yaşamının böyle haber konusu yapılamayacağından emin olduğum için, Nurdem'i sana yakalatmak istiyorum. Onu sana yakalatmam için ise, kendisini önce kendisine yakalatmam gerekiyor.

Yazdıklarımı, Nurdem'e postalamak ya da götürmek zorundayım. Bildiğim bir son var ama en sonunu bilemiyorum. En sonunu, o nasıl isterse öyle bağlasın. Yaşam onun değil mi? Üstelik ben, düşteki hiç kimseyim. Tanıştıklarından kimseye sayma, yanılmış olursun.

Hani demiştim ya; kendime inanmak istiyorum sevgili okur, seni kandıramam.

Önce lambayı yakmalıyım. Çalışma masamın gözünde, bir "son" var. Onu senden esirgeyecek değilim. Yeter ki "en son"u isteme benden.

"Son", dört sayfalık bir mektupta.

Mektubu bir kez daha okuyup, gerekli gördüğüm bölümleri kesiyorum. Parçaları alt alta getirip bantladığımda, bu iki sayfa kadar bir şey oldu. Nurdem'in yazdıklarını, bir de kesip birbirine eklediğim dizinde okuduktan sonra, yazdıklarımın son sayfası olarak dosyaya koyacağım.

Senin için sesli okuyorum. Başı yok, en sonu da gelmiş değil.

öncekilerle hiç kıyaslanamayacak bir biçimde ve her şeyiyle yaşanmamış saydığım dördüncü yılda, gerçekten kayda değer hiçbir şey yok. Kenan da yazın ortasından beri yoktu. Mayıs'ta ülkeye döndükten sonra, bir kere ziyaretime geldi. Dördüncü yıla dair hiçbir zahmete katlanmamak için, bu tarihi ziyareti de yoksayınayı başardım. Benim için her türlü kayıt artık, yatılıdan sonrası için sözkonusu olacaktır. Geride bıraktıklarıma dair düş kurmayı bile başkalarına havale edebilirim. Hiç dert değil.

Yatılı yıllardan sonra, kendimi toplumdan çekilip alınmış buldum. Buldum diyorum ama aslında hala kayıptım. Topluma dönmenin eşiğinde, kısa süren ama yoğun bir şaşkınlık yaşadım. Zaman zaman, kendimi bir posa gibi hissettim. Bazen, samanla doldurulmuş bir korkuluk, bazen içi boşaltılmış ve adını koyamadığım bir nesne...

Bu şapşallık döneminde, kumpasın bir ucu mecburi hizmet tazminatı, diğer ucu devlet memurluğuydu. İstediğim kişisel serbestiyi, memurlukta elde edemeyeceğim kesindi. Ayağa kalkmam için bu serbesti, olmazsa olmazdı. Tahrip olan kişiliğin, sınırlanan bilincin, ket vurulan duyguların kurtuluş umuduydu bu...

Tayinim çıkar çıkmaz, -gideceğim yer İzmir de olsa- istifa dilekçemi verdim. Geçici olarak, bir kenar semt kliniğinde çalışmaya başladım. İlk haftalar, elim ayağıma dolaştı. Okul yıllarında hiç pratiğim olmamıştı sanki. Ardarda sıralanan sakarlıklarım, güvensizlik üretmeye başlamıştı bile. Tam bu aralar, vurdumduymazlık ya da aldırış etmemek, ciddi bir çözüm gibi görünmeye başladı. Fakat, kendimi kandıramıyordum. Yaklaşan bir belayla karşı karşıya olduğumu kabullendim. Hiçbir hazırlığa aklım ermiyor, elim varmıyordu. Şaşkın tavuklar kadar iktidarsızdım. Geç dönüp bakmıştım bir kere ya da önceki dönüp bakmalarımda olup biteni görememişim. Yıllar akıp gitmiş ve ortada, geride gülümseten hiçbir şey yok. Bir yıkım! Üstelik, tam kurtulduğumu düşünmeye başlamışken...

Günlük sıkıntıların, işlerin yarattığı erozyonla, her adımda sarsılıyor, her sarsıntıda akıl erdirememenin önünde diz çökecek gibi oluyordum...

Okulu son yıl bırakabilir miydim? Kenan olmasaydı elbette! Peki bırakmam doğru olur muydu? Kesin yanıtını bulamadan okulu bitirdiğim soru olmuştu bu. Özellikle, Perihan'ın olayından sonra, okulu hep bırakmak istemiş ama, "bu doğru olur" diyememiştim. "Doğru", benim dışımda kalmıştı sürekli...

Üniversite hastanesinde çalışmaya başlayalı, sadece iki hafta olmuştu. Yapılmaması gerekenlerin, -fi tarihinde kalmışların bile- kuşatmasından kurtulmuş değildim. Bu kıstırılmışlıkta, Kenan'ı kırdım. Onun beni anlayamadığından emindim. Bendeki yerinden kovmak zorundaydım...

Belediye Sarayı'nın önünden, Saraçhane'ye çıkacağım. Belediye binasının ön kaldırımında, koca bir ağaç kökünden söküLmüş, çimlerin üzerine yığılmıştı. Kökü dışarda! Toprağın bağrı delinmiş... Yığılmış ağaçta kendi trajik maceramı yakalıyorum. Kenan, İstanbul dışındaydı, hayat, hırsla sarsmaya devam ediyor. Onun, "tutarlılık" ya da "kararlılık" dediği şey, bana çok şey kaybettirdi. Değişmekten, değiştirmekten dem vuruyor, sonra da yaşamı dört bir yanından çerçeveliyordu. Onunla zorluklar, daha bir başedilir oluyorduysa da, durmadan yeni yeni zorluklar üreten de o idi. Bir dostluğu çekilmez kılan, iman derecesinde tutkun olmakmış, bizim yaşadığımız da bunun ta kendisiydi...

Aynı olaylardan farklı sonuçlar çıkarıyorduk artık. Bir tutkunun öznesi olmuşken, ona kafa tutmam zordu elbet, ama tek çareydi. Ona nüfuz etmemin en geçerli yolu da buydu. "Bir süre beni rahat bırak" demenin, ne zararı olabilir? Yaranmaktansa, kaybetmeyi göze almak en doğrusu değil miydi..?

Parkta bir banka oturup durulmalıyım. Yürüdükçe kafamın içindeki, yüreğimdeki fırtına iyiden azdı yine. Şimdi artık Kenan'ı burda, bu bank yalnızlığında bırakıp, hastalarıma dönmeliyim...

Çare olmalıyım...

25 Ekim 1992

Hüseyin Şimşek

KIZIL ÖTESİNİ İSTİYORUM

YÖN

"İçimde, çok şeyin özlemi var. Her şey arap saçına dönebilir, fakat, boş olan çok şey yok; sadece, her şey biraz fazlaca karıştı ve açıkçası, tartma-ölçme işinde sık sık çuvallamaya başladım. Her yeni gün, yeni ve sürpriz mahşerlerce avlanıyor, sayısızca hata yapıyorum. Sabırlı olmak!.. Sanırım benim açımdan mümkün olamayacaklardan biri bu. Çamurun içinde yüzdürün beni, "otur oturduğun yerde" demeyin sakın; içimde, çok şeyin özlemi var. Yatılı dünya; kimlerin ve nasıl kolkanat germesidir üstümüze? Bütün ufuklarımızı "nurlu" kılma görevi, ehil ellerde kıyma ödevi olmuşken, kendi kızılötesi rengimi bulmak istiyorum. Tutmayın, meçhulü yol sayın bana, çıkarın gözden, olmaz olayım sizin için, avare avare gezdirin; alıkoyup karnımı doyurmayın, giyindirmeyin. Belki baldırı çıplak, ama seyyah olayım; içimde çok şeyin özlemi var."

KİTAP
2016
SKB

Kapak Fotoğrafı
İbrahim Demirel